

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKA

MART 2015 Sayı: 7

Fiyat: 6 TL

ISSN 2148-7820

9 772148 782803

Bi dünya...

Ataol Behramoğlu • İlber Ortaylı • Selahattin Demirtaş • Tarkan • Sunay Akın • Rıdvan Akar • Teoman
Can Yılmaz • Levent Erden • İclal Aydın • Umay Umay • Armağan Çağlayan • Zafer Algöz • Metin Uca
Hayko Bağdat • Yaşar Günaçgün • Nihat Sırdar • İsmail Saymaz • Güçlü Mete
Başar Başaran • Ali Ece • Dilan Boznel • Erhan Karadağ • Kerimcan Kamal • Tanem Sivar

**“Bir kadın,
ne zaman kendi
sesini duyurmak
için ayağa kalksa,
planlamamış bile
olsa, tüm kadınlar
için de ayağa kalkmış
olur.”**

Maya Angelou

Başbakan Ecevit ülkenin içinde bulunduğu bunalıma dikkat çekerek, “Ekonomiyi düzeltmek için zam şarttır” dedi. (1979)

Pilin icadıyla tanınan İtalyan fizikçi Alessandro Volta hayatını kaybetti. Daha sonra adı, elektrik gerilimi ölçü birimine verildi: Volt. (1827)

1857’de ABD’de işçiler greve başladı. Polis işçilere saldırdı ve fabrikaya kilitledi. İşçilerin fabrikaya kilitlenmesinin ardından çıkan yangında çoğu kadın 129 işçi öldü. Bu gün Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak belirlendi. (1921)

Gezi Parkı eylemleri sırasında ekmek almaya giderken polisin attığı biber gazı fişegiyle başından vurulan Berkin Elvan, 269 gün süren yaşam mücadelesini kaybetti. (2014)

Pi sayısının meşhur yaklaşık değeri 3,14 olduğu için “Dünya Pi Günü” olarak kutlanıyor. (1988)

İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi önünde gerçekleştirilen bombalı ve silahlı saldırıda 7 öğrenci hayatını kaybetti, 41 öğrenci yaralandı. (1978)

New York’taki bir camide, Cuma namazını ilk defa bir kadın kıldırdı. (2005)

17 yaşında yaşı bir yaş büyütülerek idam edilen Erdal Eren bu gün idama mahkum edildi. (1980)

Nazım Hilmet’in “Mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin?” diye seslendiği Türk ressam, karikatürist, yazar Abidin Dino doğdu. (1913)

Turgut Uyar, Edip Cansever ve bir grup usta şairin anlaşıp her yıl “Ölme Günü” olarak kutladıkları gün. (1981)

Londra’da dünyanın ilk ‘tüp beşizler’i doğdu. (1989)

Necip Fazıl Kısakürek, Atatürk’ün hatırasına yayım yoluyla hakaret ettiği gerekçesiyle 18 ay hapis cezası aldı. (1960)

Tüm zamanların en iyi ağırsiklet boks şampiyonu olan Cassius Clay, resmi olarak Muhammed Ali adını aldı. (1964)

Güney Kore’de saatlerce bilgisayarın önünden kalkmayan, bilgisayar oyunları dükkanı sahibi olan 37 yaşındaki Kim Kwang-Su, aşırı yorgunluk ve stresten öldü. (2000)

TSK 12 Mart Muhtırası’nı verdi. Başbakan Süleyman Demirel, bu gelişme üzerine istifa etti. (1971)

**TA
RİH
TE
M
ART**

Batman’da miting yapan üç bin köylü “Açız” diye bağırdı. (1971)

ABD’de yayımlanan ‘Time’ dergisi Mustafa Kemal Paşa’yı kapak yaptı. Time dergisi onu şöyle tanıtmıştı: O hiç şüphesiz modern tarihin en büyük isimlerinden biridir. (1923)

Uluslararası Tiyatro Enstitüsü bugünü Dünya Tiyatrolar Günü olarak kabul etti. (1961)

Mahir Çayan ile dokuz arkadaşı, Tokat’ın Niksar ilçesine bağlı Kızıldere köyünde saklandıkları evde öldürüldü. (1989)

Dinleyici kitlesi birçok araştırmaya konu olan, Müslüm Gürses nam-ı diğer Müslüm Baba karaciğer ve böbrek yetmezliği nedeniyle hayatını kaybetti. (2013)

Hürriyet gazetesi Yönetim Kurulu Üyesi ve yazarı Çetin Emeç işine gitmek üzere İstanbul Suadiye’deki evinden çıktığı sırada şoförü Sinan Ercan’la birlikte öldürüldü. (1990)

Asıl amacı sağırın sessizliğini ortadan kaldırmak olan Graham Bell yardımcısıyla ilk telefon görüşmesini yaptı. (1876)

Gizlice satışı gerçekleştirilen ve yerine otel yapılacağı iddia edilen Ankara Devlet Tiyatrosu Şinasi Sahnisi açıldı. (1988)

Suriye İç Savaşı başladı. Yüzbinlerce insan hayatını kaybetti, milyonlarca kişi evini terk etmek zorunda kaldı. (2011)

NBA’nın resmi sitesine göre, “Oybirliğiyle tüm zamanların en büyük basketbolcusu” olan Michael Jordan basketbola geri dönme kararı aldı. (1995)

Tiyatro, sinema oyuncusu ve Türkiye’nin yetiştirdiği en büyük komedyenlerden Sadri Alışık hayatını kaybetti. (1995)

UNESCO, dil çeşitliliğini kutlamak için bugünü Dünya Şiir Günü olarak ilan etti. (1999)

‘Unutama Beni’ ve ‘Gel Tezkere’ şarkılarıyla hafızalarımıza kazınan Esmeray hayatını kaybetti. (2002)

‘Baba’ filmindeki rolüyle en iyi erkek oyuncu dalında Oscar ödülüne layık görülen Marlon Brando, sinema sektörünün Kızıldere’lilere karşı tutumunu protesto ederek, ödülü reddetti. (1973)

Paris’te, 1789 Fransız Devrimi’nin 100. yıl dönümü için, Gustav Eiffel tarafından yapılan Eyfel Kulesi açıldı. (1989)

İclal Aydın

istemeden oldu ama unuttu

Karşısına oturuyorum. Bir yabancıyla otobüste göz göze gelmiş kibar bir kadın gibi gülümsüyor bana. Müzeyyen hanım söylüyor: "Akşam olunca yarelerim sizler"

S oğanları doğruyorum tak tak... Mutfak penceresi önünde bir sandalyeye oturmuş bahçeye bakıyor. Yağmur camda, rüzgar bahçedeki mimoza ağacının dallarında... Dalgın gözleriyle bir zamandır bütün dünyaya bu pencereye baktığı gibi bakıyor. Bir gözüm onda bir gözüm ocaktaki demir tencerede. Bugün tek boş günüm. Bir güne her şeyi sığdırmalıyım. En azından haftanın bu günü kendi ellerimle yemek yapmalı, aile üyelerinin her biriyle tek tek ilgilenmeli, pazara ve kasaba gitmeli, Kafa yazısını bitirmeli, yeni bir çalışma programı düzenlemeliyim. Ahşap ekmek kutusunun üzerine bıraktığım akıllı telefonumdan çok eski bir şarkı yükseliyor. Cızırtılı bir ses "her mevsim içimden gelir geçersin" diyor. Tencerenin içindekileri çeviriyorum. Bir gözüm hala onda. Başını çeviriyor. Bana bakıyor hüznle. Tebessüm ediyorum. "Hatırladın mı bu şarkıyı?" diyorum. Başını sallıyor. "Çok dinlerdik. Ne güzel söyledik" diyor. 35 yıl öncesi... Kadınlı erkekli neşeyle çalıp söyleyen bir grup. Ankara'daki küçük evin küçük salonundalar. Masadaki havuç ve turp salatası kalmış aklımda. Tavuklu pilav varmış demek ki. Nedense annemin menüsünde bunlar hep yan yana olurdu. Misafirlerin kimisi hala yemek masasında. Kimileri küçük salona tıktırılmış koltuklarda oturuyorlar. Havuç, turp salatası ve bir ağızdan söyledikleri tüm hüznü şarkılara rağmen bütün odayı ve bu çocukluk anısını kaplayan yaşam sevinci ne kadar net hafızamda. Mavi gözlü, uzun siyah saçlı genç bir misafir

hanım söylüyor bu şarkıyı. Çıt yok salonda. Sokağa çıkma yasağı başladığından misafirler o gece sabaha kadar bizdeler. Biz çocuklar arkadaki odada yere serilen döşeğin üzerinde oynuyoruz. Arada bir dayanamıyoruz; kapıdan bakıp bakıp içeri kaçıyoruz. Portakal, mandalina soyup, şekerle kaynatılmış kestaneyle oyalamaya çalışıyorlar bizi... Zaten öyle güzel çocuğuz ki her şey oyalayabiliyor bizi... Annemin saçları nasıl da ışıklı... Tencerenin kapağını kapatırken çocukluk anılarımdan çıkıyorum.

"Kahve yapayım mı sana, ister misin?" diye soruyorum. Kahve, çay, kahvaltı, yemek, gazete, mevsimler... Pek bir önemi yok artık onun için. Ne versem umursamadan kabul ediyor. "Olur, içeriz" diye mırıldanıyor. Gözü yine bahçede. "Gülser ne güzel kahkaha atardı. Çok güzel gülerdi. Öldü biliyor musun? Kocasını aradı haber verdi. 'Gülser öldü' dedi. Hepimiz öleceğiz değil mi?" Boğazıma çöken bir taş... "Öleceğiz" diyorum kahveyi ocağa koyarken. Gülser Teyze en yakın arkadaşım. Sırdaşı. Sonra küstüler kimsenin bilmediği bir nedenle. Ayten teyze devraldı Gülser Teyze'nin yerini. Gülser Teyze'nin patates kızartmaları ve kekleri vardı. Ayten Teyze'nin sahan köfteleri

ve pudıngleri girdi hayatımıza. Ters çevrilmiş kahve fincanlarında daha mutlu bir gelecek arayan güzel kadınlar...

Sonra ikisi de öldü. Yakın aralarla. Oturduğumuz sokaklarda, yaşadığımız evler yıkılmaya başladı. Çocuklar büyüdüler. Anne baba oldular. İnsanlar değişti. Annem unutmayı tercih etti... Her şeyi. Müzik listesinde sıra Zeki Müren'den bir şarkıya geliyor. "Şimdi uzaklardasın"

"Aşk güzel yaşadım ama" diyor aniden. Durup bakıyorum. Böyle aniden anlatmaya başlayınca korkutmayayım istiyorum. Anlatsın aklında kalan her şeyi. Ama o anlattıkça bağıra bağıra ağlama isteği yükseliyor içimden. **"Aşk güzel bir şey. Yaşamak gerek. Ama şey olur. Zor olur. Bir arkadaşım haber verirdi. Giyinirdik. Saçlarımızı maşalardık. Sevinirdik. Sonra gelmezdi. Göremezdik. Zor tabii. Üzücü bir şey."**

Kahvesini bırakıyorum önüne. Arkasına geçip sarılıyorum sırtından. Ağladığımı görmesin istiyorum. Çocuklarını gece uyurken seven babalar gibiyim. "Nereye dönmek isterdin?" diye soruyorum gözlerimi silerken. Birden dalgınlığından sıyrılıyor. "Başa... Her şeyin çok güzel olduğu başlangıç vardı ya. Oraya" diyor. "Okuldan yeni çıktığın zamana mı?" diye soruyorum. "Evet" diyor kafasını bir çocuk gibi aşağı yukarı sallayarak... Karşısına oturuyorum. Bir yabancıyla otobüste göz göze gelmiş kibar bir kadın gibi gülümsüyor bana. Müzeyyen hanım söylüyor: "Akşam olunca yarelerim sizler" Annem gözü pencerede sanki kendi kendine konuşuyor: "Yatılı okuldayken yatakhane de söyledik bu şarkıyı. Çok çalıştım ben. Çok severlerdi beni. Müzeyyen Senar da öldü değil mi? Hepimiz öleceğiz zaten... Hayat bize verdiği her şeyi, hepsini geri alıyor." Sonra kalkıp ayaklarını sürüyerek çıkıyor mutfaktan. İçim Ankara arkasından bakarken. İçim 1970ler...1980ler... Annem çocuğuma dönüşürken göz yaşlarını tutan barajın kapakları açılıyor... İçimi sel basıyor...

Sunay Akın

8 mart ve tek karanfil

Bir milletin zenginliği hisse senetleri değil, hissi senetleridir. Hissi senetlerini unutan bir toplum da fakirleşmeye mahkumdur.

Hisse senetlerinin değer kazandığı yer borsalardır. Televizyon ve gazetelerde her gün bu değerlerin durumunu bildiren, anımsatan, takip eden programlar, analizler, haberler yapılıyor. Peki ya hissi senetlerimiz? Onlar? Onları önemsiyor ve hak ettikleri değeri veriyor muyuz? Bu sorunun yanıtını 'müze' sözcüğü denildiğinde toplumun ne anladığına bakarak verebiliriz. Neden mi? Çünkü hisse senetlerinin önemsendiği yer borsa ise, hissi senetlerin değer kazandığı yer de müzelerdir. Müzelerde sergilenen eserlerde, insanın insan olma tarihi yer alır. Demokrasisi gelişmiş ülkelerde müzeler turizm olsun diye kurulmaz. Bu ülkelerde bilinir ki müzeler, aydınlanma yolunda atılan adımların, ödenen bedellerin kaydedildiği bir bellektir. Demokrasi kazanımları bizden çok daha güçlü olan ülkeler önce ekonomik olarak kalkınıp, yani parayı bulup, sonra müzelerini kurmadılar. Bu ülkeler, önce müzelerini kurdular ve her adımı bilgi dolu olan o koridorlardan geçerek bugünlere ulaştılar. **Müzelerin düşünce**

özgürlüğü ve insan hakları konusundaki önemini kavrayamayan bir toplum Alzheimer hastalığına kolayca yakalanır. Alzheimer olmuş bir toplum da, nereden geldiğini bilmediği gibi nereye gideceğini de göremez. Türkiye bu hastalığa

yakalanmıştır, ne yazık ki! Bu teşhisi koymamızdaki en önemli tanılardan biri de, kadın cinayetleri, kadınlara uygulanan şiddet ve toplumun yüzkarası tecavüz olaylarıdır.

Hissi senetlerini unutan, onları göremeyen bir toplum oluşumuzun en somut örneği İstanbul'daki Cumhuriyet Meydanı'nda bulunan anıttır. Hemen söyleyelim, Cumhuriyet Meydanı 'Taksim' olarak bilinen yerdir. Bu meydanın ortasındaki anıtın adı da 'Taksim' ya da 'Atatürk' değil, Cumhuriyet Anıtı'dır. Cumhuriyet'in ilanından sonra İstanbul'da Cumhuriyet adıyla bir meydan kazandırılmasına karar verilir. Cumhuriyet öncesi dönemde kutlama ve anma toplantıları Hürriyet Meydanı'nda yapılıyordu. Hürriyet Meydanı, günümüzde Beyazıt Meydanı olarak bilinen alandır. Cumhuriyet Anıtı'na bunca zamandır bayramlarda çelenk koyanlar, başlarını kaldırıp da, anıtın törenlerin yapıldığı, Sıraselviler'e bakan cephesinin iki yanında bulunan kurnaları görmezler. Kurnaların üstündeki deliklerin de ne anlama geldiğini merak eden yoktur.

Eseri yapan İtalyan Kanonika, anıtı bir havuzun ortasında koymayı düşünmüştür. Bunun da nedeni, bölgenin eski adının suların dağıtıldığı yer anlamına gelen 'Taksim' oluşudur. Yani, Kanonika'nın yapacağı anıt İstanbul'un su belleğine konulacaktır. Sular deliklerden kurnalara akacak, oradan da havuza taşacaktır. Böylelikle, içinde durduğu havuzla anıt İstanbul'un tarihiyle de uyum içinde olacaktır. Şu çok açık ve de acı bir gerçektir ki, İstanbul'un göbeğinde bitmemiş, yarım bırakılmış, tamamlanmamış bir Cumhuriyet Anıtı vardır ve bu meydanı düzenlemek için yola çıkanlar bunu görebilecek bilgi birikimine sahip değildirler. Gezi olaylarının ardındaki gerçek, İstanbul gibi çok değerli bir tarihi kumaşın yeteneksiz, beceriksiz, hatta makas tutmasını dahi bilmeyen terziler tarafından kesilip biçilmesidir. Bu trajedi günümüze ait olmayıp, uzun yıllardır böyledir. **Unutulmamalıdır ki, 1992 yılında da Kız Kulesi gibi kentin en eski simgelerinden olan tarihi bir yapı, özelleştirme**

kapsamında açılan ihalede '900 metrekare inşaat alanı' olarak tanımlanmıştır!

Cumhuriyet Meydanı'nı düzenlemek için yapılan projede yarım kalan Cumhuriyet Anıtı'nı tamamlamayı düşünmemek, bu duyarlılığa sahip olmamak hissi senetlerimize değer verilmeyişinin en çarpıcı örneklerinden biridir ve bunun sonucu olarak da, gencecik insanlarımızın katledilmesiyle daha da yoksullaşmamıza neden olunmuştur. Bir tek insan hayatının tüm dünya

borsalarının üstünde bir değer olduğuna inananlar için bu böyledir.

Kanonika Cumhuriyet Anıtı'nı neden tamamlamadı? Bu konuyu 20 yıldır yazdım ve anlattım. Sanatçıya telifinin son taksitini ödeyememiş olmamız (1950 İngiliz Lirası) bu eksikliğin trajedik ve bir o kadar da düşündürücü nedenidir. Paranın toplanamamış olmasından tutun da, anıtın yapıldığı taş hakkında Malik Bey'in verdiği olumsuz raporun söz konusu eksikliğin nedenleri arasında olduğunu söyleyerek, gelelim anıtın taşıdığı ama hiç görülmemeyen hissi senetimizle..

Zaferi simgeleyen bayrak açmış askerlerin üstünde birer kadın maskı vardır. Bu kadın maskları anıtın yapılışı sırasında değer kazanan hissi senettir ve öyküsü şudur: Kanonika Roma'daki atölyesinde anıtı yaparken, Sanaye-i Nefise Mektebi'nde (Güzel Sanatlar Akademisi ya da bugünkü adıyla Mimar Sinan Üniv.) bir yarışma açılır. Birinciliği kazanan öğrenci masrafları devlet tarafından karşılanmak üzere anıtın yapımında çalışmak

üzere Roma'ya gönderilecektir. Yarışmayı 22 yaşında Sabiha Ziya adlı bir genç kızın kazanması bazı çevrelerde rahatsızlık uyandırır ve ikinci olan Hadi Bey'in gönderilmesi dile getirilir.

Kanonika'nın da bir erkek öğrencinin gönderilmesi yönünde görüş bildirmesi kadın düşmanlarının eline koz olarak geçmişken, olaya Maarif vekili Mustafa Necati Bey el koyacaktır. İşte Mustafa Necati'nin 27 Nisan 1927 tarihli, anıt komisyonuna gönderdiği yazıdan bir bölüm: "Yüksek komisyonunuzca böyle bir ayırma yapılması kadın ve erkek mekteplerimizde tamamiyle eşit hukuka sahip olan öğrenciler arasında kötü tesir

yapacaktır. Kadın veya erkek mesleklerinde devamları aynı derecede garantili olduğundan başka, hatta memleketimizde de hala sanatla iştigal eden kadınların sayısı erkeklere yakındır. Mösyö Kanonika'nın çalışması hayli ilerlemiş olduğundan fazla vakit kaybedilmeyerek müsabakada kazanmış bulunan Sabiha Ziya hanımın bir an evvel Roma elçiliğine bir tavsiye ile gönderilmesi ve heykeltıraşın da neticeden haberdar edilmesi muvafıktır kanaatindeyim."

Sonunda Sabiha Ziya Roma'ya doğru yola çıkar. Bunun anlamı şudur: Bu ülkede Cumhuriyet adında bir anıt vardır onun yapımında aramızdan biri de emek vermiştir. Ve o bir kadındır! Bir kadının elinden çıkan bir Cumhuriyet Anıtı durur yıllardır İstanbul'un göbeğinde... Ama yakın tarihteki bayramlarda anıtın önüne çelenk bırakanlar arasında bunu gören bir çift göz dahi yoktur! **Cumhuriyet Anıtı'ndaki kadın masklarından biri peçelidir. Kadının yüzü dahi gözükmez. Bu, erkeklerle eşit olduğuna inanılmayan Cumhuriyet öncesi kadındır. Öteki taraftaki kadının ise peçe yüzünden kalkmış ve gülmektedir.**

Bu da, Cumhuriyet kadınıdır.

Kanonika, kadınlarımız 1923 devriminin kazandırdığı haklardan biri olan eşitlik ilkesini unutmaması diye anıtın iki cephesine bu hissi senetin kazandığı değeri nakşetmiştir. Ne gariptir ki, peçesi kalkmış Cumhuriyet kadınının baktığı yöne zaman içinde Atatürk Kültür Merkezi yapılacaktır. Ve...

Onca 8 Mart, Dünya Emekçi Kadınlar Günü geldi, geçti... Nice kadın örgütümüz var ama aralarından hiçbiri Cumhuriyet Anıtı'nda haklarını simgeleyen cepheye bir çelenk bırakmadı! Vazgeçtim kadın örgütünden, vazgeçtim çelenkten... Bugüne kadar hiçbir Cumhuriyet kadını eline bir tek karanfil alarak, 8 Mart'ta, anıttaki gülen kadının önüne bırakmamıştır! Böylesine önemli bir hissi senetini unutan bir toplumda kadınların gülmesini bekleyemeyiz...

Ataol Behramoğlu

her şey şiiirdir

Her şey şiiirdir, uğultusu rüzgarın
Bir ırmağa usulcacık yağın kar
Her gece okunan bir dua çocuklukta
Gökyüzünde bölük bölük turnalar

Her şey şiiirdir, sevinç ve kader
Dünyada olmak duygusu...
Kıyıda, ıssız kayalarda
Kendi başına ışıldayan su

Her şey şiiirdir, şimdi, şu anda
Ak kağıt üstünde dolanan elim
Karşığı avluda salınan söğüt
Yandaki odada uyuyan bebeğim

Her şey şiiirdir, çağrısı aşkın
Bahar toprağından yükselen tütsü
Umut ve acı, başlayan ve biten,
Yağmurun ve akıp giden hayatın türküsü

Her şey şiiirdir ve bir gün belki
İlk aşkım, ilk göz ağrım şiiir
Koynunda ona yazdığım mektuplar
Bir yerlerden çıkıp gelecektir...

hangisi?

Canavar mı doğulur, sonradan mı canavar olunur?
Genetik? Soya çekim? Toplumsal ortam? Yazgı? Şans?
Tesadüfler? Hangisi bütünüyle yadsıyıp,
hangisi bütünüyle kabul edilebilir?

Kişiliğin doğumdan sonraki birkaç yılda oluştuğunu
söyleyen görüşler mi, onu oluşturanın sonraki yaşantılar
olduğunu ileri süren görüşler mi daha doğru?

Hangisi?

Aile? Okul? Sokak? Köy, kent, ülke dünya?
Tek başına şudur ya da budur denilmesi hiç de kolay
olmayan yığınla soru...

Canavar hangisine, neye göre, nasıl cezalandırılacak?
Yürürlükteki hukuk, yasalar? Şiddete uğrayanın, yakınlarının
acısı? İntikam duygusu? Töreler, gelenekler, önyargılar?

Tanrısal ya da evrensel adalet?

Hangisi, hangi biri?

Hepsi birdense, bu ceza hangi ölçülere göre verilecek?
Cezayı kim verecek?

Suçlu kim?

Bir tek canavar mı? Ceza ne adına, kim adına verilecek?
Bütün bu soruların bir çırpıda verilebilecek tek bir
yanıtı var mı?

Ve tek başına hangisi verebilir bu yanıtı:

Sanat mı? Bilim mi? Adalet mi? Kutsal kitaplar mı?

Hangisi, hangi haklı, neye göre?

İnsan insanın kurdudur diyen mi haklı, onu en onurlu yaratık
sayan mı? Akan kan nasıl durdurulacak,
Kanayan dünyaysa ne yapmalı?

Yanıtı bir çırpıda güç sorular, yanıtlarım diyen var mı?

Levent Erden

karpuz kestim...

Başarılar hep birilerine göredir. Döneme göredir. Devre göredir. Ama başarının peşinde koşanın kişisel tercih ve hislerine göre değildir.

Kan damladı! Ne acayip şeydir 'kan'ın bu kadar farklı amaçla cümlelerle damlayıvermesi. Kalemde de damlar, eylemden de. Karlar üzerine de damlar. Duvarların üzerine de. Kan damlaması; çok çalışmanın, azmetmenin, uğruna çok şeyden vazgeçmenin, en 'doğru'yu bulana kadar durmaksızın tekrar etmenin göstergesi kabul edilir. Bazen 'damlar' bazen de 'gelir'. Ne uğruna damladığı da pek belli değildir. Kan damlalarının arasında asıl soru gözden kaçır: "Sen başarıdan ne anlıyorsun?" öyle ya bu kadar kanlı laf, sonunda 'başarı'ya ulaşmak üzere yapılan ve yapılması gerekenleri tanımladığına göre, başarının ne olduğunun iyi tanımlanması gerekir. Ama kim tarafından? Aile? Mahalle? Arkadaş- akraba? Aslında başarı herkesin çılgınca peşinden koştuğu, ilkokuldan emekliliğe kadar anlamını hiç yitirmeyen bir kavram. Ama tanımsız! Kimse kendi başarısının ne olduğunu özgürce düşünemiyor ki uygulasin. Yüksek lisansta ders yılı başlangıcında "büyüyünce ne olacaksınız?" sorusuna önce itfaiyeci, astronot, anne sululukları ile cevap verenler bir süre sonra sessizleşip, bu üç kelimelik kişisel soruya en az on üç dakika düşünüp öyle bir şeyler karalarlar. Cevapları toplayıp, sıkıştırıp özetlerseniz 'iyi bir taytıl' hedeftir. 'Genel Müdürler Koordinatörleri Paşası' falan gibi bir 'taytıl' için asgari ücrete razı olacak nice yüksek lisanslı olabilir. Bunun için 'taytıl'arda kanla edilir. İlk günden en son ana kadar. On yaşından itibaren sürekli sınavlara girersin. Sayısal olarak değerlendirilmek yani sayılara indirgenmek üzere. Ortaokula, liseye, üniversiteye, yüksek lisansa, lisan puanına, devlet memuru olmaya... Zamanındaki fraksiyon isimlerinden bile geniş spektruma sokup 'SS'ler ile biten kısaltma. "38 Almanya'sı" gibi. Dört yanlıştın bir doğruyu götürdüğü, sonunda herkesin rakamsal başarısıdır önemli olan. "Seninki kaç?" sorusu anne babalar tarafından bile etrafa sorulur. Santim demedikleri eksik kalır. Ama buradaki rakam, yaşlandıkça torunlara bile anlatılacak mutlak başarı olacaktır. Neye yaradığı anlaşılmısa da! Her sene farklı sistemlerde farklı rakamların anlamlı olmasıdır. Her bir rakamdan ayrı kan damlıyor. Onun için şu kadar bunun için bu kadar 'almak' lazım. Ne kadar kan o kadar

puan. Bunlar kredi kartı promosyon kampanyalarından pek de farkı kalmamış hayatlar. Her sınavda a-b-c-d-e den bir tanesi, yalnızca, sadece, bir tek tanesinin doğru olmasının, hayattaki o 'tek' ve 'biricik'

doğruyu ıskalamamak ve yakalamak üzere gerekliliği! Hayat boyu tek doğru beklentisi. Doğru ev. Doğru iş. Doğru eş... doğru... kan damlaları... tek doğru damlayan kan! Ne kadar çok, o kadar doğru.

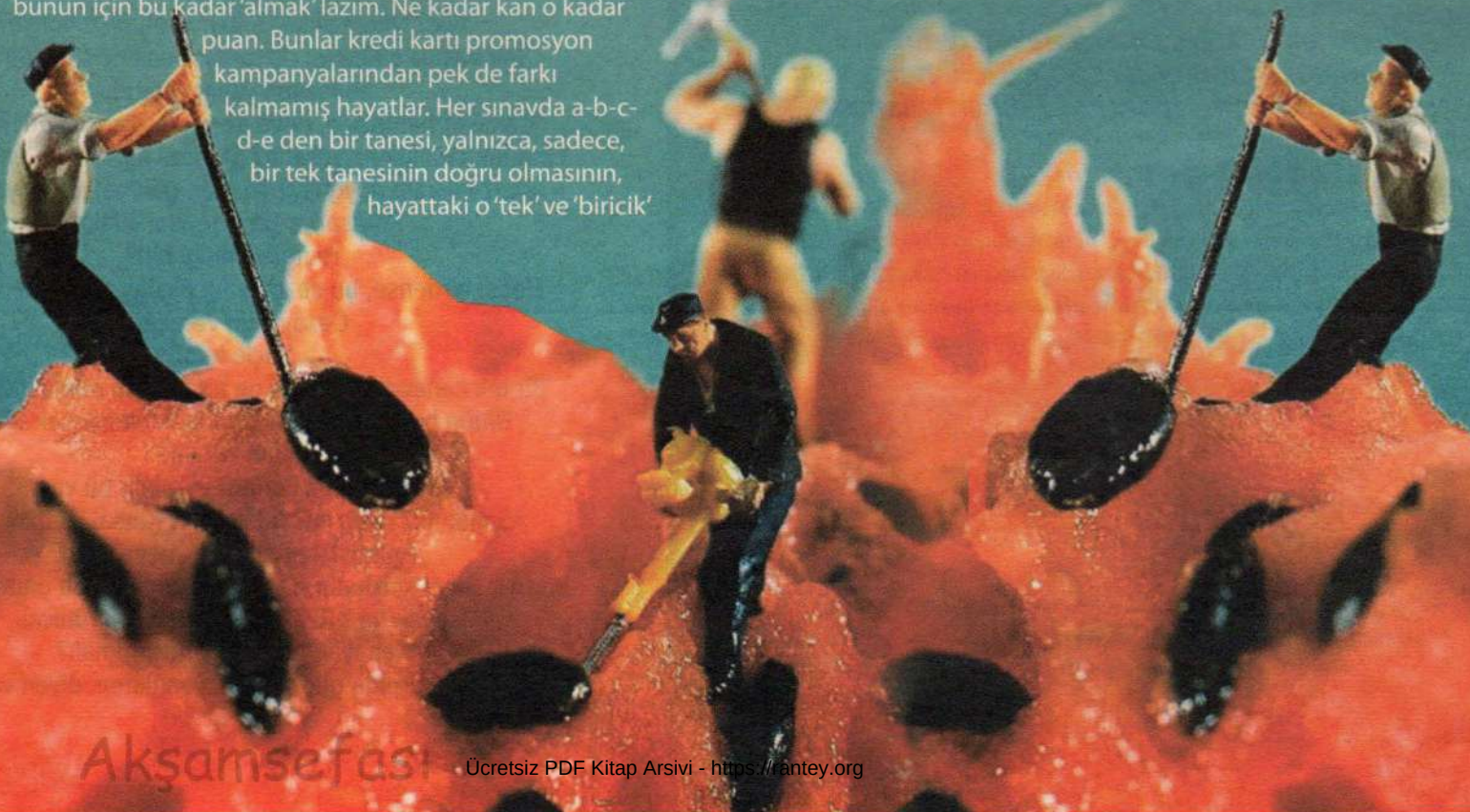
Televizyonlardaki ucunda para ödülü olan yarışma programlarında bir aşamayı geçenlerin hep otomobil, diğer aşamayı geçenlerin hep ev almak istemesi! Bir ülkenin tamamının, yaşa, eğitime, hayat tarzına bakılmaksızın herkesin aynı şeyi hayal etmesi! Bir ev ile araba arası sarkaçta, magritte piposu tartışmak başarı olabilir mi?

"Global şirkette çalış ya da öl!" üniversite bitirenlerin çoğunun tek dusturu. Oraya kapağı attın mı yine kan damlamak zorunda. Bu sefer bilgisayar tuşlarına, piramit yukarıya doğru daraldıkça en yakınındakileri olmadık tezgahla alt edip, öne geçip, pozisyon koparmak gerekir. Kan damlaya damlaya. Göz kırpmadan!

Global şirket lisanında, cümleye, ölü gerisine pamuk tıkar gibi sokuşturulmuş İngilizce laflar ile her gün bıkmadan usanmadan hem şirketin rakiplerinden, hem de şirketteki rakiplerden önde olmak gerek. Tüm olimpiyatlar altius... fortius... Daha hızlı, daha uzağa ve daha kanlı... Elde edilenlerin, yani varsayılan başarının pek önemi de yoktur. Erişildiği an bir sonraki 'başarı'nın üzerindeki spot yanar, hedef bellidir. Kan damlayacaktır.

Başarılar hep birilerine göredir. Döneme göredir. Devre göredir. Ama başarının peşinde koşanın kişisel tercih ve hislerine göre değildir. Üniversite sınavından en yüksek puanı alıp güzel sanatlara, sosyoloji ya da tarih okumaya kalkışana hangi gözle bakılabilir ki? Bu olsa olsa iç kanamadır!

Başarı ile eşanlamlı olarak kullanılmaktan çekinilmeyen ama çok farklı olan kavram tatmin ise cinselliğe hapsedilir. Orada da çürür. Tatmin kişiseldir. Başkasının alkışını, onayını gerektirmez. Kendi kendine yapılan bütün eylemlerde olduğu gibi... İstimna gibi. Tanımı da, kriteri de kendin belirlersin. Ancak hayallerinle sınırlı olabilir. Yoksa ne öyle illa kan damlayacak yoksa başarı olmaz tantanası. Karpuz mu alıyoruz? Kan çıkmazsa para yok.

İkşamsıfasi

Metin Uca

bu kadar ökü z yanılmaz ki

Anadolu Ekspresi'nin yataklısı, öğrenci kredilerimizi tüketir ama sevgiliyle sabaha kadar salına salına öpüşmeye eşlik edip Sapanca yakınlarında yarı uykulu sabah kahvaltısına el ele gitmeyi sağladı.

"Tren desene Metiiiiin!"

"Neslihan'ım ilk aşkı sen iste trene büyükbaş mal davar gibi bakayım" diyemedim. Daha 6 yaşındayım. İlk aşkımsın. Ne istersen yaparım.

Can-ı gönülden bağıyorum "treeeen", güzel dudaklarını büzerek diyor ki "öpsün seni Zeki Müren."

Bu muydu, bu kadar mıydı? Karşılıklı gülüyoruz...

Diyemiyorum ki kızım o tren var ya benim hayatımın sihirli taşıtı. Masal kahramanım gibi koca dumanlar çıkaran lokomotifleriyle beni düşler dünyasına, yepyeni hayallere götürüyor. Boşver Zeki Müren'i sen biliyor musun üç koltuğu arka arkaya dizip misafir odasında ben o trenle ne ovalar, ne köprüler geçiyorum. Ne süratlere ulaşıyorum. Tabii serde çocukluk var, şimdiki gibi hızlan deyince durup dururken hızlandırılmış, hatta hırslandırılmış garip trenlerle Pamukova faciası olmamış. James Watt'ın kemikleri sızlatılmamış.

Aslında aşkımız 60'lı yılların başında Ankara Gençlik Parkı'nın hemen girişindeki TCDD Küçük Tren yazan geçidin merdivenlerinde başlıyor.

Annem, babam ve kardeşimle Sosyal Bilgiler kitabından fırlamış çekirdek UCA ailesi olarak indiğimiz koridorda tam karşıdan dumanlar salarak şahane parlak yeşil rengiyle Mehmetçik Treni'nin önüme gelişi, kalbimin heyecanla çarpmaya başlaması, hayatım boyunca hiç bitmeyecek büyük aşkın ilk anları...

Küçültülmüş bir oyun cenneti, tüm parkı ince özel rayların üzerinde dolaşan Mehmetçik ve ikiz kardeşi 27 Mayıs sadece tren değil, eğlence ve oyun cennetiydi. Tıkırtısı, kokusu, parka ait her şeyi daha güzel izlemeyi sağlayan salınışı ile çocuk aklımı çelen tren aşkını başlatan ilk gözağrımdı.

Pazar sabahı sabun kokulu banyo günlerinin tek kanallı televizyonunda kahvaltı sonrası izlenen siyah-beyaz kovboy filmlerinde aynı hayali ve sevgiyi bu kez uzak topraklara götürüyor, demir atlar başka dünyalara düşsel yolculuğumuza aracılık ediyordu. Gerçek hayattaysa hafta sonu bütün küçük bürokrat memur aileleri gibi AOÇ dondurma ziyafeti ya da Kayaş'ın doyumsuz kıymalı pidesine ulaşma aracıydı trenler... İlk cesaret deneyimini Kayaş Banliyösü'nün harekete başladığı anda önünden atlayarak yapmış, babamın ilk ve son okkalı tokadını tatmışım. Gün geldi Ankara-İstanbul arasında önce Boğaziçi Ekspresi sonra Mavi Tren olarak öğrencilik anılarımıza eşlik etti. Anadolu Ekspresi'nin yataklısı, öğrenci kredilerimizi tüketir ama sevgiliyle sabaha kadar salına salına öpüşmeye eşlik edip Sapanca yakınlarında yarı uykulu sabah kahvaltısına el ele gitmeyi sağladı. Yaşım ilerledikçe kırmızı-beyaz çizgili şahane homurtulu dizel lokomotifler sevdaları, ayrılıkları, hayalleri, umutları taşımaya başladı kentten kente...

Okul bitip Van'da asteğmenlik macerasında
bu kez Van Gölü

Ekspresi girdi hayatıma. 50 saatte yataklıyla Tatvan'a ulaşmak doyumsuz demiryolcu sohbetleri bu güzel emekçi iyi insanların dünyasına çocukluk düşleri dışında yeni bakışlar getirdi. Lokomotifin üstünde olmak, dünyayı keşfetmek demekti. Muhabirken Doğu Ekspresi'nin lokomotifinde yapılan yolculukta içilen makinist çayının lezzetini de hiçbir tavşankanı çay vermedi.

Ne Machu Picchu'ya çıkarken bindiğim lüks rokoko süslü, yan tavan camlarıyla aydınlık Peru Treni, ne Hindistan'da yanımızdan geçerken değiverecekmiş gibi duran insan öbeği ile kuşatılmış rengarenk trenler, ne eski Doğu Almanya sınırında lokantasında dünyanın en güzel gulasını yediğim mor perdeli Macar Ekspresi, **hiçbiri ülkemin ağır aksak giden ve her binişimde fonda sanki "demir ağlarla ördük ana yurdu dört baştan" ezgisi geliyormuş gibi hissettiren trenlerimizin yerini tutmadı.**

Tam 119 yıl önce Lumiere kardeşlerin trenin perona girişi kısa filminin ilk izlenişi gibi şaşırtıcı, büyü, yeni, heyecanlı, muhteşem bir giriş yapmıştı bu şahane taşıt hayatıma... Kimi zaman Burt Lancaster'ın Fransız direnişçilerle birlikte Nazilerin çaldığı Alman hazinelerini kurtarmaya çalıştığı siyah-beyaz tren filmindeki lokomotifte gibiydim tüm hayat mücadelelerimde... Başım dışarıda her yolculukta... Heyecanlarım karantinaya alınmış bir trenin eski kullanılmayan bir hatta sokulması ve Cassandra Geçidi'nden geçerken köprülerin yıkılıp yıkılmayacağı gibi belirsizdi. Ne Sophia Loren ne Ava Gardner vardı yanımda. Gençlik aşklarım onları aratmasa da... Kimi zaman Denzel Washington'un Durdurulamaz'ı gibi frenleri boşalmış koşturdum hayatta, kimi zaman Konchalovski'nin Firar Tren'i gibi beton duvara giderken frenlerim tutmadı. Kimi zaman Dedektif Poirot gibi Şark Ekspresi cinayetinde Sean Connery olmak istedim. Kimi zaman Sliding Doors'taki gibi bir saniye farkla değişen yaşantımın ipuçlarını aradım. Ama en çok Hayat Güzeldir'de Roberto Benigni'nin büyük bir cesaret ve iyimserlikle soykırım treninde çocuğuna taşıdığı umuda inandım. Tren benim gibi büyümeyen erkeklerin hayali oyuncaklarıdır. Her seferinde gözlerimle sevdiğim. Ama ben işi biraz ilerlettim. Haftada bir Koç Müzesi'nde beni lokomotiflerin orasına burasına ellerken görürseniz "deli bu" demeyin. Sadece trenlerden vazgeçemediğim için...

yıldız tilbe'nin askerleriyiz

Sahneye yavaş yavaş geldi. Kendi içine dönük. Bizden kopuk. Ama daha mikrofonu eline alıp, ilk kelimeyi söylediğinde, daha ilk cümlesini bile tamamlamadan, bütün salonu avucunun içine almıştı.

Bundan tam on yıl önce, başladı Popstar yarışmaları. Çoğunuzun bildiği bir süreç işte, öyle ince ince anlatmaya gerek yok, anlatılmaya ihtiyacı da yok zaten. Türk televizyonları ilk kez o zaman (sonradan baya baya 'meslek' haline gelecek olan) 'jüri' kavramı ile tanıştı. Beni de o zaman gördünüz ilk kez ekranda. **Çoğunuz gıcık oldunuz, sevmediniz, nefret ettiniz, hatta o zamanlar uzun olan, 'balyajlı' (gençlik hezeyanları) saçlarımdan tutup yerlerde sürüklemek istediniz!** Tam da şu sıralarda Sevda Türküsev'e karşı beslediğiniz hislerden söz ediyorum yani. Hah aynısından! (Şimdi düşünüyorum da, iyi ki o zamanlar sosyal medya yokmuş, şanslıymışım!)

Jüri üyesi olarak, yarışmacılar ve genel olarak popüler kültür ürünü şarkıcılar hakkındaki görüşlerimi biliyorsunuzdur. (Çok mu önemsemiş oldum fikirlerimi? Neden bilirsiniz değil mi?)

Çoğu insan gibi sahnede 'güzel insan' severim, 'bakılacak şarkıcı' yani. Şık. Seksi. Dans edebilen. Sahnede seyircinin ilgisini, sesi ile olmasa da 'beden dili' ile diri ve ayakta tutabilen. Seyirci ile iletişimi iyi. Popüler kültür trendlerini yakinen takip edip, yeri geldiğinde onu kullanabilen. Zaman zaman 'cinselliğini' ön plana çıkartabilen. Bunların 'star' olmanın olmazsa olmaz kurallarından olduğunu düşünüyorum. Falan filan, işte. Aslında herkesin sevdiği, ama yeri gelince de "Ben sese bakarım, bunlar fasa fiso" dediği şeyler işte! Bunları diyenler de bugüne kadar sadece sesi ile 'star' olmuş bir tane bile 'sahne' şarkıcısı gösteremezler o ayrı! Jüri üyeliği yaptığım süre boyunca, bütün yarışmacıları bu bakış açısıyla değerlendirdim. Kıstaslarım bunlardı. Bir gün bir konsere gittim, bütün 'kıstaslarım', yerle bir oldu, yıkıldı, bitti. Moda deyim ile 'şemsiye' oldu. Gerisini anladınız siz!

Jolly Joker'de Yıldız Tilbe konserine gittim. **"Bu kadar yıldır bu piyasanın içindesin, hiç mi Yıldız Tilbe seyretmedin öküzlü?"** dediğini duyuyorum. Elbette seyrettim. Ama hep yapımcılık yaptığım televizyon programlarında seyrettim Yıldız Tilbe'yi. Bugüne kadar Yıldız Tilbe ile on üç bölüm yayını tamamlayabilen, tek televizyon yapımcısı olduğumu da eklemekten geçmeyeyim. Rekorumu egale edecek ya da kıracak yapımcılar var ise, hodri meydan!

Televizyonda yaptığım bütün Yıldız Tilbe Show'ları canlı idi. Çünkü Yıldız Tilbe canlı olmayan bir programa konuk olarak dahi gitmez. Yapılan montaj sonucunda kendini iyi ifade edemediğini düşünür. Haklıdır da. Olabilir mi? Olabilir. İşte yaptığım bu canlı

yayınları, ben hep yüreğim ağzımda izledim, kenardan köşeden. Tırnaklarımı kemirerek. Saatiye bakarak. **Ama bu 'nerede ne yapacağı bilinmeyen ve kestirilemeyen hal' de Yıldız Tilbe'yi Yıldız Tilbe yapan gerçek işte!** Canlı yayınlarda birden bire konuklarına ve telefona bağlananlara yaptığı 'giderler', cesareti, hiçbir ideolojiye bağlı olmayan, 'dev' çıkışları, kendine özgü dünya görüşü, kendine özgü felsefesi ve kendi koyduğu kuralları... İşte bu sebepler ile hep yüreğim ağzımda ama çokta severek izlerdim canlı yayınları.

İlk defa, televizyon yayını sorumluluğum olmadan, ayaklarımı uzatıp, şarkılara eşlik ederek dinledim Yıldız Tilbe'yi. Sahnede dev bir star vardı. Bugüne kadar benim 'star' olmak için, gerek şart olduğunu söylediğim hiçbir kritere uymayan... Jolly Joker'i dolduran kalabalığı, sahnenin önüne doğru sadece bir adım atarak ayağa kaldıran... Darbuka ritme başladığında, oynamadan, oynamaya dair en ufak bir hareket dahi yapmadan, sadece "acaba oynayacak mı?" düşüncesiyle bile bütün seyircileri yerinden hoplatan bir star! Sahneye yavaş yavaş geldi. Kendi içine dönük. Bizden kopuk. Ama daha mikrofonu eline alıp, ilk kelimeyi söylediğinde, daha ilk cümlesini bile tamamlamadan, bütün salonu avcunun içine almıştı. Öyle büyük modacılar, büyük paralar verilerek diktirilmiş, derin yırtmaçlı ve derin göğüs dekolteli kıyafet yoktu üzerinde. Benim kriterlerime uyan yani! Bir yırtık kot, yüksek topuklu ayakkabılar, siyah bir bluz... Saçları alelade arkadan at kuyruğu yapılmış. Ama her bir el hareketine, her bir sahnede attığı adıma bakıyorsunuz.

Yarışmalarda benim, dinleyici ve seyirci olarak sizlerin, müzik endüstrisinin, sektörün "paşalarının" bir sahne sanatçısına dayattığı ne varsa o gece sahnede hepsini dinamitledi! Yaktı, yıktı, yok etti! "Benim sizin koyduğunuz kurallara ihtiyacım yok, kurallarımı kendim koyarım, yerseniz" dedi. "Şarkılarımı kendim yazarım, kendim bestelerim ve sadece bana bir duygu ifade eden, tüylerimi diken diken eden şarkıları söylerim" dedi. Zaman zaman kendisi için söyledi. Ama en güzel, en içten söylediği şarkılar 'kendisi' için söyledikleriydi.

Şahane bir geceydi...

Bütün ezberlerimin bozulduğu bir geceydi...

Zevkten ve keyiften kendimi kaybettığım bir geceydi...

Ne diyeyim...

"Yıldız Tilbe'nin askerleriyiz"

İlber Ortaylı

osmanlı'da padişah tek adam değildi!

Şu sıralar, "Türkiye'ye başkanlık sistemi getirelim" diye bir öneri dolaşıyor ortada. Ancak getirmek istedikleri başkanlık sisteminin bir tarifi yok. Ne olacağı belli değil. Bir şey olacağı belli o da seçilecek başkanın diktatör olacağı!

İtiraf edeyim: Ben hiç bilgisayar kullanmam. Hiçbir şekilde elimi değdirmem. Bir şey lazımsa asistan arkadaşlarım halleder. Bunu şunun için söylüyorum. Birileri sürekli Twitter'a filan bir şeyler yazıyor. Mesela benim adıma Mısır'daki Mursi'yi savunuyorlar... Sağa sola saldırıyorlar... Kötü kötü şiirler yazıyorlar...

Bilmenizi istedim: 'o' ben değilim!

Şu sıralar, "Türkiye'ye başkanlık sistemi getirelim" diye bir öneri dolaşıyor ortada. Ancak getirmek istedikleri başkanlık sisteminin bir tarifi yok. Ne olacağı belli değil. Bir şey olacağı belli o da seçilecek başkanın diktatör olacağı! Kendine göre bir sistem bulup bunu kafanıza takıp "İlle de olsun" demek akılcı değildir.

Türkiye'de bazı anayasa hukukçuları var, bunlar müthiş cahil adamlar. Kafaya bir şeyi taktılar mı sürekli onu tekrar eder dururlar. Hiçbirinin ne başkanlık ne krallık bildiği de yoktur. Tarih, coğrafya bilgileri son derece kıt.

Güney Amerika'nın tamamında diktatörlükleri hazırlayan başkanlık sistemi olmuştur.

Orta Asya'da da öyle...

Ben size söyleyeyim:

Bizde getirilmek istenen başkanlık sisteminin örneği Özbekistan'da, Kazakistan'da var. Oralarda oturdu bu...

Rusya'da da öyle... Başka yerde

de yok zaten. Akıllı başında memleketler

böyle sistemlere rağbet etmiyor. Başkanlık sistemi dünyada bir tek Amerika'da işliyor. O da malum dünyanın ilk cumhuriyetidir. Çok kuvvetli bir federalizmi var. Başkan çıkmış oturmuş ve gidiyor. Kurallara da uyuyorlar. Anglosaksonlar bir kere, hukuka uymaya çok önem veriyorlar. Sadece vatandaş değil devlet de hukuka uyuyor. Bizde ise tam tersi. Ne vatandaş uyuyor hukuka ne devlet. Hep sorarlar "Türkiye'de demokrasi neden yerleşmiyor?" diye.

Efendim bizde demokrasi daha çok yeniymiş, Avrupa'da bilmem kaç yüzyıllık geçmişi varmış. Aydınlanma yaşamış onlar da biz yaşamamışız. Evet, hepsi doğrudur ama esas sebep bunların hiçbirisi değildir. Türkiye'de demokrasi işlemiyor çünkü Türkiye'de yaşayan insanlar kurallara

uymayı sevmiyor. Kuralların işlemediği bir ülkede de haliyle demokrasi olmuyor.

Dönelim başkanlık konusuna...

Türkiye'ye bugünkü şartlarda başkanlık sistemi gelirse memleket Güney Amerika'ya döner. Son dönemde duyuyorum, bazı adamlar çıkıp başkanlık sisteminin Türkiye'ye çok uygun olduğunu söyleyip referans olarak

da Osmanlı'daki devlet idaresini

gösteriyor. Zır cahil! Osmanlı'da

diktatörlük emaresinin

görüldüğü tek dönem

İttihat ve Terakki dönemidir.

Orada da diktatörlüğü yapan padişah değil İttihatçılardır.

Osmanlı'da padişaha diktatör demek mümkün değildir. Kendine göre kuralları vardır. Şeriat vardır, anane vardır, örfi kanunlar vardır.

Padişah devamlı ordu tarafından kontrol edilir.

Ordu her zaman bir denge unsurudur. İlmiye sınıfı yine çok önemli bir denge unsuru...

Misal ilmiye sınıfının bir konuda

fatva verince padişah

genellikle o dengeyi gözetir

çok derin

bir çatışma içine girmezdi.

O dengeyi gözetirdi.

Osmanlı bir imparatorluktu

bir cihan imparatorluğuydu

ama padişah için 'tek adam'

diyemezsiniz. Padişahın

otoritesi tanınırdı ama

olmayacak işler yapmasına da izin

verilmezdi. Birileri mutlaka çıkar

"Bu uygun iş değildir" derdi. Bunun

örnekleri var.

Bismark, İmparator Wilhelm'e "Almanya dünyanın hakimi olacak" deyince İmparator "Ne?" der ve şöyle devam eder "Yok öyle saçma bir şey, dünya hakimi diye bir şey olmaz." Bismark, son istifasını böyle vermiştir.

Ülkemizi yönetenlerin dünyaya hakim olmak yerine öncelikle kendi ülkelerine hakim olma gayreti içinde olmaları gerekir. 70 milyon memlekette kavga, gerilim yaratmanın sonunda öyle bazılarının zannettiği gibi topla tüfek girişmez millet birbirine... Birtakım başka gerilim noktaları, olaylar ortaya çıkar. İktisadi sistem çöker. İşleyen mekanizmaların çökmeye başladığını görürsünüz.

Hatırlatmakta fayda var: Burası Basra Körfezi değil!

Gökhan Dağıstanlı

baba yadigarı

Özlem dolu bir neşeyle kapatmıştım telefonu. 2 saat geçmedi, bir daha beraber rakı içemeyeceğimiz haberini dinamitleyip üzerime devirdiler. Ne kolay söylediler.

Babamın yadigarıdır. Ondan öğrendim adam gibi rakı içmeyi. Rakı içerken sevmeyi, anmayı, gözyaşı dökmeyi ama ağlamamayı, ayarında gülmeyi, dinlemeyi, anlatmayı, anlamayı, hüznün ve neşenin masadaki kardeşliğini, karşımdakini hissetmeyi, paylaşmayı, ucundan kederlenip sonra neşelenmeyi, kadehi, masadaki büyüğün ve kadınların kadehinin altına vurmayı, masaya oturduğum gibi kalkmayı, arada bir güzel şarkı patlatmayı, hep ondan öğrendim. Keyifle izledim onun rakı masası adabını. İzledim, keyif aldım, öğrendim...

"Hanım, getir şu rakıyı da keyfimiz yerine gelsin" derdi. Annem dünden razı olurdu hep. **2 kadeh içerlerdi evde dünya değişirdi.** "Aslanın karısı" derdi ikinci kadehte. "Vur aslanın karısı." Aslandı hakikate. Efkarlanırdı. Başlardı anlatmaya. Uzun uzun anlatmazdı. Keyifle dinletirdi. Hatırladıkça mutlu olurdu. Onca yaşadığı kötü anları bile anlatırken yüzünde dirhem pişmanlık göremezdin. Güzel yad ederdi ne yaşıyorsa. Hele 63 senesi ve sonrasını anlatmaya başladı mı, yüzündeki gururu görmen lazımdı. Ankara günleriydi. Teğmen temel kursu için Ankara'da tertemiz duygularla, vatan sevgisiyle ettikleri yemini anlatır, gözleri dolardı. Susardı sonra...

Sessizliği annem bölerdi: "Bu kadar yürekten çağırma beni, bir gece ansızın gelebilirim." Ağlardık...

Ne zaman masada biri "sevil neşelen, sevme yanarsın" diyecek olsa, bozulurdu. Suratı ekşirdi. Sevmeyi severdi çünkü. Üzmeyi, yakmayı, kırmayı, dökmeyi, acıtmayı değil. Hoş, sevgisini çok gösteren bir adam değildi ama anlardık biz onun gözlerinden. Yeşil gözlerinden muhabbet kapardık...

Aslında hayat yüzüne çok gülmemişti. Genç yaşında, ne de büyük badireler atlatmıştı. Çelik gibi yapmıştı hayat onu ve kader arkadaşlarını. Hepsı birer aslandı. Hiçbir şeyin garanti olmadığını, hayat onlara biraz acı öğretmişti. Ama yılmamışlardı. Sıfırdan başlamayı öğrenmişlerdi hayat okulunda, hem de birkaç kez...

Sadece acıklı anıları yoktu elbet. Memleketin birkaç ücra köşesinde de görev yapmıştı. Ama her olumsuzluğun içinde, keyifle anlattığı anason kokulu akşamları vardı.

Rahmetli amcamın evini anlatırdı, gözleri özlem dolu. Moda sahilinde, İstanbul'un canım denizinin dalgalarının cama vurduğu... **Bir köhne kayık içinde onca kişi, mehtaba dalıp sularını beyazlatırlarmış.** Sivil hayatında kazandığı ilk parayla almış o kayığı. İyi olur, bize uyar diye

düşünmüşler... "Lodos çıktığı zaman, ertesi günü camcı, hiç sormadan, ölçülerini ezberle bildiği kırılan camları takmaya gelirdi" diye gülerek anlatırdı. **Ne zaman kafalarına esse, enginde yavaş yavaş günün minesini soldururlarmış. Akşamın olduğu yerde beklerlermiş hep sevdiklerini.** Kimi zaman gelir, kimi zaman gelmezmiş. Bu konulara fazla girmezdi tabii ama yüzündeki tebessümden ve uzaklara dalışından, hiçbirini kötü anmadığını anlardım. Anı defterinde de bu bölümler hep yırtıktı. Annemi üzmekten hep kaçınırdı. Benimle son derece mesafeli ilişkisi de, benim bu güzel masaların katılımcısı olmamla yumuşadı. İlişkimizi rakıya yatırıncaya tam olmuştu. Kimi zaman kızarım ona hala geçen günler için ama kızgınlığım çabuk geçer. Ne de olsa arayı hızlı kapamıştık. Karşılıklı otururduk. Saatlerce otururduk... O, iki kadehi geçmezdi. Bir bunu öğrenemedim ya ondan, neyse...

Misafirimiz de eksik olmazdı. Hele dostları geldi mi, tadından yenmez geceler yaşanır evimizde. **Kafalar kıyak olmaya başladı mı, kalkardı kadehler havaya. Evin havası değişirdi. Masalarımız şeref kokardı...** Yazlığa gittiklerinde uzun kalırlardı. Zaman geçtikçe, burnumun direği sızlardı. Rakı içerdim. Tam yerini tutmazdı. Gelsinler de beraber içelim derdim içimden. Onun tadı başkaydı. O gün de öyle bir gündü. Ertesi gün dönüyorlardı. Sabah saatlerinde konuştuk. "Yarın geliyoruz" dedi. "Evde ol sende" dedi. "Rakı içer miyiz?" diye sordum. "İçeriz" dedi. Ne de güzel söyledi. Özlem dolu bir neşeyle kapatmıştım telefonu. 2 saat geçmedi, bir daha beraber rakı içemeyeceğimiz haberini dinamitleyip üzerime devirdiler.

Ne kolay söylediler... Nasıl durdu hayat... Nasıl boşaldı iskele... Nasıl tenhalaştı şehir... **Onun en sevdiği şiirdeki gibi, müfreze nöbetçilerinin gözü önünde, koydan yıldızları çaldılar bir bir...**

Şimdi ben ne zaman sevdiklerimle rakı masasına otursam, aynı edeple, aynı adapla, kadehimi Çengelköy tarafına kaldırıp, "Bir gece ansızın gelebilirim" söylerim. Hayatı hep onurlu yaşadı. Şerefi, mertliği, dostluğu, insanlığı, helal kazancı, her şeyin üstünde tutardı. En büyük mirası da bu oldu. Dağ gibi adamdı. Kendi gitti, güzel adı ve rakı masaları kaldı yadigar...

Tarkan Tevetoğlu

kimse ona benzemeyecek...

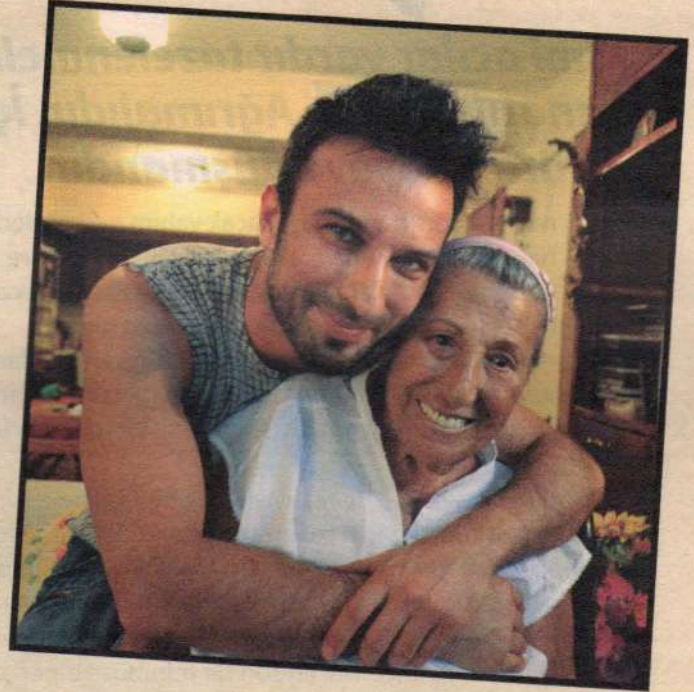
Müzeyyen Senar, hem sesinin kimseye benzemez tınısı ve rengiyle hem yorumculuğundaki ustalığı ve samimiyetiyle Türk sanat müziğinin sönmeyecek nadide bir yıldızıdır.

Kendisiyle bir düetimizin olması ve bu eserin ebediyete hatıra kalması ise benim için bir onurdur... Müzeyyen Senar bir ekoldür, bir efsanedir.

Tarihe ve kalplere adını altın harflerle yazdırırken bir kadın olarak şöhret yolundaki zorlu mücadelesinde güçlü duruşu, doğrularından taviz vermeyen kişiliği, önüne konulan engellere meydan okuyuşu, birçok konudaki cesareti ve tabuları yıkışı takdire şayandır. Önünde saygıyla eğiliyorum. Ama o, benim gönlümde kendisini tanıdıktan sonra taht kurdu esas. Bu kadar büyük şöhrete rağmen onun mütevazılığına ve saf kalabilmişliğine vuruldum en çok. Eğer gerçekte kim olduğumuzu unuttur ve kibrimize yenilirse şöhret insanı olumsuz yönde değiştirir ve öz benliğinden uzaklaştırır. Şöhret benim canım Müzeyyen Abla'mı bırakın değiştirmeyi kendine, özüne daha da yaklaştırmıştı. Bu az görülen ve örnek alınması gereken bir durumdur.

Ben de şöhretle ilgili aynı duygu ve düşüncelerde oldum ve o da bunu hissetti bence. Ve belki de bu yüzden çok kısa sürede kalpten kalbe o sahici bağ kuruluverdi aramızda.

Onu daha yakından tanımak, anılarını dinlemek;

ondan hayata, insana dair birçok şey öğrenmek isterdim ama son yıllardaki rahatsızlığı sebebiyle bu maalesef gerçekleşemedi.

Yine de onu ziyaret ettiğim zamanlarda bakışları ve gülüşüyle bana sevgiye ait her duyguyu hissettirdi. Gözleri bana her şeyi anlattı...

Ben Müzeyyen Abla'mı çok sevdim ve onu hiç unutmayacağım.

O şimdi şarkılarıyla yaşamaya devam edecek ve biliyorum, kimse ona benzemeyecek...

Rıdvan Akar

20 yıl önceki minibüs

Kimi acılar vardır tazelenmelidir. Hatta kabuğu kaldırılıp kanatılmalıdır. Ağrımalıdır. İçindeki irin temizleninceye kadar o yara bünyeye düşmandır.

Unutmak sonrasında yaşanacak vahim gelişmelerin habercisidir. Zira o yara bünyeyi zehirleyecek ve patolojik sonuçlara yol açacaktır. Bu ülkenin tecavüz sicili işte böylesi bir yaradır. Unuttukça tablo giderek ağırlaşmakta, yaranın/suçun üzeri örtüldüğü için katlanarak artmaktadır. **Sizi tam 20 yıl öncesine götüreceğim. Yine Akdeniz, yine minibüs, yine saldırı/tecavüz ve yine ölüm...**

1995 yılının mayıs ayıydı. Alanya küçük bir tatil beldesi iken başta Alman turistler için çekim merkezine dönüşmüştü. Bir gün öncesinde Rus turist Valeria Kozlova'nın yakınları polise gidip kaybolduğunu bildirmişti. Valeria bulunamıyordu. Eğlence mekanından çıkmış oteline dönecekti. Aranıyor, izine bir türlü rastlanılamıyordu. En son bir minibüse binerken görülmüştü. Ve ertesi gece 23 Mayıs günü üç Hollandalı turist yine bir minibüse bindi. Saldırganlar üçünü de kaçırpı tecavüz etti. Az ötede başı taşla ezilmiş olan Valeria'nın cesedi vardı. Katil Hakan Karayavuz ve arkadaşları Yusuf Çağlayan ve Ali Güldalı tecavüzleri gerçekleştirdikten sonra Marylee Vanijk'i uçuruma yuvarlamış, diğer mağdurlar Hannake Adricgem ve Suzanne Krananburg'u ise boğazlarını keserek, hareket halindeki minibüsten aşağı atmıştı. Olay, Hannake Adricgem ve Suzanne Krananburg'un şans eseri hayatta kalmaları ve yoldan geçenler tarafından bulunmasıyla ortaya çıkmıştı. Alanya şoku atlatamamıştı. Esnaf saldırıyı protesto için bir gün kepenk kapattı. Saldırının haftasında gazetelere "devlet aranıyor" ilanı verildi. Bu ilan üzerine Alanya Kaymakamı Lütfü Yeğenoğlu devletin tahkir edildiği gerekçesiyle soruşturma başlattı. **Hakikaten devlet oradaydı!**

Sanıklar iki Hollandalı kadının ifadeleri sonrasında yakalandı ve tutuklandı. Dava 1.5 yıl sürdü. Nihayetinde Hakan Karayavuz 17 farklı suçtan 137 yıl 107 ay hapis cezasına çarptırıldı. Bu sürenin üç yılını tek başına hücrede geçirecekti. Diğer sanıklardan Yusuf Çağlayan önce 156 yıla, Ali Güldalı ise 103 yıla mahkum oldu. Sonra mahkeme yarayı kaşımadı ve cezaları 36 yıl hapse çevrildi. Gazi Köleoğlu müebbet ve Abdullah Yönet ise 13 yıl 9 ay hapse mahkum oldu. Hakan Karayavuz Hollandalı kadınların kendisine içki içirdiğini ve sarhoş ettiklerini, sonrasında hatırlamadığını söylüyordu. Aradan sadece 7 yıl geçmişti. Ünlü af yasasıyla suçlular birer birer tahliye ediliyordu. Ve Alanyalılar bir de baktı ki Hakan Karayavuz da tahliye edilmiş, sokakta dolaşıyordu. Üstelik adliye sarayına gitmiş, cezaevindeki iki arkadaşının da tahliye olması ve af yasasından yararlanması için dilekçe bile vermişti. Türkiye'de kamuoyu "Rahşan Affi" diye bilinen bu aftan yararlanan üç katilin serbest bırakılmasından kaynaklanan şoku yaşıyordu. Sadece Türkiye değil, Hollanda'da da büyük bir hayal kırıklığı vardı. Hollanda Prensi Türkiye'ye yapacağı olağan ziyareti tahliye kararını protesto için iptal etti. Hollandalılar yarayı kaşıyor, Türkiye'de hukukun acziyeti diplomatik bir skandala dönüşüyordu. Öldürülen ve tecavüz edilen insanların aileleri Türkiye'yi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne şikayet edeceğini açıklıyordu. Tecavüz olaylarından sonra Hollandalı mağdurlar Stichting Alanya Vakfı'nı kurmuş, bu olayın takipçisi olmuştu. Vakfın

avukatı Yme Drost, Karayavuz'un serbest bırakıldığını öğrenir öğrenmez Alanya'ya geldi. Emniyet Müdürü Mehmet Söğüt ile görüştü. Hollandalı avukat, "Söğüt, Karayavuz'un can güvenliğini sağlamak ve şehir dışına çıkmasını engellemek amacıyla 24 saat süreyle gözaltına alındığını söyledi. Söğüt, rahat olmamızı istedi" açıklamasını yapıyordu.

Tepkiler üzerine dönemin Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk de "Hesaplama bir yanlışlık olduğu görüşü var. Sonucunu bekliyoruz" açıklaması yaptı. Ama Hatay Başsavcısı Mehmet Ağırman "Yanlışlık olsaydı tahliyesi mahkemeden dönerdi" diyordu. Ve Hakan Karayavuz karakola götürülerek iki gün orada tutuldu. Gazetelere yansıyan haberlere göre Alanya Cumhuriyet Başsavcısı Selami Hatipoğlu tahliyeye itiraz edeceklerini söylüyordu. Karayavuz ertesi gün serbest bırakıldı. Hesaplama yanlışlık yoktu. Ancak tepkiler çığ gibi büyüyordu. Hollanda basını Alanya'ya akın etmişti. Karayavuz yeniden gözaltına alındı ancak gerekçe önceki cinayetler değil, bazı kişilere ölüm tehdidinde bulunduğu iddiasıydı.

Karayavuz o gün kendisine soru sormak isteyen Hollandalı kadın gazeteciye yumrukladı.

İlginçtir kamuoyunun dikkati yeniden Alanya'ya çevrilmişti. Ve anlaşıldı ki sanıklar cezaevindeyken kadın turistlere tecavüz vakaları devam etmiş, 2002 yılında bu ilçede 21 kadına tecavüz edildiği kayıtlara geçmişti. Bu çarpıcı rakamın ardından gazeteciler mikrofonlarını Alanyalılara uzattı. Şermin Sarıbaş'ın Hürriyet Gazetesi'ndeki haberinde ilçenin diken üzerinde olduğuna ilişkin çarpıcı tespitler yapıyordu. Örneğin bir tiyatro provasında tiyatrocunun "İğreniyorum erkeklerden, bana tecavüz ettiler" repliğini gerçek sanan bir esnaf polis çağırıyor, Alanya müftüsü "tecavüz insanlık suçudur, hem turizmi de baltalar" türü abuk sabuk bir fetva veriyordu.

Peki tecavüz neydi? Bu basit sorunun yanıtı Alanya'da "ama"larla perdelenmişti. Sarıbaş haberinde turizmin ilçede önde gelen isimlerinden TÜR SAB Alanya Başkanı **Bilal Korkmaz, 'ileri gidilmiş' durumlarda 'o tecavüz olmaz' düşüncesindeydi.**

Sarıbaş söyleşilerini yaptığı bardan sabaha karşı çıktığında, kapıdaki erkek kalabalığı dikkatini çekiyordu. "Niye bunlar barın içinde değil de, dışarıda?" diye sorduğunda, "İçerden yanında erkek olmadan çıkacak sarhoş kızları bekliyorlar" cevabını alıyordu. Sarıbaş'a göre tecavüz olaylarının pek çoğu da bu gecelerin uzantısında oluyordu.

Sonra bu ülkenin balık hafızasında ve giderek vaka-ı adiyeden sayılan tecavüz sicilinde Alanya giderek unutuldu. Ta ki 2010 yılına kadar... Tecavüz ve cinayetlerin hükümlüsü Hakan Karayavuz'un bıçaklandığına ilişkin bir haber basına yansıdı. Husumet nedeniyle kalçasından bıçaklanmıştı.

Kamuoyu şöyle bir kez daha Karayavuz'u anımsar gibi oldu ve o minibüste yaşananlar bir kez daha kabuğun altında kaldı. Ha, o tecavüzden boyunları kesilerek "kurtulan" diğer iki Hollandalı kadın mı? **Alanya Belediyesi onlara "Fahri Hemşehri" unvanı verdi. Onlar da Türkiyeli kadınlar gibi 'hemşehri' olunacak onca şey yaşamıştı.**

Nilay Uçar

hayat uzun kuşlar uçmuyor

Sınıfın askısında unutulmuş, sahibi bilinmeyen mont gibiyim. Ait olduğum sırta giyilmezsem, hademe amca gelip beni depoya kaldıracak. Depodaki komşularım fiziki ve coğrafi harita ağız birliği yapmış, unutkanın koordinatlarını bilip söylemezken ben, sırtı üşüyor mu diye telaşlanacağım.

Neyse işte, askıda beklerken, anlık da olsa asıldığınız yerin acısını unutmak için başka şeyler yapmak gerekiyor. Bir süre insanlardan sıkılıp biriktirdiğiniz kitap, şarkı, kalem ve kağıtlardan kendinize kaleler inşa ediyorsunuz. Duvarlarınız içeri kimsenin geçmesine izin vermezken gün geliyor, bir ağlıyorsunuz; kalemlerinizin mürekkebi üstünüze bulaşıyor, defterlere yazdıklarınız dağılıp okunmuyor, kitaplar ıslanıp eriyor ve siz ortalık yerde dımdızlak kalıyorsunuz.

Böyle günlerden biri. Henüz ıslanmamış kitaplarımdan birini açıyorum. Sayfada 'Rönesans' başlığı var. Yeniden doğuş demek. Bu bir işaret mi? Hayır. **Yeniden doğmak bir yana, mümkün olsa annemden beni aldırmasını isteyeceğim. Velhasıl, 276 ay kürtaç için çok doğru bir zaman değil, bu ihtimali eleyip okumaya devam ediyorum.** Olmuyor, odaklanamıyorum.

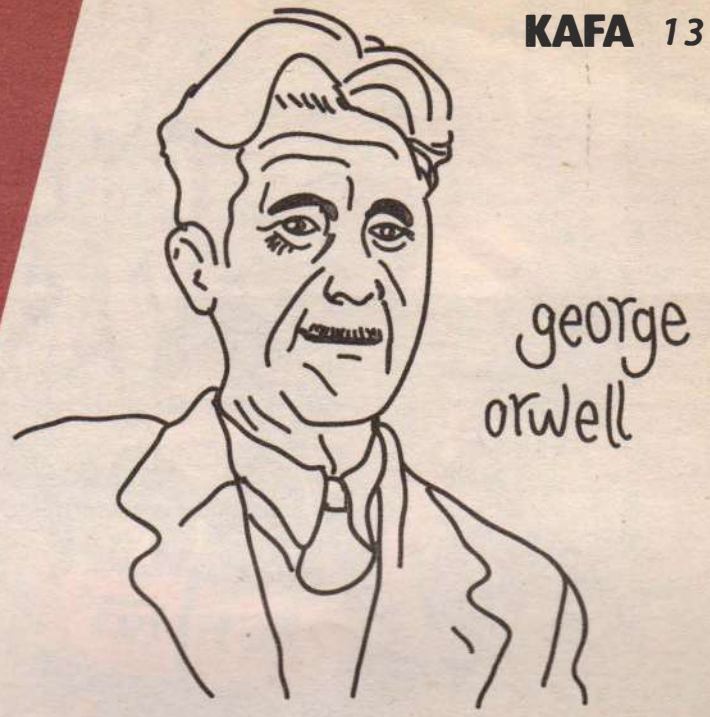
Balkonda kumru sesleri duyup gidiyorum, üstlerine hayatın kiri pası çökmüş, ürküp kaçmıyorlar bile. Kuşlar büyük şehir kuşu, kuşlar İstanbul'u yenememiş, kuşların kanatları ıslak. Hayat uzun, kuşlar uçmuyor.

Kendimi rüzgarın savurduğu şu poşet gibi hissediyorum. Kendimi araba jantına takılmış bir poşet gibi hissediyorum. Kendi eksenimde dönüyor ve dönerken çok gürültü çıkarıyorum, duyan olmuyor. Hayat şoför koltuğunda; her gaza basışında rüzgarla şişiyor, her yavaşlamada gitgide küçülüyorum. Diyelim ki stop ettik, tekerleğin altında eziliyorum.

Cümlem devrik, ayakta duramıyorum. Başkaları son düzlüğe girerken ben, start çizgisinde uyuyorum. Herkes tika basa yerken ben, yuttuğum sözcükleri kusuyorum. Mutsuzluğumu bastırmak için neşeli şarkılar açıp tepinirken, ayaklarımın altında kendimi çiğniyorum. Ayaklarım geri gidiyor, düşmeyeyim diye kendimi itiyorum.

Gözlerimi kapatınca kendime uyanıyorum.

Ve burnumu biir tek onun yaktığı sigaranın dumanı acıtıyor Çünkü bir tek onu içime çekiyorum.

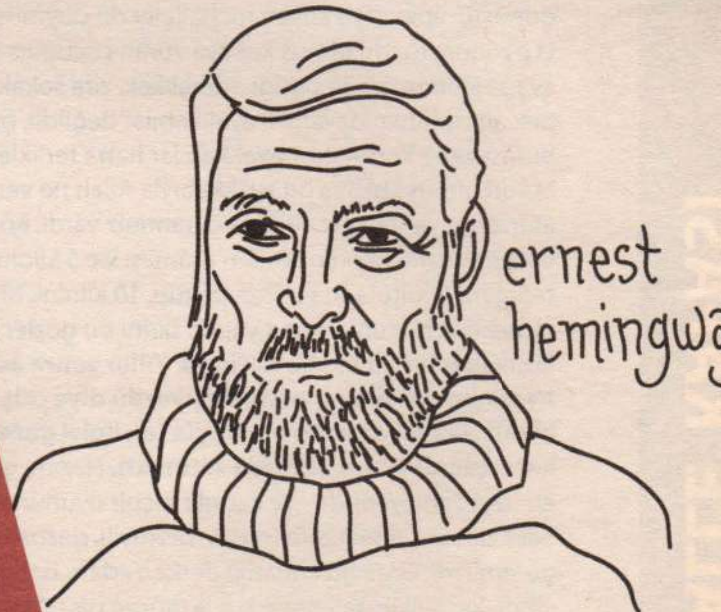
george
orwell

'Bilinçleninceye kadar asla başkaldırmayacaklar ama başkaldırmadıkça da bilinçlenemezler.'

kurt
vonnegut

'Akli başında bir insan, aklını kaçırmış bir toplumda herhalde deli görünecektir.'

ernest
hemingway

'Birine güvenilebileceğini anlamanın en iyi yolu, ona güvenmektir.'

Can Yılmaz

iboların kardeşliği

Yıllar evvel oturduğumuz mahalle, tam anlamıyla ortaya karışık bir mahalleydi, açık olması devlet tarafından gereksiz bulunmuş ve kapatılmış 'halk evi'nin çevresinde konuşlanmış bir mahalle. Mahalle'de arkadaşlık kardeşlik gibi bir şeydi, aradaki farkı anlamaya hiç çalışmazdık, gerek yoktu. Garbis vardı mesela, Bedros ile doğal kankalar, Bedros çoğu zaman benim adamım olurdu, Garbis karşı takımdan... Oyunlarımızın kaderini, kuvvet ve zeka değil, küçük adımlarımız belirliyordu, adım alışmak ile karar verilirdi kim kimin adamı olacak. Yarım adımın önemli olduğu dönemlerdi! **Garbis, Nazım, Bedros ve tabii ki olmazsa olmaz İbo'muz vardı. İbo'suz mahalle yoktu sanırım, her mahallenin bir İbo'su vardı.** Bizim İbo, ufak tefekti, yokuşun başındaki İbo ise dev gibiydi, hatta tanıdığım tek bıyıklı çocuk, o İbo'ydu. Böyle ayrılırdı İbolar, sırik İbo, şişko İbo, gözlüklü İbo... Bizimki bizim için, sade İbo'ydu ama başka mahalle çocukları için büyük ihtimalle Bodur İbo veya Bücür İbo'ydu. Bizim İbo'nun küçüklüğünün faydası, oyunlarda zor bulunması ve yakalanmamasıydı. 'Dekmancılık' (Tahta yada Plastik tabanca ile birbirine ateş edip "vuruldu" diye bağmaktan ibaret bir oyun) ve yakan top oyununda en son 'Küçük İbo' bulunuyordu. İbo, çoğu zaman yok artık oraya da sığmaz denilen yerden şimşek gibi fırlar ya boş bulunan birini çelmeyle yere devirir ya da ortada duran kukaya (genelde boş konserve kutusu) var gücüyle vurup bizlere zaman kazandırır. Boş konserve kutusuna çimento-kum doldurup betona dönüştürüp ortaya koyan mahalleler de duymuştum doğrusu. O oyunun, beton olmuş kukaya vuran çocuğun annesinin ortalığı ayağa kaldırması ile bittiği muhakkak, zira sokak ayakkabıları pek ahım şahım dayanıklı ayakkabılar değildir, genelde orası burası yırtık korunaksız ayakkabılar hatta terlikler olduklarından, beton olmuş kukaya bu ayakkabıyla Allah ne veriyse bir tekme atarsanız, yarım saat ağlama garantiniz vardı. Konserve kutusuna beton dökme fikrinin bir ileri aşaması ise 5 kiloluk Vita (zamanın margarini) kutularına beton döküp, 10 kiloluk bir halter elde etmekte ki bununla vücut yapan birini bu gözler gördü. O arkadaşlardan biri de Nazım'dı. **Yıllar sonra acaba şair Nazım'ın anısına mı o ismi taşıyordu diye düşünmüştüm ama bizim Nazım'ın yazım hayatıyla tek ilgisi gazete kağıdından kese kağıdı yapıp pazarda satmaktı.** Nazım, genelde oyunun en heyecanlı yerinde eve çağrılır hiçbir oyunun sonunda yaşanan, bakkalın önündeki zafer nidalı, bisküvili, gazozlu kutlamayı göremezdi. Gazozlu kutlama derken adam başı bir gazoz değil elbet, kesinlikle galiplerin paylaştığı ve bir tanecik. Bu arada bir başka mahallemiz daha vardı, bir deplasman mahallesi; anneannemin oturduğu mahalle... Misafir olarak gidip, yarım saat sonra onlardan biri olduğumuz, çocuk kafası ile hemen kaynaştığımız, hafta sonu tatilinden sonra eve dönerken

isyan ettiğimiz, üç aylık yaz tatilinde herkesle akraba olup ve ağlayarak ayrıldığımız mahallemiz... Öyle ya, kim ister lunaparkta oynamak varken kütüphaneye gitmeyi... Kendi mahallemizde oynayamadığımız oyunları, o mahallede oynardık... Ve neredeyse bütün yaz geceleri, kapının önünde çekirdek çitleyerek, sek sek oynayan anneleri izleyerek ve illaki mahalle boyu, Bahçe sinemalarında Arzu Film'in gururla takdim ettiği filmlerini seyrederek geçirdi.

İşte o mahallenin asıl ve misafir çocukları olarak bir gün dedik ki -aslında karar, ben esas mahallemizde Nazım'ı kömürlükte pataklarken alınmış- bir futbol takımı kurmalıyız, kendi mahallemizde nedense yapamadığımız bu operasyonu yedek mahallemizde yapma fikri hoşuma gitmişti, peki niye futbol takımı? **Çünkü gerçek bir meşin topumuz var, hatta yuvarlaklığı henüz elips olmamış, altı kişiyiz ve mahallenin kıyısındaki bir terzi, forma dikebiliyor. Daha ne olsun, şartlar ve zemin futbol oynamaya çok müsait.** Hemen bir tabela yapmak lazım, çünkü mahalleli duymalı haftaya hangi mahalle ile kapışıyoruz. Bir metrelik bir tahta yanyana dizilip siyaha boyanıyor, üstte takımın renkleri ve altında maç, saha, gün, saat ve diğer mahalle takımlarında olduğu gibi Not, iki nokta üst üste, Not'a da genelde yazılan şey şu olurdu, "Minibüs kaldırılacaktır." Bizim çapımızda bir takımın mahalleden minibüs kaldırması söz konusu değil ama olsun, onu da yazmak lazım ki kapışacağımız takımın futbolcusu mahalleden geçerken; "Ne Minibüs mü? Eyvaahh" diye telaşlansın.

Asıl mahallemizde savaş oyunları, atlama, zıplama, kafa göz yarma, birbirini ağlatıp anneye şikayet edilme tarzında oyunlar revaçta iken, anneanne mahallesinde nedense futbol popülerdi. Futbolculuğu, Pele gibi konserve kutusu teperek (Halit Kıvanç, Pele'nin tozlu sokaklarda kovaladığı konserve kutusunun çıkardığı pele pele pele sesinden dolayı adının Pele olduğunu söyler) öğrenmedik ama gerçek bir topla buluşmamız o mahallede oldu, belki de o mahallenin misyonu oydu, siz mahalle olarak futbola yüklenin de demiş olabilirler. Eski kilisenin duvarının tepesinde Garbis ve İbo kovalarken, bir anda milli takıma çağrılmam diğer arkadaşlarımızı üzmüştü ama öbür mahallede de 'Skor' tahtamız hazır, orada olmalıydım. Takımın renkleri için küçük bir tartışma yaşandı ve kırmızı beyaz olmasına karar verildi, şorup soruşturduk çevrede kırmızı beyaz takım yok, bunun için görevli ajanımız 2 saatlik bir araştırma yapıp çevredeki tüm mahallelerin 'Skor' levhalarını incelemiş ve raporunu sunmuştu, "Bir tek biziz, başka kırmızı beyaz takım yok" Hemen "kırmızı beyaz yağlı boya bulan getirsin" direktifi verildi ve evlere dağıldık, tekrar bir araya gelindiğinde kurumuş bir kırmızı yağlı boya ve beyaz kireç getirdiler ki doğal olarak işe yaramadı. Siyah yağlı boyalı tahtaya kireç sürüleliyordu.

Çocukların gayretine ve lüzumsuz kavgasına şahit olan bir mahalle büyüğü bu işi üstlenip takımı rahatlatmış da, koca takım kendini fesh etmeden ilk geceyi geçirmiş oldu.

Ertesi gün ise büyük bir gündü, takım forması için sipariş verilecekti, mahallenin kıyısındaki terzi 'forma' işinde bir ışık görmüş olmalı ki, kapısına tükenmez kalemle "Forma Dikilir" yazmıştı. Takımın neredeyse tamamı, hem fiyat almak, hem de siparişin ne zaman teslim alınabileceğini konuşmak için terziye gittik, o zamanın çocukların kafaları sanırım şimdiki çocuklardan daha berrak olduğundan, kararlar hızlı ve net alınırdı; **"Yapalım mı? Yapalım... Kıralım mı? Kıralım... Dövelim mi? Dövmeyelim annesi de bizi döver..."** Olaylar bu netlikte olunca, cebimizde kuruş olmadan esnafın kapısına dayanıp 6 tane kırmızı beyaz forma siparişi vermek gayet doğal oluyor elbette.

'Futbol' temalı mahallenin İbo'su sözü alıp 6 tane kırmızı beyaz forma sipariş etmek istediğini söyledi. Takımın çatırdadığını hissettiğim anlardan biri de o anda yaşandı. Çünkü terzi, muhteşem bir soru ile geldi: "Nasıl olsun? Çubuklu mu? Parçalı mı?" Nedense bu konuyu terzinin yanında tartışmayı uygun bulmayan İbo, bizi dışarıya davet etti, hatta kapıya çıkmak yetmedi, karşı kaldırıma geçmemizi önerdi ve genel kurulu orada açtı: "Ben düz kırmızı diyorum" Bu mahallenin İbo'su tek yetkili değildi ama bizim esas mahallenin İbo'su gibi çelimsiz ve ufak tefek de değildi. İbo'yu kızdırmaya gerek var mı diye konuyu kendi içimde muhasebe ederken, Fatma adındaki santraforumuz İbo'nun boynuna yapışıp "Çizgili olacak" deyince konu hızla tatlıya bağlandı. **Fatma (Erkek Fatma, lakabını sonuna kadar hak ediyordu), adından da anlaşılacağı gibi, bir hanım kızmızıydı, ama hepimizden iyi futbol oynuyordu ve işin hassas noktası, tam yuvarlak, deforme olmamış meşin topun da sahibesiydi.** Mahallelerde esas

olan, ne kadar iyi top oynadığını değil, topun sahibi olmak veya olmamak olduğu için, Fatma'nın kaba kuvvete başvurmasına da pek de gerek yoktu, çok konuşan İbo'yu takımdan kesebilir hatta futbol hayatını bitirebilirdi. Küçük tatsızlıktan sonra tekrar terziye gidildi ve bu sefer topun ve takımın sahibi Fatma'nın ve doğal olarak yönetim kurulunun kararı terziye açıklandı, "Kırmızı beyaz çubuklu olsun" ve dikkat ettiyseniz, formanın altında olması muhtemel, 'şort' konusu açılmadı bile çünkü şortları evden getirecektik ve rengi o kadar da önemli değildi, sonuçta mahalle takımıydık şort o kadar acil bir konu değildi. Terzi abimiz, karşıdaki çocukların kararlılığı karşısında esnaflığını gösterdi, kağıt kalem alıp hesap kitap yaptı, kaleciye mavi renk formayı uygun gördü, topladı çıkardı ve bir rakam telaffuz etti, söylediği rakamları yanyana bir tek Matematik dersinde duyan bizler önce birbirimize, sonra İbo'ya sonra da doğal başkan Fatma'ya baktık ve tekrar dışarı çıktık. Fatma ve İbo bu parayı ailelerden isteyemeyiz falan diyerek konuyu hızlıca yokuşa sürmeye çalıştılar, ben ve bir kişi daha düz renk yapalım o daha ucuzdur falan dedik, birisi beyaz fanilayı boyasak, diyerek en sevimsiz öneriyi yaptı ve karar verdik, birimiz gidip terzi ile yeniden konuşacaktı. Plan şuydu; dükkana tek çocuk girerse içerde ne konuşulduğu reklam olmaz, icabında ağlama sızlama hatta bir iki damla gözyaşı terziyi yumuşatır ama konu da dükkanda hallolur biterdi. Bu basit ama etkili planı yapacak kişi seçildi ve tabii ki bu kişi İbo'ydu. Aynı yaşta olmamıza rağmen 'Ayı' İbo lakabının hakkını veren İbo, biraz da topun sahibi Fatma'nın da küçük dokunuşlarıyla dükkana girdi.

Endişeli bekleyiş karşı kaldırımda sürüyordu. İbo'nun kalıbından terziyi zar zor görüyorduk ama bir noktada terzinin gülüşünü görmüştük. İbo işi bitirmişti. İbo'nun çıkarken terzinin elini niye öptüğünü bugün bile çözebilmiş değilim ama olsun, İbo dükkandan çıktı yanımıza geldi: "Tamam, 5 forma, 1 kaleci forması, 6 çorap aldım. "Şort da sorsaydın" diyen çocuk itilip kakıldı ve biz çok sevindik, havalara uçtık, sarıldık hatta sevinç naraları atan Veysel'i hatlı minibüsün altından aldık ama o kadar olur, takım kurulmuştu.

Ve sonra nasıl olduysa içimizden biri sormayı akıl etti, "Kaç para?" Ayı İbo, az evvel aldığımız fiyatın yarısından bile az bir rakam söyledi ve bunu nasıl yaptığını söylemeyeceğini de ekledi. Terzi teslimat için

1 hafta sonraya gün vermişti ve parasını yarın istiyordu. Parayı almadan siparişi vermeyi düşünmediği çok açıktı ama biz de bu konuyu fazla uzatmak niyetinde değildik ve parayı topladık, paranın nasıl toplandığı, her evin içinde neler yaşandığı bir muamma olarak kaldı ama topun sahibi Fatma ve minibüsün altından aldığımız Veysel'in maddi desteği hepimizden fazla olmuştu, onu net hatırlıyorum. O neşe ile mahalleye geldik, kırmızı beyazlı tabelamızı mahalle bakkalının göremeyeceği bir şekilde dükkanın yan duvarına çiviledik, tabelayı asarken dikkatli bir göz, tabelada takımın isminin olmadığını fark etti. Gerçek tokat gibi yüzümüze çarpıldı, forma bile var takımın adı yok! Forma telaşından olsa gerek, kimse takımın ismi ne olacak dememişti. Hemen karar vermeliydik birkaç absürd öneri oldu, hatta 'Kırmızı Tayfunlar' adı, takımda Tayfun olmadığı için ilk elenen isim oldu. Şimşekler, Yenilmezler -tek maç oynamadan bu ismi hak etmiş olamayız- Ayyıldız 56, -takımın kurulduğu sokak numarasını kullanmak iyi fikirdi aslında ama 1956'da kurulduk sanabilirlerdi- Nihayet dün gece seyrettiği diziyi unutmayan İbo'nun teklifi geldi: "Atılğanlar 56" Kaptan Kirk ve Mr.Spock'ı saygı ile analım ki böyle de bir işe vesile oldular, sağolsunlar var olsunlar. 'Atılğanlar 56' pek sevildi, koskoca takım ismini unutmuş olmanın verdiği huzursuzluk bir anda kayboldu. Takıma moral depolandı ve kara tahtaya kırmızı beyaz boyayla "Atılğan 78" yazıldı. Yazıyı yazan yağlı boya sponsoru abimiz, 56'yı beğenmemiş, Atılğanlar'a da pek sıcak bakmamış, kuruluş yılımız 1978'i bize layık görmüştü. Adımız Atılğan 78 rengimiz kırmızı beyaz, asbaşkan Fatma.

Eh buna da şükür...

Günler geçmek bilmedi, yaz tatilinin rahatlığı içinde saatlerimizi sokaklarda zalimce harcıyorduk ki bir haber geldi: "Formalar gelmiş" Koşarak hatta yolda birbirimizi iterek, düşürerek, formayı ilk ben göreceğim kavgası yaparak terziye ulaştık. Talihsizlik o ki siparişi veren 'Ayı İbo' memlekete mecburi

hizmete gitmişti, olsun sorun yok topun ve takımın sahibi Fatma yanımdaydı, parası ödenmiş formaları teslim alabilirdik. Terzi abimiz, tezgahın altından bir bohça çıkardı, iple güzelce sarılmış bohçanın düğümünü ustaca açtı, örtünün ucunu kaldırdı. Elimizde bohça ile mahalleye geldik, bir ağacın altında yığıldık çünkü yürüyecek takat hiçbirimizde yoktu, moraller bozuk suratlar asıktı. Bu hayra alamet olmayan durum abilerin annelerin dikkatini çekmiş olacak ki kısa sürede etrafımız sarıldı, meraklı kalabalık bohçada ne olduğunu sorar oldu, sonunda mahalle baskısına dayanamadık bohçayı açtık; Mor ve yeşil renkte, yarım parçalı, arkasındaki numaralar kahverengi deri, kaleci forması sarı, takım formlarımız ortaya saçıldı. Yıllardır şunu düşünürüm, 'Ayı İbo' Mor ve Yeşil'i hangi hayal gücü ile yanyana getirmişti, kahverengi deri parçalarından numara dikmek kimin fikriydi? Hayalkırıklığını çocuk kafamızda iyice derinleştirerek, iyi takım olduğumuz için oyuna getirdiler gibi marjinal fikirlerle dolu olarak, yine bakkala görünmeden kırmızı beyaz tabelamızı çivilediğimiz yerden söktük, formlarımızı alıp paylaşıp sessizce evlere dağıldık. Bu forma ile insan içine çıkamazdık, hiçbir takım böyle renkleri olan bir takımı ciddiye almazdı. Şu anda anlamsız gibi görünen bu fikir o yaşlarda dünyanın en önemli fikriydi ve tabii ki karar alındı, dağ gibi takım gözümüzün önünde bir haftada kendini fesh etti. 'Ayı İbo' günler sonra köy dönüşü yaptığımız mahkemede verdiği ifadesinde, terzinin oyununa geldiğini, "Bu fiyata forma istiyorsanız bana bırakın ben yaparım size" dediğini söylemişti. Bence de öyle olmuş olabilir, o zaman asıl mesele şu oluyor, **sevgili terzi abimiz nasıl bir dünyada yaşıyordu ki mor, yeşil ve kahverengini yanyana getirebilmişti?** Esas mahallemizde halk evimizi bize sormadan kapatan abiler, yedek mahallemizde de futbol kulübümüzü bize sormadan kapatmıştı. İsim bizim değil, bir abi karar vermişti, renkler bizim değildi, başka bir abi karar vermişti. Yıllar sonra değişmeyen şeylerden biri de bu oldu hayatta, hep abiler karar verdi her şeye...

Bize hiç sormadılar.

Ve Atılğan 78 o formlarla hiç maç yapamadı, minibüs kaldıramadı. Sağolsun abiler... Ellerinizden öperiz...

Yıllar sonra değişmeyen şeylerden biri de bu oldu hayatta, hep abiler karar verdi herşeye... Bize hiç sormadılar.

Nihat Sırdar

ölmeme gününüz kutlu olsun...

**Ertesi gün için bir şey diyemem ama,
rakı içtiğin gün ölmezsin...**
Cemal Süreya

Ölüyoruz...

Yolda giderken, madende çalışırken, köprüden geçerken,
asansörde çıkarken, ekmek almaya giderken,
feribota binerken, kartopu oynarken.

Çoluk, çocuk, genç, yaşlı.

Çok ucuza ölüyoruz.

Artık evimize sağ döndüğümüz her
gün büyük bir başarı bu ülkede.

Ölmediğimize sevindiğimiz
günlerdeyiz.

Mart ayının bir günü de ölmeyenler,
yine yırtanlar için 'Ölmeme Günü' ilan
edilmiş yıllar önce.

Bu memleketin toprağını, insanını,
sokağını, politikacısını, hırsızını,
arsızını bilenler onlar.

Can Yücel, Edip Cansever, Cemal
Süreya, Turgut Uyar, Tomris Uyar,
Ömer Uluç, Muhteşem Sünter, Salim
Şengil, İsa Çelik, Mehmetcan Köksal, Dürnev Tunaseli, Behzat
Ay ve yıllar içinde sayısız yazar, çizer...

Buluşuyorlar, sohbet ediyorlar, rakı içiyorlar.

70'lerin sonunda Rumeli Hisarı Avcı Lokantası'ndalar.

O masada olup sadece sohbeti dinlemek için neler

vereceğinizi düşünün. Sonra bir kadın

geliyor masaya. Hikayenin burası
muhtelif şekillerde anlatılıyor. Kimi
tanıdıkları biri olduğunu, kimi çiçek
satan bir kadın olduğunu söylüyor.

Bir rivayet kadının adı Destina.

Vücudunda bir iğne olduğunu ve
bulunamadığını, kalbine gitmesi
halinde öleceğini anlatıyor. Hemen
garsondan bir şişe rakı isteniyor ve
masadakiler şişeyi imzalıyorlar. Kadına
verip bir sonraki sene aynı tarihte
yani 26 Mart'ta getirmesini istiyorlar.

Yıllar ilerledikçe ve bir sene önceki rakı şişesi geldikçe o tarih
"Ölmeme Günü" oluveriyor.

Yıllar yılları kovalıyor.

**Her yıl 26 Mart'ta buluşuluyor, devrisi yılın rakısı
masadan birine emanet edilirken
geçen senenin rakısı iyi ediliyor.**

Son Ölmeme Günü

26 Mart 1985'de kutlanıyor.

O yılın kör olası 22

Ağustos'unda

Turgut Uyar ölüyor.

Aslında ölmüyor.

Ölümsüz oluyor.

Ve bir daha 26 Mart'ta buluşulmuyor.

Bağımsız sofralar ve muhabbetler
arasında üzeri imzalı rakı şişeleri
kaybolup gidiyor. Ama yıllar geçtikçe
ölümler artıyor. Memlekette sağ
kalmak, ölmemek büyük bir çaba

gerektiriyor. Bu çabalar, edebiyat sevgisi ve ölmeme sevgisi
benzer organizasyonların yapılmasına vesile oluyor.
Benim güzel dostum Nilay Örnek bu günlerden birine
beni davet ediyor ama ben gidemiyorum işler güçler
yüzünden. Ve geçen yıl Mart ayının bir günü birden aklıma
düşüveriyor 'Ölmeme Günü'. Telefon defterimden o masada
olması gereken dostlarımı, abilerimi, kardeşlerimi bulup
teknolojik kulüp oluşturma yöntemi 'vatsap' grubu kurma
işini gerçekleştirdim. Grubun ismini "26 Mart Ölmeme Günü"
koydum. Kısaca hikayesini anlattım. Çoğu geldi.

Hayatımın en keyifli gecelerinden
biri idi. Sohbet edildi, şarkılar
söylenildi, şiirler okundu,
fotoğraflar çekildi. 70'li yıllardan
farklı olarak tüm teknolojik
numaralar (instagram, facebook
vs..) yapıldı. Ama gelenek
bozulmadı ve bir rakı şişesi tüm
masa tarafından imzalandı.
Önce masadan birine vermeye
niyetlenildi. Sonra o şişenin keyifli
bir geceye kurban gitmesinden

korkularak meyhanenin müstesna vitrinlerinden birine,
soteye saklandı. Arif Abi'nin izniyle bir tabağa el koyduk ve
hepimiz onu da imzaladık. Masanın en yaşlısı Ender Uslu'ya
emanet ettik.

Bu sene yine buluşuyoruz Ölmeme Günü'nde. Ama geride
kalan yılın her günü daha da anlamlı
oluyor bu gün.

Ölmemek büyük iş çünkü.

Mesele sadece ölmek değil.

Öldükten sonra arkandan

konuşanlar, anneni, babanı

yuhalatanlar, ölümünü politika

malzemesi yapanlar var.

**Senin ölünü başkasının ölüsüyle
yarıştıranlar var.**

Seni öldüreni

koruyanlar, kollayanlar,

saklayanlar, bulunsa bile

cezalandırmayanlar var.

Onun için ölmeyeceksin kardeşim.

Direneceksin.

İnadına yaşayacaksın.

Ve ölmediğin her gün kendini kutlayacaksın.

Bu ülkede ölmek çok kolay çünkü.

Yaşamak kutlanmaya değer.

Siz de buluşun dostlarınızla bu
26 Mart'ta. (Perşembe'ye denk
geliyor, kimse gelmez diyorsanız
alın 27 Mart'a.)

Kutlayın yaşam mücadelenizi.

Şiirler okuyun, kitaplardan

bahsedin, filmler anlatın

birbirinize.

Yaşamın güzel taraflarını anlatın.

Televizyonlardan, gazetelerden

fışkıran kötülüğe, ayrımcılığa inat,

yaşamayı, ölmemeyi kutsayın.

Ölmeme gününüz kutlu olsun...

okutmuş. Projeye Sadri Alışık "tamam" demiş. Zamanı, ücreti her konuyu halletmişler. Yan roller belli ama başrol kadın oyuncusu kim olacak henüz belli değil. Birkaç isim üzerinde gidip geliyorlar Ülkü Erakalın beğenmiyor. Çünkü onun gönlünde bir isim var. Ajda Pekkan'a oynatmak istiyor. O yıllarda Ajda Pekkan sükse yapmaya başlamış. Güzel sahnesi var, güzel şarkı söylüyor. Sarışın, güzel de kadın... Filmde oynarsa şahane olur diye hayaller kuruyor. Bir gün konuyu Sadri Baba'ya açıyor. Sadri Bey karşı çıkıyor: "Yahu memlekette oyuncu mu kalmadı, nerden çıktı şimdi Ajda Pekkan?" Bir türlü ikna edemiyor Ülkü Erakalın Sadri Bey'i... Günler geçiyor ortada kadın oyuncu yok. Ama Sadri Baba'nın da fazla vakti yok. Senede 10-12 film çeken kıymetli oyuncu... "Hadi" diyor "yetiştiremeyeceğiz sonra ben başka filme söz verdim." Ülkü Erakalın hemen Sadri Bey'in sahneleriyle filme başlıyor kaçmasın diye... Kadın oyuncu bugün geliyor. Yarın geliyor, diyerek oyalıyor tabi... Bir sabah zınk! diye Ajda Hanım sete geliyor. Ülkü Erakalın alı al moru mor, tanıştıyor: "Sadri Beyciğim rol arkadaşınızla tanıştırayım." Sadri Baba hiç beyefendiliğinden bozmadan... "Hoşgeldiniz hanımefendi" diyor. "Arkadaşlar Ajda Hanım hazırlanacak odasını gösterin lütfen!" Ajda Hanım odasına çekiliyor. Özel kuaförü, makyözü, kostümcüsü, yardımcısı falan filan çekiliyorlar. Sadri Baba diyor ki: "Ulan Ülkü beni tufaya düşürdün. Ben bunun hesabını sormaz mıyım?" Bana inan çok yakışacak filme, diyerek gaza getiriyor ustayı... Film yaklaşık 45 gün kadar sürüyor. Ajda Hanım'la bütün sahneler profesyonelce sorunsuz çekiliyor ama bir sorun var. Ajda Hanım daha o zamanlardan star olduğu için sette kimseyle selam sabah yok. Tam zamanında sete geliyor. Kendi ekibiyle kendine ayrılmış odada hazırlanıyor. Sete çıkıyor, yönetmenden direktifleri alıp oynuyor. İş bitiminde yine ekibiyle çantalarla, bavullarla evine ya da konserine gidiyor. Set aralarında sohbet de yok. Yemek aralarında yok. Şurda bir kahve içip iki muhabbetin belini kiralım desen, o da yok. Sadri Baba içten içe bu duruma biraz gönül koyuyor ama hiç olumsuz bir tacir göstermiyor. Nihayet beklediği an geliyor. Bir sahne çekiliyor. Ajda Hanım'ın filmdeki son sahnesi... Ülkü Erakalın herkesin içinde teşekkür ediyor. Sanatçıyı alkışlarla uğurluyor. Ajda Hanım yardımcılarıyla toparlanıp çıkarken sette diyor ki: "Ülkü Bey sizinle böyle bir projede çalışmaktan mutlu oldum teşekkürler" Sonra çıkış kapısına doğru yürürken birden dönüyor: "Sadri Bey sizinle de çalışmaktan mutluluk duydum... Lütfen eşiniz Çolpan Hanım'a selam ve sevgilerimi iletiniz." Sadri Baba eski memur fırsatı kaçırır mı? Oturduğu yerden kafasını çeviriyor: "Kim diyeyim hanımefendi?" filenin üstünden smacı yapııştırıyor. Yaaaa işte böyle... Ya da Sadri Alışıkça söylersek; HEY YAVRUM HEY..! Mekanın cennet olsun Büyük Usta...

Beyza Gizem Özlük

dört

saçım zifiri karanlık, ellerim buz saçağı
gün kuru soğuktu, benim "içeri gel" diyenimdin
adımlarımı sonsuz bir itaatle sana çevirdim
uzun bir zaman sonra kulağıma varan ilk ses,
senin sesin.

geldim.

oturmamı işaret ettiğin yerde kedicik uyuyor, her zamanki gibi
onu rahatsız etmeden koltuğun ucuna oturuveriyorum

sense tam karşıma...

dik duruyorsun. gözlerine bakıyorum, pişman mısın çağırdığına?

o ara tebessüm ediyorsun, içim rahatlıyor

bir duvardaki ahşap işlemeli saate,

bir bana, bir de kedicige bakıyorsun.

sıkıldın mı? kafam karışıyor

jilet gibi giyinmişsin

dik duruyorsun, çeketinden hayali tozlar silkeliyorsun

gitsem mi?

kedicik uyanıyor; başını sevmeye yelteniyorum, kaçıyor. boşlukta kalan elime
bakıyorum

ah, buraya öyle yakışmıyorum ki... kendime gülüyorum

tahta çıkmayı bekleyen şehzade ataklığında kuruluyorum kedicğin ayrıldığı yere

başımı kaldırıp sana bakıyorum,

dik duruyorsun, hala.

zoruma gidiyor.

dışarının soğuğundan karşıdaki koltuğa geldiğimden beri, kendimi

buzluktan çıkarılıp tezgaha konmuş et gibi hissediyorum,

çözülmemi bekliyorsun konuşmak için galiba.

burada ne işim var? upuzun bir yolu yalnız ve sahiden yalnız, yorgun ve sahiden
yorgun gelip yine senin karşında soluklanmak...

canım yanıyor,

dik duruyorsun. yükünü ben omuzladım, yorgunum

sen dik duruyorsun.

böyle mi teşekkür ediyorsun?

herkes kendi yükünün hamalı olsa keşke, değil mi?

zoruma gidiyor.

-vurup alnından başımı,

kendimi katlediyorum.-

gitmeliyim. ama son bir kez daha sana bakıyorum, yüzüne.

beklediğim özür değil, ufacak bir mahcupluk ifadesi olsun, onu arıyorum.

dik duruyorsun. bana kızıp, yere ayna fırlattığın günü hatırlıyorum:

ayaklarımın ucunda kırılıp 4 büyük parçaya bölünmüştü.

harika, bir bana yetemezken sen, artık dört taneydim.

hatırlıyor musun? hayır.

hala dik duruyorsun.

ayaklanıyorum, kararlıyım bu sefer.

issizlik korkunç bir şeymiş,

kapıya doğru ilk adımımı atarken düşünüyorum bunu. biliyorum anlamıyorsun. anlasan,
okyanusta ayak sesi işitmeye benzerdi bu. ziyarı yok. onun yerine, o gün ayrıldığım

tüm parçalar hatırına

kapıya doğru dört büyük adım atıyorum.

içerisi dışarıdan daha soğuk oluveriyor,

sen soğuyorsun,

et çözülüyor,

buraya ait değilim.

gidiyorum.

-öpüp alnından başımı,

kendimi affediyorum.

Dilge Timoçin

bol su ile

"Bana ilk topuklu ayakkabımı almanın üzerinden 14 yıl geçti ve 10 yıldır yoksun hayatımda" Cümleme baktım. "Kadınlığımı ne güzel hediye etmiştin bana. Bana yeniden bir aile vermiştin."

"Yorgunum, durdur beni..." Sondaki üç noktayı

koymakta tereddüt ettim. Çok mu planlı, üstüne düşünülmüş görünecekti? Üstüne düşünmemiş değildim zaten. Çok, epey çok. Çok defa bu noktaya gelmiş, kendimi çoğu zaman durdurmuştum. Bazı zamanda ise O vardı hep yanımda. Hep demeyelim, bir keresinde polis göndermişti kapıma. Sızdığım yataktan vücudumu kaldırıma kadar kaç defa çalmışlardı acaba kapımı? O sefer gelmemiştii işte. Polise "kötü bir şakaya kurban gittim" derken sinirli bakışların karşısında kalbim parçalanıyordu. Kim bilir ne demiştin sızmadan önce telefonda. Sözlerim korkutmuştu belli ki. Üç noktayı sildim, "Yorgunum, durdur beni." Yine okudum mesajı. Sahiden yorgundum. Ruhum koşmak istiyor, bedenim bir kat merdiven çıkmaya isyan ediyordu. İlaçlarımı almadığımı hatırladım. Hala unutuyor olmama şaşırdım. Kalktım, metal ilaç kutusuna doldurduğum hapları buldum çantamdan. Her güne sekiz tane. Salı bölmesini açtım. Mutfağa gitmeye üşendim, akşam haplarını tükürüğümle yuttum. Hepsini de bol suyla almam gerekiyordu. Günde sekiz bardak su içmeyi öneriyordu gazetelerin sağlıkçıları. Metal kutudaki boğuk yansıma baktım, kendimi seçemedim. Yine kalktım, sokak kapısının yanı başındaki boy

aynasına gittim. Evden çıkarken göz attığım insanla baktım. Saçlarımdaki can gitmişti. İlaçlar götürmüştü belki de. Gözlerim güzeldi ama. Kestane gözlerim hala güzeldi. Soyundum. İyice kararmış tenimi, güneşin bıraktığı izleri inceledim. Gözüm sol mememin tam üstünde uzamış tek bir kıla takıldı. Tek hamlede koparttım. Kol altlarımdaki, bacaklarımdaki seyreli kılara baktım. Orta birde başlamıştım ağdaya. Eve gelen kadın, annemi ve ablamı yolarken ağlardım "ben de istiyorum" diye. Niyeyse? Makinayı bulmaya üşendim, onun bıraktığı jiletle suya girdim. Saçlarımı yıkamadan temizlenip çıktım. Fönümü bozamazdım. Kurulanıp her yerimi kremledim. Kendime dokundum biraz. Daha bir hafta önce Simi'de bembeyaz terasta seviştiğim ve bir daha görmeyeceğim adamı düşündüm. Yakalanma endişesinin heyecanı daha da tetiklediği Eylül gecesini. Hiç haz alamadım. Salona döndüm, telefonu aldım yağlı ellerime. Ünlem mi koysaydım acaba cümlelerin sonuna ya da sadece bir nokta mı? Son nokta, puan final, tartışmanın sonu. Üç yıllık tartışmanın sonu. "Her şey güzel olacak mı diye merakımdan yaşıyorum" Nerede okumuştum bu cümleyi? Ya da duymuş muydum? Böyle miydi durumum? İlk travmamda "Onsuz nasıl yaşarım?" demiştin. İkincisinde "Allah beterinden korusun." Daha da beteri üçüncüde gelmişti. Güzel olmayacağından emindim, merak da etmiyordum. Bunların hepsini bilen o, "hayatın mazeret" demişti bir gün. Nasıl da koymuştu o cümle ve nasıl da yutmuştu dediklerini. Kendi hırısına mı yenilmiştim? Ya da yalnız kalma korkusuna? (kendime ne çok soru soruyordum.)

Bir gün kısa mesafe diye taksiye binmeyip belediye otobüsünü beklemeye başlamıştım. 5 dakika, 15 dakika, yarım saat gelmemiştii otobüs. Sabrım hırsa dönüşmüştü sonunda. Yürüyebileceğim bir yol için bir saat beklemiştim. Şimdi üç yıl otobüs beklemiş gibiyim, üstelik otobüs kapılarını bana açmadan gitti.

Sana mektup yazmaya karar verdim. Ölümünün üzerinden ne çok zaman geçti ve senle ilgili hiçbir şey yazmadım. Ki artık işim bu. Bir anma sayfan

yok internette. Kendimden bile sakladım seni. Seni kendi hatalarıma, kendi hayatıma mazeret gösteriyor gibi görünmekten korktum. (Yoksa O'nun dediği doğru muydu?) "Bana ilk topuklu ayakkabımı almanın üzerinden 14 yıl geçti ve 10 yıldır yoksun hayatımda." Cümleme baktım. "Kadınlığımı ne güzel hediye etmiştin bana. Bana yeniden bir aile vermiştin. Aileni, ablalarını görüyorum hala. Yeğenlerin var artık, bir tanesi aynı dayısı. Senden hiç konu açmasak da, aynı dayısına bakıp hüzünleniyoruz. 30'unu geçtiğinde alacaktım seni ama 28'inde kaldın. Ben nerede kalacağım?..." Yine üç nokta. Gözlerimi kapattım. Senle motosikletin üstünde hayal ettim kendimi. Uzun yolculuklarımızda uykum geldiğinde bir numaran vardı hani. Sana sarıldığımda bir elinle beni tutar, arkadaki çantayla aranızı sıkıştırırdın beni. Ve nasıl da

korkmazdım o halde uyulamaktan. Sen varken korkacak hiçbir şey yoktu. Gözlerimi açtım, ayak bileklerime bir kuyruk dolandı sandım. Ama kedi de terk etmişti beni. Bir kedi ile aynı evi paylaşmak için fazla bencildim. Bir de kedileri suçlardı bencil, nankör diye. Sahibine bir şey olsa, onu besleyecek ilk ele gidermiş. Bunun nesi kötü anlamış değilim. Varlığını bana mı bağlasın? Mezar başında bekleyen köpekler gibi mi olsun? Yemeden içmeden mi kesilsin? Gazetelerde birkaç hayvanseverin gözyaşları için üç satır haber mi olsun yani?

Yine dağıldı cümlelerim. Klişe hissettim kendimi, kedisiz ve yalnız. Bıraktım dolmakalemimi elimden, devam etmek istemedim mektubuna. Seyretmediğim bir dizinin sezon finalinden bahsetmişti arkadaşlarım, ne de güzel aşk sahnesiydi. İnternette aradım, buldum. Son sahne kesilmiş, yüklenmişti bile video paylaşım sitelerine. Başlattım. Kalbi isyan ediyordu kadının; "Senin duygu alanına girebilmek için illa ölmek mi lazım?" diyordu. Sonra o güzel şarkıyla bitti dizi. Sessizlik... Salonda her temizlik sonrası mutlaka aynı yerlerine koyduğum fotoğraflara baktım. Çerçeveye mahkum soluk benizli bir aile. Onsuz yaşayamamış mıydım? Hayattaydım işte. Hayatım kursağıma takılıyordu, kursak acıyordu. Mesaja döndüm yeniden. Tek tek sildim harfleri. Gönder tuşu maviden griye döndü. Üç nokta ile tek nokta arasında soru işareti gibi hissettim kendimi. Simi dönüşü aldığım şampanyayı patlatmadan açtım. Metal ilaç kutusunun yanına koydum. Mutfaktan kadeh getirdim. Çarşambayı tek tek attım ağzıma. Sonra Perşembe, sonra Cuma. Tek, tek. Hafta sonu geldi bile. "Bol su ile alın" diyordu prospektüs. İki litrelikti şişe.

İsmail Saymaz

erzurum'a kavuşmak

Köstekli saatini Bediyanam'a uzatmış, "Ölür de gelemesem ha buni sakla" demişti. Arka kapağında tren resmi olan o saati şimdi ben saklıyorum.

Dedemi son gördüğümde, süngerden bir divana serilmiş yatağının üzerinde mırıldanarak uyuyordu. Yanaştım, ak sakallarından öptüm. Bizim Erzurum şivesiyle seslendim; "Kurban Dede" dedim: "Beni tanıdın mı?" Sesler, dişsiz ağızdan tane tane dökülüyordu:

"Sen kimsen?"

"Ben, İsmail."

Uçurum mavisini gözlerini araladı, bir süre daldı. Beni tanıyamadı. Çatlak bir toprağı andıran nasırlı ellerini havada sallayıp yorganın üzerine bıraktı;

"Nerden gelirsən?"

"İstanbul'dan dede."

"Benim İstanbul'da bir torunum var. Adı, İsmail."

"O İsmail benem, dede."

Güldü. "O sen değülsen" dedi. Sonra ıkınarak doğruldu ve ayağa kalktı. Yorganlarını ve battaniyesini dürüm yapıp iple bağladı, sırtına yükledi:

"Haydi Allahısmarladık, ben artuk gidirem."

"Nereye dede?" diye sordum.

"Erzurum'a" dedi.

93 yaşındaki dedem Hacı Kurban, ömrünün son iki yılında Alzheimer'a yakalanmıştı. Artık sadece 70 yıl öncesini; Erzurum'dan Rize'ye hamallık için geldiği günleri hatırlayabiliyordu. Anasının karnında üç aylıkken babasız kalmıştı. 1917'de dünyaya geldiğinde, henüz Osmanlı çökmemiş, Cumhuriyet kurulmamıştı. Savaş ve yoksulluğun biçtiği Erzurum'da, dedemin annesi Sakine'nin payına iki yetimi bir başına büyütme düşmüştü. Ne var ki Pirtos Dağı'nın eteğine kurulu İspir'in Büyük Gocuktur köyü, bir dul ve iki yetimi doyurmaya yetmemişti.

Elde avuçta iki çayır, bir bostan vardı. Otun ve yoncanın cennet olduğu arazilerine de, "Bunlar yetimdir" diyerek ağalar çökmüştü. Kurban Dedem de, çaresiz, bıyığı terler terlemez köylüleriyle birlik olmuş ve Ovit Dağı'nı iki günde yürüyerek Rize'ye inmişti.

Deniz kıyısındaki bu şehrin bütün hamallığı Kurban dedeme ve en az onun kadar fukara köylülerime kalmıştı. Yeri geldi sırtında bir ilçeden bir ilçeye, içinde cenaze bulunan tabut taşıdı dedem, yeri geldi limandan şehre kasalarca hamsi aktardı. Diğer İspirililer gibi o da, kışları tuttukları han köşelerinde köylüleriyle bir odada konakladı. Yaz başında, içi un ve kıtlama şeker yüklü çuvalarını ve çullarını dürüp Erzurum'un yolunu tuttu. Tam elli yıl, bu çile böyle sürdü.

O günlerden bugüne, Kurban dedemin ve İspirililerin yoksulluğu, "İspirli-götü kirli" diye tekerleme yapıp yüzlerine vuruldu. Ben, çocukluğumda kaldığını düşündüğüm bu hakareti yıllar sonra üniversite yıllarımda tekrar duyduğumda, dedemi gözümün önünde

dövüyorlarmış da, el arabasını baltalarla parçalıyorlarmış gibi, kalbimin orta yerinde, tarifsiz bir sızı hissetmiştim. Dedemin el arabası, Rize'de geçmedik cadde, değmedik sokak bırakmamıştı. 1970'lerin başında Kale Mahallesi'ndeki bir çaylığı satın alıp üzerine temel atacak kadar parası olduğunda, köydeki Bedriye Ana'mı, yani torunlarının deyişiyle Bediyanam'ı, Rize'ye getirdiğinde, "Şükür Allah'ıma" diyebilmişti. Dedem, esaslı Müslüman'dı. Bir kanadını iple tutturduğu gözluğunu takar, yeni baştan 'Evliyalar ve Enbiyalar Tarihi'ni okurdu. Her yıl bir imamın önünde diz kırıp "Ben hamalam. Arabamda raki taşıram. Ecebe günah midur?" diye fetva alırdı. 1980'lerin sonunda hacca gittiğinde çocuklar gibi sevinmişti. Elinde, Mekke ve Medine'nin resimlerini gösteren bir dürbünü gözümüze tutup "Aha burası Mescid-i Haram; aha şurası Arafat Dağı..." diye uzun uzun anlatmıştı. Sonra da iç geçirip "Aynı bizim Erzurum" demişti.

90'larda amcamın kumar borcuna karşılık biricik evine el konduğunda, hayattan bütün muradını kesmişti. Dedemin ağlarken ki halini ilk kez o günlerde gördüm. İştme yetisini kaybetmek üzere olduğu kulaklarını TV ekranına yapıştırmış, Aşık Reyhani'nin söylediği 'Erzurumlu Gelin' türküsünü burnunu çeke çeke dinliyordu. İkinci ağlayışı ise tedavi için Erzurum'a gideceği gün, Bediyanam'la vedalaşırken olmuştu. Köstekli saatini Bediyanam'a uzatmış, "Ölür de gelemesem ha buni sakla" demişti. Arka kapağında tren resmi olan o saati şimdi ben saklıyorum.

Dedem Alzheimer'a yakalandıktan sonra, canından çok sevdiği Bediyanam'ı hatırlamaz olmuş, annesi sanmaya başlamıştı. Yaz başı olduğunu ve eşinin kendisini Erzurum'da, köyde beklediğini düşünüyordu. Her fırsatta yatağını dürüm yapıp sırtına vuruyor, şemsiyesini ve bastonunu eline alıyor, kara lastiklerini ayağına geçirip evinden çıkıyordu. Kaç sefer, köye gidiyoruz diye mahallede dolaştırdığımızı ve nihayet eve getirdiğimizi hatırlıyorum.

Benim onu son görüşümden sonra bir daha yataktan kalkmadı. Dünyayı sırtında ve el arabasında taşımış Hacı Kurban'a, artık kendi canı fazla gelmişti. Kurban Dedem, Mayıs 2010'da ruhunu Allah'a teslim etti.

Bir zamanlar dedemin yürüyerek indiği Ovit Dağı'nı biz, şimdi bagajında onun cenazesinin olduğu bir minibüsle çıkıyorduk. Köyde, hepi topu elli kişinin bulunduğu bir cenaze namazında safa durduk. Oysa ben, dedemin bayram sabahları elimden

tutup Şeyh Camisi'ne götürdüğü çocukluk günlerimden beri, en çok da bayram namazı kılmayı severdim. Namazdan sonra kefenini açarak beyaz sakallarını defalarca öptüm. Uçurum mavi gözleri aralıktı, elimle kapadım. Nihayet Erzurum'a kavuşmuştu.

Ali Ece

smells like bingöl il jandarma sprit

“Abi, bizim orada televizyon bütün gün açıktır; o televizyonda ne çalsa biz onu dinleriz” diyordu 40 gün sonra mayına basıp aramızdan ayrılacak olan Mustafa. Kilometrelerce uzaktaki Kurt Cobain ve Nirvana açısından baktığımızda Mustafa hiç de haksız değildi...

Malumunuz, Kurt Cobain'in öldüğü aydayız. Nüfus cüzdanında yazan adıyla Kurt Donald Cobain, yetenekli, güzel ruhlu, gitarını; Virginia Woolf'un, Lale Müldür'ün kalemini, Müzeyyen Senar'ın sesini kullandığı gibi kullanan, enstrümanını fetişleştirmek yerine ruhundakini bizlere ulaştırmak için eğlenirken bir insancıktı. 21 yıl sonra Cobain'in 27'sinde aramızdan ayrılmayı tercih etmesini romantikleştirmek hiç içimden gelmiyor. Çünkü benim yaşadığım yerde çocuklar, gençler o kadar acı ve nefret uyandırıcı şekilde aramızdan ayrılıyorlar ki... Berkin, Özgecan derken bazen değil yazı, adımlı bile yazmak içimden gelmiyor. Bazı gece yarıları (biri Cobain'inki ile aynı olan) gitarlarım bana, ben bas gitarlarımı bakıp duruyoruz. “Belki yarın” dercesine sessizce sözleşiyoruz. Bazen ise birbirimizin yüzüne bile bakamıyoruz. “Belki yarın”ın umut mumunu yakacak bir “belki dün” arayıp duruyoruz. Mesela Cranberries'in 'Zombie'si şimdilerde “belki yarın” olan bir “belki dün”dü. **Bu yazının yazıldığı 2015 Şubatı itibariyle son 20 yıl 6 aydır İrlanda'nın kuzeyinde artık çocuklar ölmüyor. Peki, 11 yıl önce tezkere almasına 15 gün kala Bingöl'de kimin döşediği belli olmayan mayının öldürdüğü Mustafa Aydın'ın annesi yine her gün tekrar tekrar ölüyor mu?** Mustafa da diğer birçok uzun dönem er gibi sabahın köründeki kahvaltıda Türkçe pop dinler ya da dinler gibi yapardı. O dönemde askerlerin cinsel duygularını sömüren şarkılar 'yok satıyor'du. Ta ki ben bir sabahın 7'sinde artık daha fazla dayanamayınca kumandaya el koyup Nirvana çalan kanalı açana kadar... Ritimleri, melodisi 'Doğu' ezgili 'Love Buzz' çalıyordu. Mustafa bana dönüp “Bu ne güzel melodi abi ya!” dediğinde kanalın sesini daha da çok açmıştım. O sabahın köründe 27'imde, Kurt Cobain'in öldüğü yaşıydım. Ancak dramatik olan benim yaşıma ya da o andaki 'bedelsiz zoraki' durumuma ya da tek trajik olan “o ne güzel melodi”nin sahibi Kurt Cobain'in 27'sinde aramızdan göç etmesi değildi. Bölük eğitim ortalamasının üstünde olan 21 yaşındaki Mustafa, tüm dünyayı saran bir global müzik fenomenini hiç görmediği Kadıköy ya da Taksim'deki bir mekanda değil de 14 yıl gecikmeyle Bingöl İl Jandarma Komutanlığı'nda benim 'kumanda darbem'den sonra dinleme şansına erişiyordu. “Abi, bizim orada televizyon bütün gün açıktır; o televizyonda ne çalsa biz onu dinleriz” diyordu Mustafa. Kilometrelerce uzaktaki Kurt Cobain ve Nirvana açısından baktığımızda Mustafa hiç de haksız değildi. Nirvana da 'Love Buzz'ın olduğu şahane ilk albümü 'Bleach'le ulaştığı insan sayısının en az 10 bin katına 2. albümü 'Nevermind'in ilk parçası 'Smells Like Teen Spirit'le ulaşmıştı. Çünkü MTV günde minimum 10 kez şarkının klibini yayınlıyordu. Cobain'in kısa süre sonraki zamansız ölümü, bu birden yer altından fıskırdığını zannettiğimiz en yeni mücevher ruhlu müziğin, piyasa tarafından anında sömürülmesi ile Cobain'in bir haftada Time dergisi tarafından “zamanın John Lennon”ı olarak ilan edilmesi arasına sıkışıp kalacaktı. Cobain, o kadar iyi ve farklı şarkılar yazıyordu ki bu hiç istemediği ve hazzetmediği aşırı

popülerleşme belasından kaçması imkânsızdı. İngiltere, Stone Roses ve Happy Mondays'in kendilerini bilinçli kızığa çekişi sonucu kısa sürede bozuk para gibi harcayacağı yeni karşı kültür ikonunu Cobain'de bulacaktı. Hâlbuki Cobain için 'Teen Spirit' aslında sadece kız arkadaşı ve onun arkadaşlarıyla duvara spreyle yazdıkları yarı şaka, yarı ciddi bir slogan-grafitiden ibaretti. Belki de tam da o yüzden kısa sürede olabilecek en trajik şekilde aramızdan kaçtı. Geriye ise 70'leri 90'lara, 90'ları sonsuza bağlayan bir miras bıraktı. Grunge ya da kısaca Nirvana tipi müzik aslında Cobain, Nirvana'yı kurmadan çok önce vardı. Melvins, Sonic Youth, Mudhoney, Pixies, adını Grunge koymadan önce Grunge'in öncüleriydi. Hatta Cobain'e sorduklarında hayatta tek yapmak istediğinin ya Pixies'e katılmak ya da Pixies coverları çalan bir grupta yer almak isteyeceğini söyleyecekti. Er Mustafa Aydın'a “Bir de Pixies var” dediğimde grubu hemen çıkaramadım. Sonra “Fight Club-Dövüş Kulübü'nün sonunda çalan şarkı” dediğimde “Ha o da güzel melodi” cevabını verecekti. **40 küsur gün sonra Mustafa, o kimin döşediği halen belli olmayan tiksiniç mayına basmasaydı, askerlik sonrası ilk işim yaşadığı şehirde hayatını kazanmak için kullandığı arabada dinlesin diye ona Nirvana, Pixies, Mudhoney, Pearl Jam, Soundgarden, Babes In Toyland kasetlerini vermek olacaktı.**

Artık post-grunge vs. vs. var da Grunge'in piyasa tarafından sömürülen kremalı pastasını asıl yiyen modacılar değil. Tabii ki tarihin başından itibaren yer altında çok popüler olan her şey ana akım haline gelir, Grunge'in da başına aynısı geldi. Ancak One Direction'dakiler Grunge tarzı giyinip bir de Grunge'dan önceki en şahane müzik hareketi Madchester'in Beatles'ı Stone Roses'un tişörtlerini giyorlar ya o zaman işte ister istemez aklıma Mustafa Aydın'lar, Özgecan'lar geliyor, gitmek bilmiyor. Yazıyorum, yazıyoruz da; değil 10 yıl, doğduğumdan beri, bu topraklarda neyin, istediğimizin 100'de 1'i kadar değiştiğine şahit olduk ki? Bu satırları yazarken de odamdaki gitarlar, plaklar duruyor. Cüzdanım deri değil, üstünde İrlanda haritası olan bir bezden yapılmış. Vicdanım neden yapılmış peki? Kulağımda Grunge'in büyük dedesi olan Black Sabbath... Kafamda binlerce Black Sabbath ve daha da fazla beyhude 'kaçış planı...! Kaçılmayacak kadar acı gerçekler geometrik olarak katlanarak üstümüze dört nala geliyor. Sahi Grunge bitti. Britpop çıktı, o da güzeldi. Mustafa'nın ondan haberi olacak zamanı bile olmadı. Ben ise halen geceleri en başta Britpop'un en Grunge karşıtı grubu olan Blur'ün Grunge tınılı şaheseri 'Song 2'yu dinlerken onu dünyaca meşhur eden konsol oyununun 2015 versiyonunu oynuyorum. Daha doğrusu oynamaya çalışıyorum. Benden daha genç, hatta daha erken yaşta evlenmiş olsam oğlum-kızım olacak 'yeniler' beni farklı yeneceği tünelin sonunda bir ışık huzmesi, bir mum görüyormuş gibi ırkılıyor. Ben hükmen yenik gibiyim ya da aklımız sıra elimdekiyle yetinme uğruna beraberliğe yatar gibi yapıyorum. 'Yeni'ler ise razı değil ya çok şeye... İşte tam da Kurt Cobain'in sonsuzluğa uzanan marşı gibi: “Smells Like Teen Spirit”

Bizim için değil, kendiniz için yapın, yeter de artar!

Başar Başaran

eşiktekiler

Geçmişin, geleceğin ve altlarında kabaran denizin üzerinde, rüzgarın yaprak gibi salladığı insanlar olmaktan söz ediyorum. Düşmemek için tutunduğumuz korkulukların soğukunu anlatıyorum.

En sevmediğin şey nedir deseler, aralık derim. Ya açılınsın ya kapansın. Hiç haz etmem muallaktan. Çünkü iki ihtimalin aynı anda yaşadığı yerde durmak insana çiledir. "Her şeyde Bir'i ara İki seni öldürür", diyen İsa'nın bildiği vardır. Zira zihnimiz bir kapı eşiğinden bakmakla karışmaya başlar. Eşikteki insan içerinin sıcaklığını da dışarının soğukunu da abartır. Gerçekliği orada kendisine göre yeniden inşa eder. Bu görelilik ne

içeriye ne de dışarıya benzeyen ama hem içeriye hem de dışarıya benzeyen şekilsiz bir ara gerçekliktir. Bunaltır insanı, rüyalar gördürür gerçek sandırır, hakikati umursatmaz aldatır. Köprüde yaşanmaz derken Süreya bunu anlatır, köprüler durmak için değildir zira gelinir geçilir. Ya gelinmiş de geçilemiyorsa... Yirmi birinci yüzyılın orta yerinde doğuyla batı arasında, eşikte kalmış bu garip memlekette yükselen çılgınlıklar böyle bir mahsur kalma halidir işte. Geçmişin, geleceğin ve altlarında kabaran denizin üzerinde, rüzgârın yaprak gibi salladığı insanlar olmaktan söz ediyorum. Düşmemek için tutunduğumuz korkulukların soğukunu anlatıyorum. Bir izdiham halinde sıkıştık buraya. Bir kapalı kapının önünde yığıldık. Birbirimizin üzerine basa basa yaşamaya koşullanmamız bundan. Her izdiham kıtlık demektir. Öyleyse özgürlüğün ve yaşamın, hâsılı hayatın kıtlığındayız. Nefes almanın bedeli en ağır eşiktekinedir. Sırf ölmek için yaşandığında baskı ve korku artar. Zira rüzgâr estikçe, köprü sallandıkça insan kardeşinden kendini sakınır. Kapı aralıklarında hürriyet bu yüzden yeşermez. Can pazarında emniyet hayata galip gelir. O halde yeşil fular takan çocukların vurulacağı bellidir. Gözleri gülen kızların, bağıra çağıra anlatan oğlanların, bir iştahla kelimenin içini açanların öleceği kesindir. İzdihamda güç bedendedir, ruhun kımıldayacak yeri kalmaz. İncenin gölgesi o yüzden yoktur. Halatlar aşındıkça günler savrulur. Çılgınlıklar şarkıları bastırır. Ruh sindiğinde akıl pes eder. Bildiğini söylemez olur. Böylece yok bir kapının eşiğinde duranlara, köprüde yaşayanlara tarih yardım edemez olur. Sesi kısılır hafızalarının. Her şeyi yeni baştan konuşmaya mahkûm olurlar. Her gün, o gün çıkmışlar gibi mağaradan, yeniden, yeniden konuşurlar. Kadınlığı, erkekliği, çocukluğu, aileyi, adaleti, hırsızlığı, tecavüzü, ağacı, hayvanı, binayı, saygıyı, sevgiyi, eşitliği, bütün bir yaşamı yerden taş toplayan bir astronot cehaletiyle ilk kez konuşurlar. İnsanlığın ortak

Nuh'a

hatıralarından, savaşlardan, ihtilallerden, kitaplardan, oyunlardan, türkülerden ve marşlardan bihaber, tığ teber kalırlar. Eşiktekilerin içeriden hiç nasibi olmaz. Kapı önünde bir tek taş bulamazlar üzerine yenisini koyacak. Öyle bir şaşkınlık ki; esir alır yönsüz kalmışları. Kapıda olsan dilenci olursun, ya kapı yok içinde duygusu varsa, perişan olursun. Bir ahalinin, zamanın ortasında sokakta kalışını tarif ediyorum. Zillerin kablusunun çoktan koptuğunu, seslerini sadece kendilerinin duyduğunu haber veriyorum.

Bu bir rüya olsun diyormuş çocuk kara düşmeden. Eşikte gördüğün ne varsa rüya zaten. Sen ölürken hangisini istedin? Hakikati durgun bir izdihamda kaybettik, artık rüya kahrımız, rüya zindan. Korkma çocuk, eşikte senden sonra yeni bir gün yok, ölmekle kaçırdığın bir şey yok. Bir akşam yatıyoruz, sabah kalkmıyoruz. Her şeyden bir siyasetçilik her koşuldan yanlış bir çare üretiyoruz. Ezilmedikçe eziyoruz. Acımız öfkeye, öfkemiz infiale, infialler performansla evrilirken, biz hem seyircisi hem oyuncusu olduğumuz bir trajediye dönüşüyoruz. Bizi televizyona koysan kimse izlemiyor, gazeteye çıksak kimse okumuyor. Kimsenin fethetmek istemediği bir kara parçasıyız artık. Kendini zapt etmiş akıncıların. Bir yere varmayan sıranın en önüne geçsek ne olur. Bu köprüde beklemeye mahkûmuz. Dilimiz çalışmıyor, kalbimiz, gözümüz. Köprüde saatler yok, vapurların dumanı bize uzak. Gidecek bir yerimiz olmadığını görüyorum. Şu kar kalınlığında derimiz gibi, sırtımızda ıslandıkça ağırlaşan umutsuzluğumuzdan söz ediyorum.

Bir günde gelmedik bu hale, aklımızı ansızın kaçırmadık. Yavaş yavaş doldu köprü. Herkes geldikten sonra kapandı kapılar. Akış durdu. Hapsoldüğümüzü anlamadık önce, gidiyoruz sandık. Öndekiler gitmiş dediler inandık. Giden güneşti, aylardı, yıldızlardı biz değil. Durduğumuzu geç fark ettik. İzdihamda sakinliğin ölümünü gördük önce. Makullüğün, terbiyenin, sükûnetin ve sualin, neyi bilmediğini bilmenin, karşı karşıya oturup bir gece gerçeği birlikte aramanın gidişini gördük. Dedesi ölmüş bir çocuk gibi değil, torunu ölmüş bir dede gibi tanıştık ölümle. Kalmanın mahcubiyetiyle aciziz. Sevgiden, hayalden ve fedakârlıktan, için için sönen mizahtan geçtik. Başkasını bırakıp kendi derdimize düştüğümüz an kaybettik. Sahafılardan kitaplar dökülüyor yere, bestekârların notaları yanıyor. Kendini helak etmiş şairlerin ahı tutuyor. Köprü kapandıkça biz kapanıyoruz. Bir tek yeni kelime edemiyoruz. Bir tek resim çizemiyoruz. Dalgasız ve kirli bir deniz gibi sarıyız. Eşikte bekleyenlerin muktedirleri kadar gülünç, kendi acımıza el olmuşuz. Bunca tantananın ardından düştün mü karlara çocuk uzun saçlarının peşinden? Rüya olsun istemişin, olmamış. Ne yapalım. Uyanmadığımız kâbusa gerçek diyorlar.

Selahattin Demirtaş

newroz bütün ezilenlerindir

Koskoca Newroz tek başına küçücük Kürt halkının olacak değildi herhalde, büyük Türk milletinin de bir Nevruz'u vardı ve hatta asıl bayram buydu, Newroz ise Kürtlerin yanan lastik üzerinden atlarken çıkardıkları seslerden... Neyse, öyleydi işte.

Newroz Bayramı'nın, Mezopotamya'nın en eski dinlerinden biri olan Zerdüşt'lüğün kitabı olan Zendavesta'da, Firdevs'in Şehname'sinde, Ömer Hayyam'ın Nevroznamesi'nde ve Şerefhan'ın Şerefnamesi gibi ünlü eserlerde geçtiği bilinir. Yaygın inanışa göre MÖ 612 yılında Asur İmparatorluğu'nun ünlü kralı Dehaq bütün Mezopotamya halklarına (Med, Pers, Urartu, Huri, Babil, Elam) inanılmaz zulümler yapmış. Med generali Keyasker (Kawa) tüm bu halkların desteğini alarak Asur zulmüne karşı ayaklanır ve 21 Mart 612 gecesi Asurlular'ın başkenti Ninova'yı kuşatarak Dehaq'ı öldürerek sarayını yakar. Saraydan çıkan alevler özgürlük ateşi olarak kabullenilir ve günümüze dek halklar tarafından bir festival havasında kutlanır. Newroz'un ateş, özgürlük ve kutlama ile birleşmesinin en büyük sebebi budur. Newroz, köken olarak Farsça ve Kürtçe 'Nu-roj' / 'Nu-roz' yani 'yeni gün' anlamına gelir. Binlerce yıldır Ortadoğu, Orta Asya ve Kafkaslı kavimlerin baharı müjdeleyen bayramıyken, son yıllarda Kürtler için zamanla politik ve tarihsel anlamları da olan bir bayram haline gelmiştir.

Mezopotamya halklarının zulme, sömürüye ve baskıya başkaldırdıkları bir gün olarak kabul edilir. Newroz, ateşle özdeşleşmiştir. Bu ateş, binyıllar geçmiş olsa da özündeki başkaldırı ve direniş niteliğini yitirmeden günümüze kadar gelmiştir. Çünkü bütün Mezopotamyalı kavimlerde ateş aydınlık; karanlığa karşı bir isyandır.

Hal böyleyken bizim ülkemizde Newroz kimilerince özgürlük ve direniş bayramı olarak karşılanır, kimilerince bir 'sendrom' olarak ele alınır duruma geldi. Hiç şüphesiz ki Newroz'a özgürlük ve direniş anlamı yüklenmesinin en önemli nedeni; bu bayramı Kürtlerin sahiplenerek bunu ulusal bir figür olarak ele almalarına karşılık devletin gösterdiği yasakçı reflekslerdir.

En nihayetinde varlığını inkar ettiğiniz bir halkın bayramı mı olurmuş? Newroz'u kabul etmek demek Kürtlere de "siz varsınız" demektir. Düşünsenize 80 sene bu halkı inkar etmek ve asimile etmek için o kadar uğraşıp duracaksınız, envai çeşit yol yöntem deneyip belli bir noktaya kadar da başarı sağlayacaksınız, sonra birileri çıkacak kutsal Türk alfabesinde olmayan bazı harfleri de kullanmak suretiyle 'milli birliğimizin' içine 'w' katarak her şeyi berbat edecek! İşte bu zalim diyalektik, 'yüce devletimizin milletiyle bölünmez bütünlüğüne' kastetmenin en sinsi yolu olarak algılanıyordu. Devletimizin asil yöneticileri önceleri bu girişimleri görmezden gelerek alttan alta 'Newroz'u durdurmaya çalıştılar. Olmayınca

açıktan engelleme, yasaklama, sert müdahalelerle katliamlara varan sonuçlar ortaya çıkardılar. 90'ların Newroz'u'nda yaşanan devlet katliamları iyiden iyiye Newrozları politikleştiren olguya dönüşüyordu. 'Bahar bayramı' olarak anılmak istenen Newroz, artık efsanedeki gibi can alan zalim Kral Dehaq'a karşı direnen 'Kawa'ların çağdaş tekrarına dönüşüyordu. Ve bu destanı binlerce yıl sonra Diyarbakır zindanında üç kibrit çöpüyle Newroz ateşini yakarak işkencecilerin suratına tokat gibi çarpan Mazlum adlı genç bir delikanlı güncelliyordu.

Toplumların uluslaşma süreçlerinde bu ve benzeri semboller çok hayati öneme sahiptir. Uluslaşma sürecine çok geç bir zamanda giren Kürt halkı için de Newroz tam da böylesi bir sembol dünyasının şahı olmaya adaydı. Nitekim Newroz'un mitolojik anlamı günümüz şartlarına da denk düşünce, içinde 'w'da olunca, bir de üstüne üstlük yasaklı bir bayram olarak ilan edilince Kürtler için iyice çekici hale gelivermişti.

Her yasaklı Newroz yeni bir gerilim, çatışma, direniş ve sendrom üretirken, beraberinde Kürt halkının bu direniş etrafında örgütlenmesini de kolaylaştırıyordu. Newroz adeta Kürtlerin örgütlenmeden sorumlu genel başkan yardımcısı gibi çalışıyordu. Serbest bıraksalar bir dert, yasaklasalar bir dertti artık. En nihayetinde uzun yıllar süren gerilimin ardından devletimiz oturup düşünmüş ve Newroz'un serbest olmasının daha yararlı olacağına kanaat getirtmişti. **Fakat koskoca Newroz tek başına küçücük Kürt halkının olacak değildi herhalde, büyük Türk milletinin de bir Nevruz'u vardı ve hatta asıl bayram buydu, Newroz ise Kürtlerin yanan lastik üzerinden atlarken çıkardıkları seslerden... Neyse, öyleydi işte.**

Sonuçta; devletimizin valisi, başsavcısı, garnizon komutanın el ele vererek bir mangal üzerinden atlamak suretiyle gerçekleştirdikleri Nevruz kutlamaları Türk halkı tarafından heyecanla karşılanmazken, Kürtlerin de, devletlümüzün düştüğü bu duruma ziyadesiyle üzülmüne neden oluyordu. Ezcümle Newroz 'normal' bir direniş günü olarak tarihe geçerken, ödenen bedellerle birlikte acısı tatlısıyla herkeste anılar bırakarak yoluna devam ediyor. Nerede durur bilmiyorum. Ama Newroz'un serüveni son derece dinamik bir süreç olarak ilerliyor. Şimdilerde büyük barış mesajlarının verildiği büyük meydanlarda coşkuyla karşılanıyor artık.

Bence Newroz/Nevruz ona ihtiyaç duyan herkesindir. Bütün ezilenlerindir.

Selahattin Demirtaş

newroz ya hemû kesên bindeste

Lê belê Newroza mezin pêwîst bû ne biba cejna Kurdê bicûk, Nevruzek gelê Tirk jî hebû û cejna herî balkêş û binecih jî ew bu. Newroz jî ew cejn bû ya Kurdan xwe li ser lastîkên şewitandî de di avêtin. Aha çawa bû ew jî wisa bû.

Tê zanîn kû Cejna Newrozê li pirtûka Zendavista ya ola Zerdeştîyên ji olek herî kevin ên Mezopotamyayê, li Şehname Fîrdewsî, li Newroznameya Omer Heyyam û li Şerefnameya Şerefxan de derbaz dibe. Li gor baweriya gelan li berî Zayîna Isa sala 612 Dehaqê Şahê Asuriyan zordariyek bê sînor li ser gelên Mezopotamyayî (Medî, Persî, Urartûyî, Hurî, Babilî, Elamî) dikir. Ji ber vê yekê generalê Medî Kawa (Keyasker) bi alîkariya hemû gelan li dijî zordariya Asuriyan serî hildide û şeva 21 Adara 612 paytextê Asuriyan (Nînova) zeft dike û piştî kûştina Dehaq seraya wî jî di şewitîne. Ew agirê ji Qesra Dehaq bilind dibe wek agirê azadiyê tê qebûl kirin û heta îro ev roj wek şahiyekê li nava gelan tê pîroz kirin. Sedema yekbûna Newroz, agir, azadî û şahiyê jî ev e.

Reha peyva Newrozê li Kurdî û Farisiyê de tê wateya Nu-roj / Nu-roz anî 'Roja Nû'. Bi hezarî salan li nav gelên Rojhilata Navîn, Asyaya Navîn û Qefkasî Newroz wek cejnek mizgîniya buharê ye lê belê ji bo gelê Kurd li demên nûjen de wateya vê cejnê dîrokî û politîke.

Li nav gelên Mezopotamyayî ev roj wek rojek serhildana li hember zordarî û kedxwariyê tê qebûl kirin. Newroz û agir ji hevin. Ev agir hezaran sal derbaz bibin jî li nav xwe de wateya serhildan û berxwedanê winda ne kiriye û ev wate heta vê rojê hatiye. Lewra li hemû gelên Mezopotamyayî agir ronahiyê û li hember tarîtiyê berxwedan e.

Li nav vê rewşê de li welatê me gor hinek kesan Newroz wek cejna azadî û berxwedanê tê pêşwazîkirin, gor hinekan jî wek sendromekê tê tîtin û fam kirin. Sedema kû îro Newroz tê wateya berxwedan û azadiyê bê guman sedem xwedî derketina Kurda ye û li hember vê xwedî derketinê qedexekirin û tepisandina komarê ye.

Di dawiyê de gelê kû we hebûna wi nepejirandî gelo cejna wî çawa çêdibe? Pejirandina Newrozê dihatê wetaya 'Kurdino hûn hene jî'. Bifikirin 80 salan hûnê hebûna gelekê inkar bikin, hûnê kû bişavtin pêşve biçe bi dil û can bixebitin, hûnê hemû cûreyên rê û pergalan biceribînin û li vê rê de hûnê werine merhaleyek serkeftî paşê hinek wê derkevin tîpek biyanî wê karbînî û ew tîpa kû li nav tîpa pîroz ya Tirkî de jî tune wê rabin 'w'yê bêxin nav 'yekitiya me ya netewî' û hemû tiştan bi lewîtin. Ev diyalektîka zordest wek rêyek zexel ya êrîşek li ser 'yekitiya yekpar ya gel û komara me ya pîroz' hat fam kirin.

Rêvebirên begzade yên komara me bêre ev peyan ne di dîtin

û ji binve binve di xebitîn kû Newrozê bidin sekinandin. Dema kû bi serneketinê vê carê bi eşkere asteng kirin, qedexekirin, mudaxaleyên dijwar û heta encamên wek komkûjyê derxistin holê. Komkûjîyên komarê yên Newrozên salên 90'an roj bi roj bûn sedema Newroz bêhtir bibin bûyerên politîk. Bi zorê xwestin Newrozê bikin 'cejna biharê' lê belê wek efsaneya Newrozê Newroz bû berxwedana Kawayên nûjen ên li hember Dehaqê zordar û kûjer û herdem vê efsaneyê xwe dúbare kir.

Vê destanê piştî hezar salan li Zindana Amedê bi destê ciwanek bi navê Mezlum xwe nûjen dikir û bi çar darikên niftikê dîsa agirê Newrozê wek sîleyek li rûyê îşkencekiran di teqiya.

Li nav pêvajoya netewebûna gelan de ev remz û remzên wek vê cihek girîng digirin. Ji bo netewek wek Kurda kû li netewbûnê dereng mayî Newroz hemû gava li nav vê cîhana remza namzetê mîrê vê cîhanê bû. Bi rastî li gel wateya xwe ya mîtolojîk Newroz dema li ser mercên rojane de jî bû yek di nava xwe de tîpa 'w' jî anîbû û bi serdê jî wek cejnek qedexe hat îlan kirin ji bo Kurdan roj bi roj bêhtir balkêş bû.

Her Newrozek qedexekirî hêrsdariyek nû, bihevçûn, berxwedan û sendromên nû di afirandin li aliyê din dibû sedema kû gelê Kurd li dora vê berxwedanê xwe bike xweyî rêxistin. Newroz her wekî destyarê serokê giştî ê berpirsiyarê rêxistina Kurdan di xebitî. Êdî qedexe jî bikin pîrsgirêk, serbest jî bihêlin dîsa pîrsgirêk bû. Piştî demên dijwar û hêrsdarî komara me rûnişt hûr hûr fikirî û ji xwe re got ez Newrozê serbest bihêlim wê çêtir be. Lê belê Newroza mezin pêwîst bû ne biba cejna Kurdê bicûk, Nevruzek gelê Tirk jî hebû û cejna herî balkêş û binecih jî ew bu. Newroz jî ew cejn bû ya Kurdan xwe li ser lastîkên şewitandî de di avêtin. Aha çawa bû ew jî wisa bû.

Di vê encamê de parêzgerê komara me, serdozger û fermandarê garnîzonê destê xwe didan hev û li ser menqelekê xwe di avetin lê belê gelê Tirk bi tû awayî ji ber vê cejnê bi coş nediket, Kurd jî ji ber vê rewşa malxirab pir bi ber komarê de diketin û xemgîn dibûn.

Bi vî awayî Newrozê navê xwe wek rojek 'asayî' ya berxwedanê di dîrokê de nivîsand û bi hemû xweşî û nexweşiyên xwe di bîra hemû kesan de cih girt û îro jî li ser şopa xwe dimeşe. Wê li kêderê bisekine ez jî nizanim. Lê belê serhatîya Newrozê wek pêvajoyek pir bi çalak pêş ve diçe. Demên dawiyê li qadên mezin ên kû peyamên mezin ên aşitiyê tînin dayîn bi coşek mezin tê pêşwazîkirin. **Gor min Newroz/Nevruz ya wan kesane ên kû pêwîstiya wê dizanin. Ya hemû kesên bindeste.**

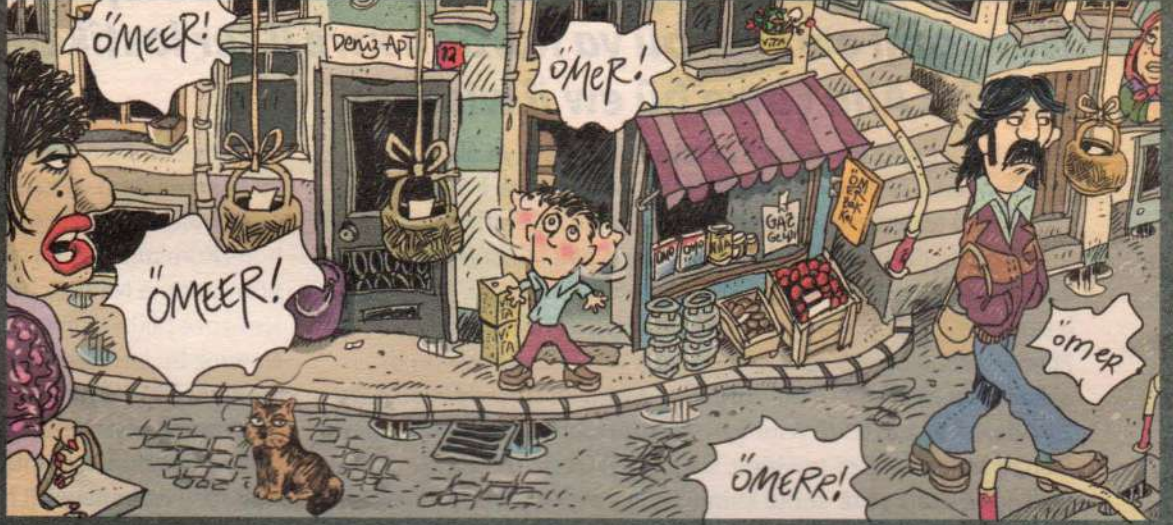
Kemal Gökhan Gürses

'80'lerin Cihangir'inden İnsan Manzaraları

Kodak'ın kırmızısı fazla kaçmış renkli film yıllarıydı. Cihangir'de oturduğumuz sokağın adını Sormagir'ken 'Başkurt Sokak' yaptıkları yetmiyormuş gibi, mahallemizdeki travestiler bizzat Beyoğlu Emniyet Amiri Hortum Süleyman tarafından sık sık dövülüp Ford marka polis minibüslerine bindiriliyordu. Charlie'nin Melekleri'ndeki Farrah Fawcett'ten apartma kat kat saçlı kadınlar kötü taklitler gibi dolaşıyordu sokaklarda. Her moda olan şey zamanında şahane, vakti geçince Şişhane'dir. Ülkemizin omzu vatkalı, kültürü şaşkın, kalbi kırık ve hayatı içe kapalıydı. Darbe daha yeni yapılmıştı.

Sormagir'in merdivenleri inince hemen sağındaki bakkal 'Ömer Bakkal' adıyla anılırdı. Bakkal çırağının adı mı Ömer'di, bakkalın sahibinin adı mı; hatırlamıyorum. Ama Sormagir'de sabah 'Ömer' sesiyle başlardı. Balkonlardan sarkan sepetler Ömer'in bakkala dönüp getirdiği nevale ile doldurulurdu. Her 'Ömer' sesinin ayrı bir hikayesi vardı.

Bakin bu 'Ömer' çağırısı tiyatrocu Haluk Abi'ye ait. Davudî bir ses ve mükemmel bir artikülasyonla çığrılan, mikrofon gerektirmeyen bir 'Ömer'. Alkol ağırlıklı bir alışveriş yapacağı kesindi. Bir de elma suyu tutkusu vardı Haluk Abi'nin.

Ömer'e bahşiş vermeyi akıl eden, karşı sırada tam benim evin karşısına denk düşen tuhaf bir abi vardı. Siyahtı karısı. Evde bir geyik başı asılıydı. Av tüfekleri vardı. Bir duvarın tamamı kitap kaplıydı. Sesini pek duyuramıyordu. En sona kaldığı için mi bilinmez, bahşişi icat ettiği için, bizim Ömer'in gözleri onun sepetini aranırdı hep. Önceliği kapmıştı siyah karısı olan avcı entelektüel abi.

Ömer, bir de sepetsiz evlere çıkardı. Asıl maceralarını orada yaşırdı. İri memeleri ile tüllerin arasında balkona çıkması yeten bir abla vardı. Yamuk Prenses adını vermiştik ona. Ömer'in hayatının ilk tecrübesini Yamuk Prenses ile yaşadığını hayal ederdim nedense.

İkiz teyzeler, Ömer'i seyretmek için cama çıkarlardı. Her zaman ellerinde çay, aynı yöne doğru uzun uzun karıştırırlardı. 70 yaşlarında olmalıydılar. Bir şey almazlardı ama Ömer'in sabah mesaisini seyretmeyi severlerdi.

Romanların, hayat kadınlarının, çakma aristokratların, çoğu talebe gençlerin, ünlü olmayan sanatçıların Sormagir'inde sabah bir 'Ömer' korusuyla başlarken biz birkaç saat evvel yatmış olmanın öfkesiyle cama çıkıp her sabah en az bir kere o sevimli oğlanın adını anmadan edemezdik!

Tugay Yıldırım

arya'nın sesi

O nu ilk kez saklambaç oynarken evinin avlusuna saklandığımda duydum. Oyunda üst üste ebelenmenin verdiği hırsla gözümü karartmış ve bütün çocukların korktuğu o evin avlusuna saklanmaya karar vermiştim. Nasıl olsa kimse buraya bakmaya cesaret edemeyecek ve o turun galibi ben olacaktım. Korka korka, o metruk evin diken bürümüş bahçesine girdim. Bahçe duvarının gedikleri arasında ebeyi görebiliyordum. Bir müddet öylece saklandım. Sonra o metruk evin içinden içli bir ses yükselmeye başladı. Bu, öyle büyümlü bir sesti ki çocuk ruhumu bile tutup kendine çekmeyi başarmıştı. Yavaş yavaş eve doğru sürünmeye başladım. Ses, yaklaştıkça daha da güzelleşiyordu. Bu seste bir şeyler vardı. İnsan, dinlemekten kendini alamıyor ve hüngür hüngür ağlamak istiyordu. Sürünerek pencerenin dibine kadar geldim. Pencerede cam yoktu. Pencerenin demir parmaklıklarının üstüne sert bir naylon gerilmişti. Yerden aldığım bir sopayla naylonda küçük bir delik açmayı başardım. Deliğe gözümü dayadım ve onu ilk defa gördüm. Yani Arya'yı, yani Deyik'i. (Bizim köyde iki gözü de kör olanlara takılan lakap) Annelerimiz bizi eve geç dönmeyelim diye korkutmak için Arya'yı kullanırlardı: "Eğer akşam olmadan eve dönmezseniz, Deyik sizi yakalayıp, kazanda pişirir." Naylona açtığım delikten bakarken bir taraftan da sonumun kazanda pişmek olacağı korkusu kaplamıştı ruhumu. Lakin annemin nasihatine rağmen çekip gidemiyordum. Arya'nın gözleri yumuktu. Bütün ruhuyla şarkı söylüyordu. Hayır şarkı söylemiyor, ağlıyordu. Ciğerinden kopan yaşanmışlıkları, sesinde ıslak bir bıçağa dönüşüyor ve kalbime saplanıyordu. Bilmediğim bir dilde söylüyordu şarkısını. Anlamadığım halde tutulup kalmıştım bu şarkıya. Arya'nın yüzünden, başını iki yana devirip dizini dövüşünden anlayabiliyordum şarkının en derin acıların örselediği bir ruhun yankısı olduğunu. Pencerenin dibine uzanıp Arya'nın kederli şarkısına bırakmıştım kendimi. Ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Uyuyakalmışım o kadife sesin okşayışlarıyla. Uyandığında Arya'nın sedirinde yatıyordum. İşte olmuştu. Beni kandırmış ve yakalamıştı. Sonum kazanda pişmek olacaktı. Korkudan ağlamaya başladım. Sonra O, elinde bir tasla kapıda belirdi. Tasta süt vardı ve içine çörek doğranmıştı. Duvarlara tutuna tutuna yanıma geldi ve "Korkma küçük. Al karnını doyur, süt sağdım sana" dedi. Çekine çekine sütü içmeye başladım. "Kimin oğlusun?" diye sorular soruyordu. Hiçbirine cevap vermedim, sütü bitirince tası sedirin yanına koydum ve hızla kapıya doğru koştum. Bütün gücümle koştum, artık özgürdüm. Sonum bir kazanda haşlanmak olmamıştı. Arya'yla ikinci karşılaşmam birkaç ay sonra oldu. Avluya bir kazan kurulmuştu ve Arya kazanın yanındaki bir leğenin içinde çırılçıplak oturuyordu. Annem kazandan aldığı suyu Arya'nın başından aşağı döküyor ve sonra vücudunun her yanını bir güzel ovuyordu. Korka korka aşağı indim. **Avludaki diğer kadınlardan cesaret alarak yaklaştım. Yaklaştıkça Arya'nın çıplak vücudunu iyice inceledim. Sandığımdan daha gençti. Kirin ve unutulmuşluğun, bir insanı nasıl yaşlandırabildiğini ilk o vakit anladım.** Yavaşça yaklaşıp çıplak sırtına dokundum. Birden sarsıldı. Leğeni devirip, avlunun içinde bağıra bağıra koşmaya başladı. Bütün kadınlar koşup tuttular. Zor sakinleştirdiler. Yeniden getirip leğene oturtular. Annem Arya'nın başını göğsüne bastıra bastıra sakinleştirdi. Arya'yı

güzelce aklayıp, paklayıp giydirdiler sonra. Annem bir çıkına bir sürü yiyecek koyup bir elime tutuşturdu. Diğer elime de Arya'nın elini verdi. Kalbim göğüs kafesimi parçalıyordu. Tüm çocukluğumu ondan korkarak geçirmiştim ve şimdi elini tutuyordum. Annem "Evine götür de gel oğlum" dedi. Mecburen kafamı salladım. İkimiz de suskun, yürüyorduk. Başım eğik bir şekilde yerdeki çakıl taşlarını seyreliyordum. Ansızın 'tak' diye bir ses duydum. Kafamı kaldırdığımda Arya burnunu tutuyordu ve parmaklarının arasından kan sızıyordu. Direğe çarpmıştı. Çocukluğun verdiği pervasızlıkla, "Önüme baksana kör müsün?" diye bağırverdim. Arya da bu tepkime karşılık kahkaha patlattı ve "Evet körüm ya ben yavrum" dedi. Doğruydu ya, kör olduğu için onu evine ben götürüyordum. Çok utanmıştım. Arya'yla hayatım boyunca kurduğum ilk ve tek diyalog da buydu. Sonraları hep avlusuna gizliden girip, sürünerek penceresinin dibine varıp Arya'nın şarkılarını dinledim. Kapısına bazen armağan olarak yumurta, şeker bırakıp kaçtım kendimce.

Bir gün annem ve diğer kadınlar kendi aralarında sohbet ederken tam manasıyla tanıdım Arya'yı. Öyküsünü duydum – öyküsünü bilmediğiniz insanları tanıyamazsınız- ve hiç unutmadım.

Arya Şevket'i sever, Şevket de Arya'yı. Bazen duvar diplerinde, bostan korularında buluşurlar. Arya'nın güzelliği Cevat'ın da dikkatinden kaçmaz. Bir gün elma bahçelerinde ırgatlık ederken Arya, Cevat ağzını bastırıp götürür Arya'yı. Bir kuytuda tecavüz eder. Arya kendini kaybeder. Ailesi Cevat'la evlenmeye zorlar. Tecavüzcüsüyle evlenmeyi kabul etmez. Ailesi Arya'yı reddeder, evden kovar. Arya o vakit bu metruk evde yaşayan ihtiyarın yanına sığınır. İhtiyar ise kızı gibi sever. Arya kendini avutmaya çalışır. Cevat yine varır Arya'nın üstüne. Bir taraftan tecavüz ederken bir taraftan da "Sen ne güzelsin" diye böğürür. Arya, Cevat'ın güzel dediği yüzünü bir daha görmemek için kendi gözlerini oyar. O günden sonra Deyik olur.

Arya'nın öyküsünü öğrendikten sonra, leğende otururken kendisine habersizce dokunmamın onu neden çılgına çevirdiğini de idrak edebiliyordum. Arya, ben öyküsünü öğrendikten birkaç ay sonra hastalanıp öldü. Hasta yatağında ziyaretine gitmiştik annemle. Bir oda dolusu kadın Arya'nın şarkısına eşlik ediyordu. Arya susuyor annem başlıyor, annem susuyor yengem başlıyor böyle devam ediyordu. Sanki şarkılarla ölüme uğurluyorlardı. Arya anneme bir şeyler söyledi. Annem beni Arya'nın kollarına uzattı. Arya başımı göğsüne bastırıp içli şarkısına devam etti. Ben de cebimden bir avuç kırık leblebi çıkartıp battaniyesinin altına sıkıştırdım. Arya ile son münasebetim böyle oldu. Günler sonra yine şarkılar söyleyerek yıkadılar Arya'yı. Gömdüler, mezarında şarkılar söylediler.

Özgecan Aslan'ı duyduğumdan beri Arya'nın şarkısı dönüp duruyor kafamın içinde. Cevatlar her yerinde, adına Türkiye dedikleri bu mezbahanenin. Kurdukları namus kazanında kadınların hayatlarını haşlıyorlar. **Ahlak denen satırla kadınların varlıklarını buduyorlar. Sonra çıkıp "mini etek" diyorlar. "Pembe otobüs" diyorlar.** Bizim köyden hiç otobüs geçmezdi. Arya hiç otobüse binemedi.

Deniz Güldal

"16 kiloyla toprağa gömdüm çocuğumu; o içeride eridi, ben dışarıda."

16 Haziran 2013'te bir sabah 'ekmek' almak için çıktığı evinden, 269 gün sonra 11 Mart'ta 15 yaşında 16 kiloya düşmüş bedeniyle yükü hafif, acısı ağır tabutuyla geri döndü Berkin Elvan. Kötü bir yaz geçirdiğimiz, bir sürü çocuğun öldürüldüğü o günlerden geçtik. Ve bu ay Berkin'in aramızdan ayrılışının birinci yıldönümü. Cenazesinde Türkiye'nin tek yürek olduğu, "Çocuklar uyurken sessiz olunur, ölürken değil" diyen binlerce kişinin sokağa dökülmesinin üstünden geçen bir yıl, Berkin'in ailesi için acılarının üstüne acılar eklenmesinden başka hiçbir anlam taşımadı. Berkin'in kimselere göstermedikleri küçük odası ve fotoğraflarının olmadığı, kalabalık ama bomboş evlerinde onun ailesiyle dava sürecini, 269 günlük yaşam savaşında neler yaşadıklarını, hayatlarını konuştuk. Çocuklarının ardından, ülkede mumla adalet arayan Elvan ailesinin, aslında söylediği tek bir şey var; "Berkin'imiz gitti ve hiçbir şey onu geri getirmeyecek..."

Sami Elvan (Babası): Biz her

gün sıkıntı yaşıyoruz. Siz gelmeden önce ağlıyorduk. Yani bizim her günümüz dramatik... Berkin'in küçüklüğünü anlatmayacağım size. Çünkü yaşadığımız her şey ve Berkin'in küçüklüğü ileride bize lazım olacak. Her gün Berkin'in yokluğu var, kendisi yok. Katilleri yok. Adalet yok. İnsanlık adına hiçbir şey yok. Her şeyden önemlisi, o öldü. Bizim çocuğumuz hala toprak...

AKŞAM OLUNCA BİZİM EVDE HAYAT YOK

Sami Elvan: Son bir yıl bizim için hiç iyi geçmedi. Evde yüzümüz hiç gülmüyor. Bir tarafımız yok. Bu durum hep böyle devam edecek, hiçbir şey benim çocuğumu geri getirmeyecek. Sabahlara kadar uyuyamıyoruz. İşimize gücümüze bakmaya çalışıyoruz. Psikolojik destek de alıyoruz. Büyük kızım bu sene üniversiteye hazırlanıyor.

Gülsüm Elvan (Annesi): Akşam olunca bizim evde hayat yok. Her birimiz bir yere çekiliyor. Bir arada değiliz.

Sami Elvan: Basını takip ediyoruz. Gazeteleri okuyoruz. Dışarı adım attığımızda, acaba ne ile karşılaşacağız bilelim diye... Olmadık şeylerle kendimizi oyalamaya çalışıyoruz.

Gülsüm Elvan: Benim kimseden korkum yok, canım yandı. Çocuğumu aldılar benden. Yoğun bakım aklıma geliyor, uyuşuyorum. Benim çocuğum nasıl dayandı o acıya? Çocuğum

orada can çekişirken, ben de dışarda can çekiştim. Bir gün gelip baktılar mı? 'Ben bu çocuğu ne hale getirdim' diye... 16 kiloyla toprağa gömdüm ben çocuğumu. O içeride eridi, ben dışarıda.

BU ÜLKEDE YAPTIĞIN YANINA KALİYOR

Sami Elvan: Bugün bir profesör, 6 yaşındaki çocukla evlenmeyi caiz kılıyorsa, ona nikah yapılabilir diyorsa, daha bu insanlardan ne bekleyebilirsin? Duyuyoruz işte, bir tane tecavüzcünün cezası, müebbetten 16 yıla indiriliyor. Çünkü bu ülkede yaptığın yanına kalıyor. Gerçekten şu son 11-12 yılda hep böyle oldu. Benim çocuğumun ne suçu var? Benim ne suçum günahım var? Okmeydanı'nda yaşamaksuç mu? Ben Şişli'de 1500-2000 Lira kira verecek durumda değilim ki. Burada 300-400 Lira'ya kirada oturuyorum. Aldığım maaş belli. Üç tane çocuğumu okula gönderiyorum. Ama beni buraya mahkum ediyorsun. Bana doğru düzgün iş imkanı vermiyorsun. Çalışma saatlerini doğru düzgün düzenlemiyorsun. 24 saat çalıştırıyorsun, vergini alıyorsun. Ondan sonra da "Sen suçlusun" diye tepeme biniyorsun.

Gülsüm Elvan: Biz yıllardır Okmeydanı'ndayız. Herhangi bir taciz olayı duyuldu mu? Kaç senedir herhangi biri tecavüze uğradı mı? Esrar, eroin... Duyuldu mu? Buradaki gençler buna müsaade etmez. Biz gece 3'te sokağa çıkarız, kimseye de bir şey olmaz. Maalesef ekranlarda öyle gösterilmiyor. Sokakta bugün bir eylemin olmasını sağlayan, devletin ajanlarıdır. Burada kime sorarsanız sorun, eylemleri kimlerin yaptığını bilir. Zaten halk, bir hukuksuzluk, adaletsizlik olduğu için baş kaldırıyor. Sokağa çıkıyor. Sen de o insanlara bir kulak ver. Bugün deseydin ki; "Ben sizin yaşam alanınıza müdahale etmek istemiyorum. Siz ne dersiniz o olsun." Benim çocuğum yaşıyor olacaktı. Bugün Ethem, İsmail, Mehmet Ayvalıtaş, Abdullah yaşıyor olacaktı. Bir tane gözü çıkan insan olmayacaktı. Davamızdaysa bir ilerleme yok. Bizim olmadığı gibi diğer kişilerin de davasında hiçbir ilerleme yok.

ASLAN GİBİ ÇOCUĞUM MUM GİBİ ERİDİ

Sami Elvan: 269 gün o hastanede her gün ölümü bekledik. Doktorlar çıkınca kaçıyorduk. Biz sadece iki kelimeye dikkat ettik o süreçte, iyi veya kötü. Enfeksiyon var mı, ateşi var mı? Aslan gibi çocuğum orada mum gibi erimiş, Berkin 14 yaşındaydı ama iri yapılı bir çocuktü. Ona ne yaparsan yap, zincire de vursan durmazdı. Gafil avladılar. 269 gün boyunca doktorun ağzından çıkacak iki kelimeye bakmakla birlikte, halk tarafından da çok sahiplenildik. O insanların gücü bizi ayakta tuttu. O manevi güç çok önemliydi. Hastanede de göz hapsindeydik. Benim çocuğumun durumunu benden daha iyi biliyorlardı. Berkin'i kaybedeceğimizi anladılar, bir gün öncesinden Abdullah Gül beni aradı. Neredeydin o güne kadar? Bana soruyor: "Talebin ne, ne istiyorsun, ne yapmamız lazım?" diye... "Hiçbir şey istemiyorum ben çocuğumu kaybetmek üzereyim. Sizden bir tek ricam var, eğer çocuğumu kaybedersem, cenazesinde en ufak bir taşkınlık istemiyorum." dedim. Bir baba böyle bir şey isteyebilir mi

çocuğunun cenazesinde? Vali de aynı şekilde, bana diyor ki: "Keşke seninle daha öncesinde tanışsaydık." Neden, bizi de mi öldürecekleriniz?

Gülsüm Elvan: Yoğun bakımda bir anne çocuğu acı çekiyor diye sevinir mi? Ben hem ağladım hem sevindim. En azından bir şey hissediyor, bu da iyidir diye düşünüyordum. Beni tehdit ediyorlardı. "Sizden korkmuyorum" dedim.

Sami Elvan: Ben çocuklarıma haram lokma yedirmedim. Ne yediysek, hep helalinden yedik. Kimse de bize böyle bir iftirada bulunmadı. Ama sen kendin söyledin "Benim polisime emri ben verdim, destan yazdılar." dedin.

Gülsüm Elvan: Cenab-ı Allah varsa eğer, ben onları, ona havale ettim. Benim çocuğum 16 kiloya düştü. Bize bu acıyı yaşatanlar, kendileri de aynı acıyı yaşasınlar.

Sami Elvan: Utanmadan sıkılmadan, ölmüş çocuğun annesini siyaset meydanında yuhalatıyorlar. Bu bir insanlık ayıbıdır. 25 Haziran 2013 tarihli dilekçe başvurumuzdan itibaren bugüne kadar, 7-8 ay hiçbir şey yapılmadı dosyada. Berkin'i vuran bir tane emniyet amirinin sorgusu şu an dosyada, ismi var. Gaz bombası taşıyan polislerin isimleri yok. Kriminal büronun raporundaki sonuca göre şu an bazı kişilerin isimleri yok. İlk raporu çürütmeye nazaran, sağdan, soldan ve ön cepheden isimleri silmiş savcılık. Süreçle ilgili hiçbir beklentimiz yok bizim. Gördük işte; Ahmet Şahbaz, Ethem Sarısülük'ü vurdu. Ahmet Şahbaz'a 4 yıl ceza verildi. Ama Sarısülük ailesi hakkında, darp var diyerek dava açıldı.

OLMAYAN BİR ADALETİ İSTİYORUZ

Gülsüm Elvan: Ali İsmail'i sokaklarda döve döve işkence yapa yapa öldürdüler hangi adaletten bahsediyorsunuz? Olmayan bir adaleti istiyoruz.

Sami Elvan: Şu anki savcılar da, hakimleri de, mahkemeleri de görüyoruz. Bu çocuğu vuran adam ortada. Ama Ali İsmail davasındaki Mevlüt Saldoğan, hükümete darbe girişimi varmış da onu önlemiş. Ali İsmail'i öldürmekle mi darbeyi önledin? Ali İsmail mi yapmış darbeyi hükümete?

BERKİN NEYSE BURAKCAN DA ODUR

Sami Elvan: "Benim esnafım benim vatandaşım gerektiğinde polis, alperen olur" dediler. Ali İsmail'in davasının olduğu gün...

İşte bu zihniyet yüzünden daha geçen gün Nuh Köklü'yü katlettiler. Mersin'de Özgecan'ı, bizim mahallemizde Burakcan'ı vurdular. Burakcan'ın ne suçu, ne günahı vardı? Silahlı sopalı polis koridoru eşliğinde mahalleye saldırıya geldiler, arkasından elektrikleri kesip, Burakcan'ı vurdular. O çocuk, benim için Berkin neyse öyledir.

Sami Elvan: 11 Mart, Berkin'in ölümünün birinci senesi, biz ailesi olarak vurulduğu yerde toplanıp burada bir anma yapacağız. Oradan da Feriköy Mezarlığı'na gideceğiz. Tabii ki buraya da eşimizi dostumuzu, herkesi davet ediyoruz. Gideceğim ben valiliğe, böyle bir planımız olduğunu söyleyeceğim. Bu zamana kadar hiç gayri-resmi bir iş yapmadığım için bunda da yapmayacağım. Biz, bu ülkedeki anayasalar kanunlar ne diyorsa ona uymaya çalışıyoruz. Onlar anayasanın, kanunun dışına çıkıyorlar.

Umay Umay

meydanlar şahitlerdir

betona sırtını dayamış uyuklarken buldun kendini. gezi parkı'nın kenarından düşmek üzereydi kırmızı ceketin. omzuna kuşlar da konmasa yaşadığına dair bir iz bulunmayacaktı şehirde. cüzdanını düşürdüğün, telefonunu çaldırdığın, ayağını burktuğun, arkadaşını kalabalıkta kaybettiğin, bir levha ya da macunu çürümüş bir pencerenin kafana her an düşme olasılığı içinde yolu ortalayarak yürüdüğün; belki adı üstünde serseri bir kurşunla her an ölebileceğin bir yer... burası bir meydan. meydanlar her zaman toplu olmayı, toplu olmaksızın siyasetin en korktuğu şeyi tetikler, beraber düşünebilme yeteneğini. düşünme eylemi farkındalığı, farkındalık da isyanı getirecektir.

meydanlar şehrin kalbidir. aşklar ve savaşlar meydanlarda başlar. aslında çocukluğumuzun büyüdüğü avlulardır meydanlar. yakalanmanın ve kaybolabilmenin oyunu. illüzyon ve gerçeklik arasında insan kalabilmenin yolları öğrenilir.

mesela herhangi bir sokak ismi olabilir adın. ve mesela aynı isme sahip milyon kişi yanından geçmiş olabilir. ve bu insanların yarısı yaralarından şiir tutmuş olsa; bu hatırlamak demektir. aynı rüzgarla öpüştün demektir.

meydanlar şairlerin mucizesidir. kırmızı pazartesi'ler orda yaşar. dünyanın tüm sabahları orada uyanır. solanas'ın ağıtları bütün kuzey küreyi titretir. güney kürenin öfkesi bu yüzden alevlidir.

kendini unuttuğun şarkıyı hatırlarken buldun. mırıldanarak uyandın. yağmur yağmamıştı ama botlarında çamur vardı. bayır aşağı oturup çekirdek yiyen insanların sessizliğine takıldı mırıltın. bayır bu, dolayısıyla herkes aşağı bakar. meydan iştahlı göbeğine doğru kuluçkaya yatmış bir yaratık gibi, ıslak hamburger ve dönerlerle doymaya çalışan bir göbek gibi titriyordu. betonun soğuk ve kaygan doğasını değiştirecek bir sıcaklık aradın.

bir kahkaha belki. insanlar hala gülebilir...

trafik lambaları mors alfabesinde bir şeyler anlatıyor olabilir. bir parkı ya da meydanı yasaklamanın coğrafyası ufolarla ilgili olabilir. insanlığı kurtaracak gizli bir maden gezi parkı'nda saklanıyor olabilir. tanrı bizi bizden koruyor olabilir. sürekli üreyen ve sürekli öldürülen insanoğlu için gizli bir plan devreye sokulmuş olabilir. meydan okusunlar diye meydanlar verilmiş olabilir.

şairler şiirlerinden önce öldüklerinde nefeslerinin dönüşeceği ağaçlar olur yazdıkları. kimsesiz sokaklar değil meydanlar arar ruhlar. meydanlar şahitlerdir. ayağa kalktın sonunda. biraz sendeleyip gözlerine doğru parlayan ışığa siper yaptın elini. rüzgar olmamasına rağmen uçan kırmızı cekete baktın. birinin unutup diğerinin hala hatırladığı sestene daha hızlı bir anı doldu içine. ağlamayı becerememeyi hatırladın. eve meyve almayı unuttuğunu hatırladın. burada çok değil daha bir yıl önce ölen çocukları hatırladın. hatırlamayı hatırladın.

tüpte kalan son çikolata damlası

Şimdi zamanın akıcılığı ve hayatın durağanlığı karşısında tüpe doldurulmuş o çikolatalar gibi geçmişimiz. Olur olmaz bir yerde, olur olmaz bir anda aklımıza o çocukluk hallerimiz gelsin diye sıkıp duruyoruz zamanı...

Çikolatanın mutlulukla ilgisi, bir çocuğun yüzünde beliren tebessümüyle ilintilidir. Gülümseyiniz...

O gülümsemeyi bir tüpe doldurmayı ilk kim akıl etti bilmiyorum ama biz o Çokokrem tüpleri sayesinde her işi yapmanın bir adabı olduğunu öğrendik. **İleriki hayatında insana lazım olacak temel bilgiler vardır ya hani, Çokokrem'i yerken dibinden sıkmak gerektiği de o en temel bilgilerden biridir işte.** Bu kadim bilgiyi ancak birkaç tüp feda ettikten sonra öğrenirsin. Mahalle maçında

abanmanın yasak olması gibi, tüp çikolatayı da ortasından sıkmak yasaktır

ve bu elim fiile imza atanlar arkadaş ortamında fena halde ayıplanırdı. Topkapı'da bulunan o dev fabrikanın ne işe yaradığı konusunda çocuk aklımla net fikirlerim vardı; mutluluk üretiyorlardı. O dev bina uzaktan biraz korkutucu görünse de içinde hep iyi insanlar çalışıyor olmalıydı çünkü anneme iş dönüşü kutuyla çikolata, gofret, Çokokrem veriyorlardı!

Fabrika kapılarından, yani ilk elden ürün satışının olduğu toptan zamanlardı onlar. Perakende mutluluklara henüz çok zaman vardı, çünkü hiçbir şey bol değildi. Ama insanların gönlü ve eli boldu. O yüzden her şey toptandı; mutluluk bile... Bizim eve nadir de gelse hep kutuyla

gelirdi güzel şeyler. Almanya'dan çikolatamız gelmedi hiç belki ama o fabrikadan küçük bir çocuğun kalbine akan tüpte Çokokrem'lerimiz eksik olmazdı.

Ayakkabı bağcıklarımıza basıp düştüğümüz günlerden, teneffüste okul kantininde sıraya girip elimiz boş döndüğümüz günlere... Daha nicesine, mutluluk için çocuk olmanın ve arkadaşlığın yettiği zamanlardı.

Eğlenmek için, oyun oynamak için, gülmek için geri kalan her şey bahaneydi. Yıllarca çikolata dolu o tüpü dibinden sıkınca ağızımıza dolan tadıyla, dudaklarımızın ve çenemizin etrafındaki o en güzel 'lekeyle' dolandık sokaklarda.

Aslında ekmeğin üstüne sürülürdü kahvaltıda ama mahalle maçı yarım bırakılmazdı. O yüzden evden dilim ekmek tedarik etmeye gerek yoktu. Üstelik elimizde o tüpler varken maçı yarım bırakmaya da gerek yoktu. **Nasılsa bel üstü şut çekince karşı takımdan biri, o gol sayılmıyordu. Yani tüpte çikolatamız bir mahalle maçı sırasında bile emniyettedi.**

Algımız ve oyunlarımız da boyumuz gibi yere yakındı; her şey yere yakındı, biz yere yakındık, hayatımız yere yakındı. Ayaklarımız her daim toprağa basardı. Sokakta büyümenin acınacak

bir şey değil, sıradan bir şey olduğu zamanlardı.

O sıralar güzel olan her şey gibi, tüpte çikolata da zamansız biterdi. İşin acı tarafı bittiğini gözlemlerinizle görürdünüz. O tüp incelidikçe, daha da sıkılır, hatta biten kısımlar konserve kapağı misali kıvrılırdı. Kıvırdıkça daha fazla, geldikçe daha da...

En güzel kısmı tüpün artık kıvrılacak kısmı kalmadığında, ağız tarafına yakın olan iki kenarda biriken çikolatayı emmekti. Onu yapmak maharet isterdi. Her iki yanından sıkıca bastırıp, ağıza bir anda boca olan çikolatayı ziyan etmek, üst baş kirletmek işten bile değildi. Tek bir sıkımı bile ziyan olmasın diye sarfettiğimiz çaba görülmeye değirdi. Sanırım tüpte çikolatayı o kadar kıymetli yapan şey de oydu; en güzel yerinin sonunda olması.

Şimdi zamanın akıcılığı ve hayatın durağanlığı karşısında tüpe doldurulmuş o çikolatalar gibi geçmişimiz. Olur olmaz bir yerde, olur olmaz bir anda aklımıza o çocukluk hallerimiz gelsin diye sıkıp duruyoruz zamanı.

Ama öyle emmişiz, kenarlarında kalan o son damlaya kadar öyle bitirmişiz ki, bir zerre bile gelmeyeceğini bile bile sıkıp durmamız, biten tüp çikolatanın karşısındaki çocuk çaresizliğimizden çok daha çaresiz...

Canınızı sıkmayınız, tüpte çikolata misali, kenarda köşede mutlaka bir sıkımlık daha umut vardır...

Buket Aşçı

umuda yakılmış türkü

Benim için Yaşar Kemal'in bizzat kendisi büyük bir romandır. Çünkü onun sadece hayatı, yaşama sevgisi ve sevinci başlı başına ışığa, umuda yazılmış bir türküdür.

1950'nin nisan ayı. Adana Kadırlı'da bir çocuk, komünizm propagandası yaparken yakalanır ve hapse atılır. O kadar döverler ki çocuğu, sonunda o da Çukurova Komünist Partisi'nden bildiği ne kadar isim varsa, hepsini sayar. Saydığı isimlerden biri de o sıralar küçücük tahta bir kulübeden oluşan dükkanında arzuhalcilik yapan, bir yandan da öyküler yazan Yaşar Kemal'dir. Zaten mimlidir, sabahında kelepçeleyp götürürler Yaşar Kemal'i. Çünkü ortaokulun Türkçe öğretmeni onun bir Rus casusu olduğuna inanıyordu. Edindiği bilgilere göre bu kutsal toprakların ekmeğini yiyen 'bu komünist' her gün Rusya'yla telsizle konuşmaktadır! Oysa, birazcık araştırırsa, Yaşar Kemal'in telsiz alacak parasının olmadığını öğrenecektir. Böylece Yaşar Kemal'in tutuklandığı ve çok tehlikeli bir komünist olduğu bilgisi hızla yayılır kasabaya. Bu durumdan bazıları o kadar tedirgin olurlar ki, Yaşar Kemal'in tutuklandığının ilk cuması hapishaneyi basma ve 'komünistin' cezasını bizzat verme kararı alırlar.

Cuma günleri Kadırlı'nın pazar günüdür. Yaşar Kemal'in linç edileceği haberleri konuşulur her yerde. Linç haberleri Yaşar Kemal'in bile kulağına gelir. Jandarma komutanına bu girişimden bahseder ve üst kattaki bir odaya alınır. Beklenen olur ve cuma günü büyük bir kalabalık hapishaneyi basar ama koğuştaki aradıkları komünisti bulamazlar. Ancak Yaşar Kemal'i öldürme girişimleri son bulmayacaktır. Kadırlı'dan Adana'ya giderken onu yolda öldüreceklerdir. Bunun üzerine Yaşar Kemal'in yaya olarak yapacağı bu yolculuğa annesi, akrabaları ve dostları eşlik eder.

Sağ salim Adana'ya varırlar, sağ salim jandarma dairesine teslim edilir ve sağ salim işkence başlar.

Dayaktan ayakları şişer. Acımadan vururlar da vururlar. Ertesi günü mahkemeye giderken ayakkabılarını giymek işkenceden daha çok acı verir. Ama en zoru, acısının yüzüne vurmaması için gösterdiği çaba olur. Çünkü mahkemeye annesi de gelecektir ve annesinin çocuğunun acı çektiğini görmesini istemez, sıkar da sıkar dışlarını.

Elbette tüm bu eziyetin sonunda hapishaneden 'aklanarak' çıkar. Ancak artık ona Kadırlı'da ekmek yoktur. O da sonunda İstanbul'a gitmeye karar verir. Çünkü Arif Dino onun öykülerini okumuş, çok beğenmiştir. Hele bir 'Bebek' hikayesi vardır ki, dilden dile övülmektedir, onu Cumhuriyet Gazetesi'ne tavsiye edecektir. O da olmazsa Orhan Kemal ile birlikte iş kuracaklardır. O da olmazsa Beyazıt'ta arzuhalcilik yapacak, bir yandan da öykülerini yazıp yayınlatacaktır.

İstanbul'dan önce uğradığı Ankara'da Abidin Dino'nun evinde işkence anıları ya da parasızlık yerine Oktay Rifat'la şöyle bir konuşma yaparlar: "Biraz edebiyattan söz ettik. Neler yaptığımı, neler yapacağımı da bir çırpıda saydım döktüm. Oktay Rifat şaşırıp kalmış, şakacı bir insandı, 'Kemal, sen bütün bunları bir ömürde mi yapacaksın?' diye sordu. Bu sefer de ben şaşırmıştım, 'bir ömürde yapacağım,' dedim, 'iki tane ömrüm yok ki...'

Abidin Dino ve Güzin Dino ellerindeki tüm parayı (50 TL), bozukluklar dahil, Yaşar Kemal'e verirler. O da bu parayla İstanbul'a gider. Bir tek akrabasının, yatacak yerinin, işinin olmadığı İstanbul'a. Orhan Kemal'e güvenir güvenmesine ama o da parasızdır, ailecek yokluk içinde hayatta kalmaya

çalışmaktadırlar. Arif Dino ise bir türlü ortalarda yoktur. Arzuhalciliğe gelince... Herkes bir köşe kapmış, kimseyi aralarına almıyordu.

Cebindeki parası bitince Gülhane Parkı'na taşınır. "Hani Gülhane Parkı'nın denize bakan yüzünde Topkapı Sarayı'nın büyük kapısı var ya, o kapının önünde de, Çemberlitaş gibi upuzun bir sütun var, işte o kapıyı kendime mekan tuttum. Yağmurda falan, kapının da üstü azıcık da olsa kapalı, yatağımın ıslanma olasılığı yok. Yatağım da gazete kağıtlarından kalın bir döşektir. Yerim yurdum var ya yemek yiyecek para yok. Köprü altından tam üç tane olta satın aldım, son paramla. Sarayburnu'na geçtim, bir kayanın üstüne oturdum oltamı denize attım. Vay anam, ilk günün bereketi de ne bereketmiş. İki üç kilo balığı tuttum birkaç saatte."

Daktilosunu da getirdiği bu 'evde' Orhan Kemal'i bile ağırlar Yaşar Kemal. Nereye gitse yanından ayırmadığı, annesinin balmumundan yaptığı muşamba paketini geceleri başının altına yastık yapıp koyar. Derken Arif Dino gelir ve onun için Cumhuriyet Gazetesi'nin sahibi Nadir Nadi ile görüşmeye gider. İşte o zaman, Yaşar Kemal her yere yanında götürdüğü muşamba paketi açar ve içinden öykülerini çıkarır. Sonrası onu İstanbul'a kadar getiren umudun sevince dönüşme hikayesi olur. Öyküsü Cumhuriyet'te yayımlanır, basın tarihinin en güzel röportajlarına imza atar. Ardından 'İnce Memed'i yazar. Böylece, hem Türkiye hem de dünya umudun ve sevincin bu büyük yazarını kazanır, karanlığın ve karanlık insanların her daim onun hayatını karartmaya çalışmasına rağmen. Öyle ya, tüm dünyanın saygı duyduğu çok satan bir yazar olduğunda bile sırf Der Spiegel Dergisi'ne Kürt sorunu hakkında verdiği röportajdan ötürü onu linç etmeye çalışanlar olmuş ve yargılanmıştı. Ama onun akli fikri yine gelecekte yazacağı romanlardaydı. **"Ne korkması! Bir an önce karar verilsin istiyorum, verilsin ki yeni bir romana başlayabileyim, bu dava yüzünden vakit bulup yazamıyorum."**

Hayata ve edebiyata dair bakışını anlatırken şöyle demiştir; "Yaratıcılık üstünde düşünürken, orasını çok aydınlık, ışıık içinde görüyorum. O aydınlığa, o umuda tutunuyorum. Romanlarımda hep korkunun, korktuklarının üstüne yürüyen insanlar bulacaksınız. Ben hep korkunun, korktuklarımın üstüne yürürüm. Bu, benim huyumdur sanıyordum. Sonra öğrendim ki, çok insanın da huyuymuş!"

Bu nedenle, umutsuzluğa kapıldığında ya da kendimi çaresiz, kimsesiz hissettiğimde, çığılığımın içimde patlayıp yok olduğunu sandığımda baktığım ışıklardan biri de Yaşar Kemal'dir. Benim için Yaşar Kemal'in bizzat kendisi büyük bir romandır. Çünkü onun sadece hayatı, yaşama sevgisi ve sevinci başlı başına ışığa, umuda yazılmış bir türküdür. Yoksa, hayatının her alanında linçle karşılaşan birinin Çukurova'nın sadece arpa çorbası ve hamur işi ile beslenen fakir bir köyünden çıkıp dünyaca ünlü bir yazar olmasını, kitaplarının sayısız dile çevrilmesini, çok ama çok sevilmesini nasıl açıklarız?

Bu yüzden Yaşar Kemal, bu toprakların en güzel türkülerindendir bize ışığın ve sevincin destanını anlatan... **Not: Alıntılar "Yaşar Kemal Kendini Anlatıyor, Alain Bosquet ile Görüşmeler" kitabından yapılmıştır.**

Dilan Bozyel

“ve biz; eskizi hisli kadınlar”

Ağzımda ekşimsi bir tat,
günlerden ya salı ya cuma.

**‘yağan kar tutarsa, sarmaş dolaş film izleyeceğiz koltukta’
havası.**

Annemi düşünüyorum,
hayatının kaç sabahında canının istediği şeyleri yaptı acaba.
neredeyse 1998 yazından beri
resim yaptığını görmedim mesela.
arada örgü öreri, kazak niyetine başlar yelek yaptım diye kargolar
İstanbul’a.

oysa annem yelekten daha ısıtan resimler yapar.
saçları da Bob Ross kadar kıvrıkcık üstelik.
telefon çalıyor, sevdiğim adamın annesi arıyor.
sevdiğim adam telefonunu cevaplamıyor.
beni dominant kadın zannettiği bakışla yakalıyor,
‘yarın ararım annemi.’ diyor.

susarken ben ve susarken o, düşünüyor aklım;
‘anne gibi, anne kadar bir kadını aramak için yarın çok geç değil
mi?’

üzüldüğüme üzülüyorum Mirkelam şarkısındaki gibi,
sevdiğim adam farketmiyor...

(bu arada üç noktayı oldum olası sevemedim)
kayıp giden günleri sayıyorum bazen, çektiğim fotoğrafları ve
çekemediklerimi ve çekmek istediklerimi.

**sevdiğim adamı ne kadar sevdiğimi, sevemediğim o kısa
sinirli anlar yüzünden tenimin içindeki acıyı ve onu daha ne
kadar sevmek istediğimi.**

bulaşıkları yıkıyorum, önce onun kahve bardağını ardından
kendi kahve bardağımı, kırmızı ruj izim kalmasın üstünde diye
uğraşıyorum.

ama aslında sadece kadın olabilmeyi düşünüyorum.
babamın, ortanca kızının bir kadın mesleği seçmediği için
kaşlarını çatışını.

yalnızlık en kolay yolmuş meğer hep kaçtığım,

mühim olan yüz yüze göz göze sevebilmekmiş sanırım.
kendi hayatından daha değerli tutmuş birliktir hayatları.
**bunu ilk kez aşık olan bir kadınmiş gibi yazmıyorum,
bunu ilk kez bir kadın gibi hissettiğim için yazıyorum.**

aynaysam eğer size, şu an aklımdan hiç kötü şeyler
geçirmiyorum-sizler gibi.

çok sevdiğin tatlının son lokmasını ailene ayırmak mesela,
bir kadının içgüdüğü.

bir bardak su içerken içerde canı su çekip üşenen biri var mıdır
diye bardakla içeri gitmekmiş kadın olmak.

o acelesi var sandığın hayata, gülümseyerek sakın nefes alarak
ailene sığınmış kadın olmak.

annemin, biz çocukları yüzünden zaman ayıramadığı resim
yeteneğinin bedelini toprağa karışıp incir, şeftali, kayısı, elma
ve erik ağacı olsam da ödeyemezmişim; bunu anlayabilmekmiş
kadın olmak.

hem çocuğundan vazgeçebilmek

hem çocuğuna hayatını adamakmış kadın olmak.

babamı her gün arayıp onu annem sevdiği ve seçtiği için ne
kadar çok sevdiğimi söylemek isteyip de arayamamış kadın
olmak.

**eksik kelimelere, eksik fotoğraflara, eksik resimlere,
eksik şiirlere, eksik kahkahalara, eksik yalnızlıklara, eksik
mutluluklara ihtimal vermeden pişman olmamakmış kadın
olmak.**

izlediğin bir film sonrası parmak uçlarına dolan ilham ile evden
çıkıp eve yakın bir cafede oturup yazdığın yazıyı evde bekleyen,
bekleyenlerin olmasını diye fazla uzatmamakmış kadın olmak.
belki de öz olmak, özet olmak, özel olmakmış kadın olmak.

kadın olmanın gülümsemesi ile dolsun aynanız,
bugün cildiniz ne kadar yıpranmış ya da
saçınız ne kadar kötü görünürse görünsün.

..dünya, kadınlarla kutlu olsun.

Teoman

boşuna jiletlemiyorlar kendilerini

kafası

90'ların başı olmalı; "Haydar Haydar"ı duydum, hemen gittim Müslüm'ün kasetini aldım. Sonra benim gibi, o tarz müzikleri hiç işitmemiş arkadaşlarıma iştahla anlattım; **"Led Zeppelin gibi abi!"** diyerek... Yıllar geçti, ben de ünlü oldum. Bir gün Universal Müzik'in o zamanki genel müdürü 'Paramparça'yı Müslüm Gürses'in okumasına izin verip vermeyeceğimi sordu. Havalara uçtum. Tanıştık, o yılların modası, bir sürü televizyon programına çıktık. Bana o kadar içten ve sevgiyle davrandı ki, bayıldım ona. Farklı farklı yerlerde görüştük sonra. Başka türlü birisiydi.

Cansel Poyraz

pasif isyankar

Kimin ne olduğunun, ne için ne tarafa geçtiğinin belli olmadığı günlerde dimdik, hep aynı... Dünyayı yakarsa garibanlar yakar diyen derviş... Ne adam yav...

Gencecik, yeni yetme bir muhabirim. Müslüm Gürses ilk kez Rumeli Hisarı'nda konser verecek. Yer gök manşet, Müslüm Baba beyaz Türklerle buluşuyor. Jiletçiler Hisar'a gidecek mi? Ben de o geceyi izleyip uzun bir haber yapacağım. Öncesinde Müslüm Baba'ya ulaşmaya çalışıyorum. O vakitler böyle PR şirketleri, sponsorlar, basın danışmanları ordusu, Twitter hesapları yok hayatımızda. Yıllardır yol arkadaşlığı ettiği, menajeri Nevzat Bey var. Nevzat Bey'e gece gündüz taciz, ısrar; bir televizyon çekiminin yerini saatini öğrenmeyi başarıyorum. Ulaştırma arabasında, kulağımda Müslüm şarkıları, kafamı cama dayayıp, hayali klipler çekiyorum yolda kendi kendime. Bir tripler, bir buğulu bakışlar. Fonda topraktan bedene çalışıyor. Müslüm Baba hisli hisli okuyor: "Topraktan bedene can veren Allah'ım, bana da yaşama hevesini ver." Benim klip bitmeden geliyoruz adrese. Dönemin en acar, en atılgan, yırtıcı magazincileri kapıda. Hepsini içeri girmeye çalışıyor. Ben böyle ezik ezik, kenardan kenardan bakıyorum. Kulisin kapısı açıldı; birkaç saniye göz göze geldik demeye kalmadan, benim üstümden, sırtımdan, sağımdan solumdan atladı magazinciler. **Kapı tekrar kapandı, hepimiz dışarıda. Ben daha yavru ceylan, bunların hepsi kaplan. Kafamın fon müziğinde bu kez Müslüm Baba'dan: "Bu han garip yatağı, bülbül derdim ortağı" çalıyor.** Bir süre sonra bir adam geliyor yanıma: "Baba seni çağırıyor ama kameramanı dışarıda kalsın diyor" diyor. Ben magazin muhabirlerine gol atmanın sevinci, babayla konuşacak olmanın heyecanı, kameramansız girmek zorunda kalmanın üzüntüsüyle giriyorum içeri. "Gel hele şöyle bir çay içelim" diyor. Başlarda soğuk ama sohbet ilerledikçe mahcup ve çoğu zaman esprili. Sahne insanlarının o "show must go on" hallerinden eser yok. Az konuşuyor, çok dinliyor. Uğruna insanların kendini jiletlediği bir stardan ziyade bir Anadolu ozanı havasında... Toyluk işte, konuşuyoruz ama benim aklım kamerayı içeriye aldırma hep. Belli de edemiyorum kamera telaşımı. Allahtan sıkı bir Müslümcüyüm. Tüm şarkılarına, albümlerine, filmlerine hakimim. Sorularımı beğeniyor, her halinden belli. Gülüyor, "ne adamsın yav" diyor bildiklerimi fark edince... "Bu Rumeli Hisarı işine bozulmayacak

Bir aranjör arkadaşım var, Müslüm ile çalıştı bir projede... O da benim hislerimin aynısını yaşıyordu Müslüm'e karşı... Bir hikaye anlattı. Müslüm Baba stüdyoya geldiğinde bir sürü sigara içer, giderken kül tablasını alır, izmaritleri çöpe atar, temizlediği kül tablasını yerine koyarmış.

Yani, boşu boşuna jiletlemiyor insanlar kendilerini onun için...

Nur içinde yatsın.

mı Müslümcüler?" diye soruyorum. **"Davet ettiler kabul ettik, gelmiyoruz mu deseydik? Kardeşlerimiz bozulmasın, Hisar'ın ertesi günü Ümraniye'de halk konserimiz var, olmadı oraya gelsinler"** diyor. Müslüm Gürses için Rumeli Hisarı Konseri'nin, hakkında uzun uzun yazılan beyazlaşma teorilerinin, pazarlama stratejisi üretenlerin tek karşılığı buydu aslında; **"çağırdılar geldik."**

Bu müziği ve bu kitleyi görmezden gelenler, küçük görenler şimdi; buğulu sesiyle; "Arar bulur muydun beni, sahipsiz mezar olsaydım" diyen Müslüm Baba'yı bulup çağırmışlardı; o da bu davete icabet ediyordu. İşte hepsi buydu...

Tam çıkmaya hazırlanıyorum, "Kameraya çekemedin diye amirin kızarmı?" diye sordu. "Kızarmı ama önemli değil" dedim. "Şimdi sırf sana konuşsak, dışarıdakilerin amiri de onlara kızarmı, en iyisi bu seferlik böyle olsun..." dedi.

İster toyluk, ister acemilik, ister beceriksizlik deyin. Ama sohbetin tadı, amirden aferin almaktan çok daha önemli oldu o an. "Eyvallah" deyip çıktım. Güldü, "Ne adam yav" dedi tekrar belli belirsiz.

Ben sonra gerek gazeteci, gerek dinleyici olarak Müslüm Baba'yı pek çok sahnede izledim. Halk konserinde de, Taksim'de Rock barda da, Hisar'da da izledim. Kostümüyle, repertuarıyla, duruşu, tavrı hep aynıydı. Öyle dağ gibi duruyordu sahnenin ortasında, sahici bir acıyla okuyordu şarkılarını. **Günümüzün reklam, sponsorluk, imaj, kampanya zirvalıklarına karşı beyaz takım elbisesiyle dimdik ve vakur okuyordu şarkısını. Pasif isyankar...** Kimin ne olduğunun, ne için ne tarafa geçtiğinin belli olmadığı günlerde dimdik, hep aynı... Dünyayı yakarsa garibanlar yakar diyen derviş... Ne adam yav... Şimdi ben bu yazıyı yazarken "Topraktan bedene can veren Allah'ım, bana da yaşama hevesini ver..." çalıyor fonda. Bende yine bir klip halleri, gözler buğu buğu...

Not: Amirim Serdar Akinan'ın odasına girdim. Bir bir anlattım. Kesin kızacak, "senden muhabir falan olmaz" diyecek diye bekledim. Dinledi. "Şimdi haber yapamadın ama yıllar sonra bir yere yazarsın on numara anı makalesi olur." demişti. Fonda Müslüm Baba'dan 'Usta' çalıyordu...

Sıf insanlar unutmayı öptendi diye dünyanın ön bahçesi daha fazla dizenemedi arka bahçenin karanlığına. Bu yüzden kimse kendi rezillipini saklama peşesi duymadı. Buna rağmen sustuk, sustukça unuttuk. Oysa unutmamalıym diye N. Marmara yazmıştı iki adımlık yer kürede bütün arka bahçeleri gördüğünü. Unutmuşuz!

UNUTANLAR • DİYARI •

CİZEN

BURAK AKERDEM

Cumanın yorgunluğunu unuttum, patatesiği aklımda tuttum. Tünelde taksime doğru yürüyorum, saat öpteden sonra 3:15. Caddeden sağa sapıp küçük bir rampa iniyorum.

Tam karşımdaki küçük bir gömen meyhanesine giriyorum. Kimseler yok, garson kapıda siparişi alıyor. Nasılsın diyor biliyor öylesine soruyumu, o da öylesine cevap veriyor:

Aynı. İçeri girip yeni aldığım kitapları masaya bırakıyorum vede eliyorum zalı! Biraz zaman geçtikten sonra mekana müşteri gir-
dipine göre normal düzene geçelim gibisinden müzik açmaya kalkış-
yor hemen müdahale ediyorum. Biliyorum çünkü kilisede piyanonun
neden var olduğunu. Unutmamaya şere!

Unutmadığımdan olsa gerek, yalnızlık da bu saatte eski sırlayan eski
aşk yararı, bu annesi belirsiz hüznün sabah bile mideni bulandır-
ması. Enkaz altında aşık biziğinde yaşamak deniyor buna.

Akşamse

Hünpür

hünpür almanın verdiği etin tırnaktan kapanılma anı aşk iste. Başa bela! Ben böyle kendimle eğlenirken meyhane yavaş yavaş doluyor. Yanımdaki masaya mecburen tulak misafiri oluyorum. Birbirlerine unutamadıklarını tekrarlayıp püresiyo lar adeta tartışmalarında. Bapırı çarşısı bir durum. Bu arkadaşlar daha çok masaları atılan polteri unutamışlar. Garson da pözümün içine bakıp müziği uşınca masaya hesabı kalkıyorum. Bugün cumartesi akşamı cadde tıklım tıklım. Herkes unutamadıklarını yeri dolar ümidiyle sinemalarda barlarda tekrar etmeye pidiyor. Bense yaralarımı kimseye emanet etmemek için kendimi yuhalıyorum. Oysa düşünüyorum da İbrahim Öksüz'ün şiirinde söylediği gibi sadece tutarlı bir gökkuşağı istiyordum.

Tarlabasına doğru inip sadece tarlabası bulvarını gören 4. katta bir bar oturuyorum. Gözüm Nazımın posterine takılıyor. O da çok net koyuyor. Unutmak meselesini masaya. Unutursun karıcığım unutursun diyor 21. yy da en fazla bir yıl süre ölüm acısı. Raki evimin yolunu unutturmadan taksiye binip eve gidiyorum. Soför bir yandan sigara içip bir yandan radyoyu karıştırıyor. Bob Dylan, yuhalıyorum en ünlü şarkısıyla beraber one more up of... Dur diyorum bunu dinleymem. O an hatırımdan yüzlerce fotoğraf karesi geçiyor. Tüm bunlar beni

mesgul ederken sol tarafıma çok güçlü bir krosse yemiş gibi sezsemliyorum. Tekrar pözümü açmaya çalıştığım da kaşımdan pözüme dolan kanı hissediyorum. Soför kendinde değil taksinin önü ezilmiş bir halde. Tekrar açtığım da pözümü yüzünden soğuk fışkıran bir hemzire ucuz atlattın deyip pölümsüyor, kaşımı diktikten sonra kafama da birşeyler sarıp yapıştırıyor. Hastaneden çıkmadan kantine uşıyorum: sudur siparadır. Kantincinin küçük aynasına takılıyor pözüm, kendime bakıp pölümsüyorum. Bu kafayı yazmalıyım diyorum kendi kendime. Kantinci tip tip bakıyor, dalasın gelmiyor içimden bu adamla. Paşa paşa evime pidiyorum.

Hayko Bağdat

git başka ülkede şey yap

Avrupa'da doğanların durumu bizim gibi değil ki.

Bizim için her ülkeye gidiş bir hatıradır. Onlar arabasına atladı mı sınırı geçtiklerinin farkında olmadan geziyorlar kıtayı.

Biz Türkiyeliler için uçağa binmek herhangi bir dünya vatandaşına göre daha ciddi bir iştir. Çok yaşlı sayılmam ama benim jenerasyonum bile 'uçağa binme' esnasında mutlaka kendini 'önemli insan' hissetme duygusuna teslim olur. Havaalanından uçuş öncesi gerekli gereksiz bir sürü telefon açılır; "Freeshop'tayım da bir şey lazım mı diye sorayım dedim. Ha, yok be abi Paris'e UÇUYORUM, iki gün kaçamak yapacağım", "Canım ben bir Van'a UÇUYORUM da sen otlı peynir seversin, getireyim mi?", "Hostes hanım, ne zaman UÇUYORUZ? Rötör var galiba. Domates suyu alabilir miyim?" Sanırım Hezarfen Ahmed Çelebi'den bu yana uçuş hayallerimizi asla terketmedik biz. Uçak değil de biz uçarız sanki. Her uçağa bindiğimizde medeni dünya vatandaşlarına eşitlendiğimizi, elin Alman'ından, Fransız'ından farkımız olmadığını göstermeye çalışırız.

Çok şükür artık uçuşlarda sinekkaydı tıraş olup takım elbise giyme alışkanlıklarımızdan vazgeçebildik. Fakat fiyakalı bir inişten sonra pilotu alkışlama dürtümüzü hiç bastıramadık.

Bir demir yığınının bulutların üzerinde kalabilmesine olan şaşkınlığımızı, dolu koltuk sayısını tespit edip, uçağın bu uçuştan edeceği karı hesaplayarak geçiştirdik. Uçmak medeniyettir bizim için ve ona göre muamele görmek isteriz. Biz Türkiyeliler, dünyanın bütün milletlerinden daha iyi uçmayı işte bu gerekçelerimiz sayesinde başardık.

Ben, askere teslim olmak için bindiğimi saymazsanız, doğru dürüst ilk uçuşumu Paris'e yaptım. Yaş galiba 27 olmalı. Yurtdışına ilk çıkışımı yani. Uçağa binerken ve uçuş esnasında gördüğüm lüks muamele ile artık bir "Avrupalı" olduğuma yemin edebilir hale gelmem uzun sürmedi. Bu durumun bir tek beni havalara soktuğunu sananlar daha önce "Dış Hatlar Terminali"ne yolu düşmemiş olanlardır. Biraz önce taksi beklerken, güvenlik kontrolünde, tuvalet sırasında her an birbirlerini öldürmek için bahane arar haldeki insanlar, uçak Türkiye Hava Sahası'nı terkettiği anda centilmen bir Fransız artistine dönüşüverdiler. Lütfenler, teşekkür ederimler, çok naziksizler havalarda uçuşuyor.

Koltuğundan kalkmak için yanındakinden binbir rica minnette bulunan herif, uçağın arkasına yürürken tüm yolculara gülücük dağıtıyor, selam veriyor. Aynı herife Sultangazi'de göz ucuyla baksan "ne bakıyorsun ulan" diye kafayı gömecek aslında.

Her ne kadar bu muntazam iklim, uçak yere indiğinde, tepedeki bagajları almak için çıkan karambolde iki kişinin yaralanmasıyla sekteye uğramış olsa da bu kadarı nazarlıktır, normal karşılamalı.

Bu bir uçak dolusu 'Avrupalı' yolcuya gösterilen ilgi, Fransız gümrük polisinin karşısına çıkana kadar sürüyormuş.

- Neden geldin?
- Nerede kalacaksın?
- Kaç paran var?
- Ne zaman döneceksin?

Ulan az evvel eti nasıl pişmiş sevdiğimi soran güzellik hostesin

etkisinden daha kurtulmadan yapılan bu muamele gavur eziyeti değil de nedir?

Sanki adamların ülkesini yemeye geldik be...

Benim nüfusumun din hanesinde Hristiyan yazıyor. Bu polis de Hristiyan olmalı. Bana şu sırada bekleyen Türkler'den daha iyi muamele yapar kesin değil mi?

Nah yapar...

Hepsinden fazla uğraştı benimle, otelin adını hatırlayamıyorum işte. Keşke boynuma haç taksaydım. Kilisede yatacağım derdim. Kapıdaki polis münferit değilmiş. Paris'e adımımı attığım andan itibaren tüm ahali, otelim adını unuttuğumdan mütevellit güvenilmez bir adam olduğumun haberini almış olmalı.

Kimse muhatap olmak istemiyor.

Bakkaldan bir şey alacağım, para üstünü suratıma bakmadan veriyorlar.

Taksi çevireceğim, önümde durup sorguya çekmeden arabasına almıyor şoförler.

Yolda adres soracağım, "pardon" dediğim koşarak uzaklaşmaya başlıyor olay mahallinden.

Anladım tabi olayı, Türküm diye böyle yapıyorlar.

"Türkiye'den geliyorum ama Ermeniyim" desem?

Dedim, yemiyorlar... Hepimiz aynı şeyin şeyiymişiz.

Dönüşte özgüvenimi geri getirecek bir şeyler yapmalı.

Allah'tan yine bizim uçağa bineceğim. Domates suyu her derde deva olacak. İkinci kez yurt dışına uçuşum yine Paris'e oldu benim. Fakat bu defa şanslıyım, yanımda eşim Belma var.

O Avrupa doğumlu ya, yol yordam bilir, kurda kuşa yedirmez beni. Ben yine de Belma'yı uyarayım. Tecrübe tecrübedir:

"Bak Belmacım, biliyorsun ben çok unutkanım. Sakın dönüş tarihimizi, saatini, otelin adını falan unutma. Sen ilk defa Paris'e gidiyorsun değil mi? Dur anlatayım sana biraz kenti. İnsanları biraz suratsız ama şehir bir harika. Hele o Notre Damme Katedrali yok mu? Tam bir şaheser. Bir Latin Mahallesi var ki eğlenmeye mutlaka oraya gidelim. Ben geçen gittiğimde bir Yunan Lokantası'nda rakı içmiştim. Louvre Müzesi dev gibi. 5 gün gezsene bitmiyormuş. Champ Ellysee Bulvarı'nda o eski kabare mekanlarını..." Belma başladı sinirli sinirli gülmeye.

Ne gülüyorsun yahu, mevzu anlatıyoruz burada. Kesin onun daha önce Paris'e gidip gitmediğini unuttuğuma gülüyor. İyi de Avrupa'da doğanların durumu bizim gibi değil ki. Bizim için her ülkeye gidiş bir hatıradır. Onlar arabasına atladı mı sınırı geçtiklerinin farkında olmadan geziyorlar kıtayı. Gülme artık, bozuşacağız. Söyle ne yaptım yine? "Hayko, senin ilk yurt dışına çıkışın, hani o Paris hikayen bizim balayımızdı ya?"

Hayır, boşanmadık... Belma insan evladı, tahammül gösterdi bana. Sonraları çok yer gezdiysen de özgüvenim yerine hiç gelmedi. Uçaktan in, polisin karşısına çık, tamam.

Dünyanın en ezik insanına dönüşüveriyorum ben. Oralarda kaldığım süre boyunca yanlış bir şey yaparım korkusunu asla atlatamıyorum. Şimdilerde siyasetle fazla ilgileniyorum diye günde ortalama 25 tane "git başka ülkede şey yap" mesajları geliyor. Kafayı yemiş olmalılar.

Avrupa'da Türk olmaktansa Türkiye'de Ermeni olurum oğlum ben. Birbirimize ettiğimiz küfür aynı dille hiç olmazsa...

Erhan Karadağ

radio tiyatrosu

duruyorsa o sinek, ekranın bu tarafında mı yoksa o tarafında mı diye tahammül edemeyip şöyle bir cama müdahale eder, belki de silersin, kovalarsın. **Ama radyo öyle mi? İnsanı sivri sineğe hayran bırakıyor. Hatta bırakın programcıyı, güzel sesli adamı ya da ihlamur gibi sesi-üşlubu olan kadın sunucuyu, "Sivri Sinek"le bile arkadaş olmak istiyorsun.**

Radyo bu. Bu kadar büyük,

Sabah saat 7'de okul radyosu vardı, saat 10.00'da da 'Arkası Yarın.' Daha okula gitmiyordum belki ama hala aklımdan çıkmıyor o sesler o şarkılar. Annemin kahvaltı hazırlamadan önceki işi radyoyu açmaktı; orta dalga, kısa dalga veya uzun dalgalar arasında o programı eliyle koymuş gibi bulurdu.

Diyeceğim; radyo sadece radyo değil, elbette çok fazlası... Arkadaş, öğretmen, ses, nefes, hayal gücü, hatta ilk öğretmenlerden biriydi mesela Yaşar Abi... Radyolar şimdi çok güzel ama o zaman daha çok önemliydi, dünyaydı sanki; eve girip sihirli şeyler söyleyen ve peşin peşin inandığımızı konuşan kitap gibiydi. 'Okul Radyosu' okul anlatmazdı, küçük küçük piyeslerle, dağları, kırları, kırgınlıkları, çocuk olmayı, doğayı anlatırdı. Sabahçılar kaçırıyor diye öğleden sonra tekrarı vardı. 'Arkası Yarın' köşesindeki radyo piyesi de saat 17:00 gibi tekrarlanırdı. Böyle anlatırken, kendimi de ele vermiş gibi olmayayım da; hayal meyal hatırlıyorum işte. Pal sokağı çocuklarını, kırmızı ceketlileri, Nemeçek'i sanki kendi sokağımdan tanıyor gibiydim. Üç abim var, Yaşar Abi dördüncüsüydü; en çok onu dinlerdim. Evden uzaklaştıkça tehlikeli bir dünyanın başladığını, aç kalıp böğürtlen yiyerek karın doyurduklarını biliyorum. Yemek niyetine yedikleri böğürtleni yıllar sonra tanıdım; meğer bizi yemişler. Neyse radyonun bir sihri var. Bugün bile o sihir bozulmadı; hatta televizyonun tüketen, çabuk eskiten, 'peşin satan esnaf' halinin yanında radyocular hala veresiye vermeye devam ediyor.

Radyonun televizyondan farkını anlatmak için izin verse keşke Pablo Neruda da sözüne takla attırıp, "Televizyon patronundur, radyo ise ne patronun ne konuşanın, ihtiyacı olanındır" diyebilsek...

Televizyonda sinek görsen ve eğer

sen ne kadarsan, nasıl hissedersen öyle. Seni de katar içine...

Geçenlerde TRT müzesine gittim, gramofonlar, dev makaralar, Türkiye'nin tek televizyon dönemine ait ne varsa her şey oradaydı. Ama benim için en etkileyici yer Radyo Tiyatrosu'nun seslendirildiği stüdyoydu. Radyo Tiyatrosu dinlediyseniz zaten o sesleri biliyorsunuzdur, yazanı, radyoya uyarlayanı, yöneteni kimse hatırlamaz ama ya efekt... Efekt: Korkmaz Çakar. İşte o efektlerin hepsinin ortasında bir stüdyo. Biz dinlerken kara bir derinlik içinde kendi kendimize bir dünya hayal ederken o tiyatroyu bize o sesleri taşıyan bir stüdyo var.

Ortada bir masa, masanın ortasına tavandan sarkıtılmış bir mikrofon var ki bütün oyuncular ona konuşuyor. Ama atların ayak sesi, hışırtı, kapı açılması, kahve pişirilmesi, hepsi orada kaydediliyor. Küçük bir oda aslında radyo piyesinin oynandığı yer. Üç adet klavye var. Kocaman birer org ya da piyano gibi. O klavyelerin her tuşu ayrı bir ses. Kimi rüzgar sesi, kimi dalga ya da otomobilin kalkışı. Bir başka tuş bir arabanın acı freni. Ama oyuna göre kapı çalması, çakıl ya da beton bir zeminde yürünmesi kayıtlı değil. Onlar o sırada kaydediliyor, yani oyun oynanırken. Bir kapı var orada; masanın etrafındaki dört oyuncudan biri kalkıyor o kapıyı çalıyor, yağsız kapı gıcırdayarak açılıyor. Dört basamak var, dört kere inip çıkarsan 16 basamaklı bir kavuşma hikayesinin ayak seslerini yansıtıyor.

Fotoğrafta gördüğünüz yerden bahsediyorum. O kadar etkilendim ki, radyo kafamda televizyondan daha da büyüdü gözümde.

O gün bu fotoğrafı arkadaşlarıma göstermek için çekmiştim; neyse ki bugün arkadaşlarıma gösterdim.

Umarım anlatabildim.

Yaşar Günaçgün

Şiirin işine yaramayan şair, zamanla hiçbir işe yaramaz.

nia nia

Şehir tatilde
Meydanlar sana kaldı
Çık sor
Bu deniz niye dalgalı

Bu kayığa niye
Bile bile adını koymuşlar onun
Her gün gidip oturduğun burundaki kayığa

Niye simit alacak paran yokken
Martılar pike yapar üstüne
Niye üstüne üstüne kapanır şehir
Ve niye akmaz Maverahünnehir
bir kez olsun tersine

Ve ne demektir mihat sarnıcı
Niye sancılar trenlerden hızlı geçer

Söyle
İsyan bayrağı diye
kendini taşıdığını ayaklarının üstünde
ve bayrağa saygıyı öğrettiklerinden
atmadığını kendini denize

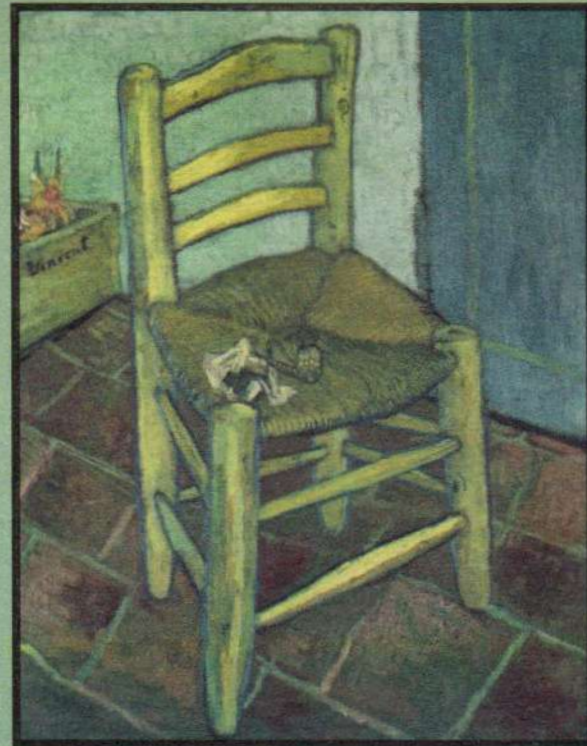
Yine sor
Niye o yüklü bulut peşini bırakmıyor
ama yağmıyor da

Sabahlar selamını almıyor
Öğleler meşgul
Akşamüstleri batıveriyor

Ve niye gece zifir
Seni mumla arayıp bulamıyorlar

Çık söyle
Açık açık şöyle

Niye hayrı yok sana ekmeğin tuzun
Hem tabure de gerekmez boyun uzun

Can Durukan

metin ali feyyaz

Metin Ali Feyyaz'dan söz etmek için Beşiktaşlı olmaya, futbolu sevmeye gerek yoktur. Metin Ali Feyyaz, futbol demeden futboldan söz etmenin en şairane yoludur.

Bu bir futbol yazısı değil, aşk yazısıdır. Mazhar, Fuat, Özkan... Rakı, balık, roka... Karpuz, peynir ekmek... Simit, karper, çay... İnsanda üç çocuk yapma hissi uyandıran o muhteşem üçlü, bu üçlülerin hepsinden daha güzel geliyor kulağa; Metin, Ali, Feyyaz... Bir hali saha maçında seri çalımlarla rakiplerini ekarte eden 20'li yaşlarının başındaki çocuğa tellerin arkasından bağırarak amca'yı asla unutmam; Metin Ali Feyyaz mısın be mübarek! Amcanın yanında olmamdan mütevellit sormadan edemedim: Amca, Metin Ali Feyyaz 3 ayrı kişi, biliyorsun değil mi? "Bilmez miyim evlat. Ama öyle uyumlu oynarlardı ki, tek vücut gibi. Biz de tribünden onları izlerken tek parça görürdük. Onlar 3 ayrı kişi olabilir ama bizim gözümüzde hep tek kişiydiler. Birleştikleri zaman karşılarında kimse duramazdı... Bu çocuğu izleyince aklıma Metin - Ali - Feyyaz geldi." Amcanın hayatımda duyduğum en güzel iltifatı ettiği o çocuk ben değildim, ama en az o çocuk kadar göğsüm kabarmıştı. Bana ne oluyorsa?.. Öyle bir şeydi Metin Ali Feyyaz bizim için. Adlarını duyduğumuz anda sanki övgüye mazhar olan bizmişiz gibi sevinir, gururlanırdık. Akıllara zarar bir sahiplenme hissi, hiç tanışmamamıza rağmen bir samimiyet. **Bir gün eve geldiğinde salonunda bu üçlüyü görse hiç yadırgamayacak yüzlerce insan tanıyorum.**

Amca haklıydı. Metin Ali Feyyaz en güzel masal kahramanı gibi bir şeydi. Birleşince Voltran'ı oluşturan kusursuz bir makine gibi. Her dişlisi, her parçası birbirini tamamlayan ve ışıldayan, hatasız çalışan bir makine... tek vücut, tek kişi gibi... Metin Ali Feyyaz...

80'li yıllarda yolu futbolla kesişmiş, herhangi bir statta maç seyretmiş ya da oynamış hemen herkesin Metin - Ali - Feyyaz'la ilgili bir anısının olması tesadüf mü sizce? Bence değil. O çocuk halimle sıkı Galatasaraylı babamın her Beşiktaş maçında gerim gerim gerilmesini, Fenerbahçeli dedemin en çok Metin - Ali - Feyyaz'dan çekinmesini, Heybeliada'daki evde duvarda hatırladığım tek renkli posterin Cevad Prekazi'ye ait olmasına rağmen, o evde her futbol muhabbetinde o efsane üçlünün adının da anılmasını hatırlıyorum.

Metin Ali Feyyaz'dan söz etmek için Beşiktaşlı olmaya gerek yoktu. Onları sevmek için de öyle. Hatta futbol izlemeye bile gerek yoktu. Dolmuşta, okulda, vapurda, nerede olursanız olun rastgele bir Metin Ali Feyyaz sohbetinin tam ortasına düşebilirsiniz. Hala da düşebilirsiniz...

Beşiktaş'ın daha bir Beşiktaş olduğu zamanlar, üniversite diplomalı, kolej ruhlu gencecik çocuklar... Üzerlerine siyah beyaz formayı geçirdikleri anda kocaman oluveren adamlar...

Ne rakip, ne hakem, ne de saha şartları; hiçbir şey tanımayan, Kibar Feyzo, Sarı Fırtına ve Beyefendi Ali... Kocaeli'nden, Avcılar'dan ve Bakırköy'den gelip, Serpil Hamdi Tüzün ve Gordon Milne ile buluşan bu üç genç adam Beşiktaş'ta tarih yazdı. Attıkları gol, uyumları, yetenekleri ve bunların hepsinden daha önemli bir neden vardı efsane olmalarında; adamlıkları! 21 Kasım 1987'de oynanan bir Fenerbahçe maçı sonrası, 3 gol atan Feyyaz Uçar, kamera karşısına geçip, sanki bir suç işlemiş gibi şu sözleri söylemişti: **Ben aslında Ali'nin gol kralı olmasını istiyorum ama bu maçta pozisyonlar biraz farklı gelişti ve golleri ben attım!**

İşte bu güzel adamlar, Beşiktaş'ın ve ülkenin futbol tarihine adlarını silinmez harflerle yazdırdılar. Hangi Beşiktaşlı'ya sorarsanız sorun; bir gün takımın başına bu üçlü geçecek deseler, bin Bilic kuvveti bile engel olamaz, nice sözleşmeler fesh olunur, nice kaprisli yıldız takımdan gönderilir... Nice randevu iptal edilir, nice sınavdan kalınır, nice dersler asılır, okullar kırılır, Beşiktaş'ın maçının olduğu gün 'Ya ben, ya

maç' deme gafletinde bulunan nice genç kızımız Facebook'ta ilişki durumunu değiştirmek zorunda kalır... Elbet bir gün sahada tarih yazan o üç kartal, saha kenarında bir araya gelecek. Beşiktaş'ın yan yana gelip Kartal'ı oluşturan üç efsanesi, yeni başarılarla koşacak. İşte biz o gün tribünde olacağız. Ne olursa olsun, neye bedel olursa olsun... İşte biz o gün şampiyon olmasak da, zafer şarkıları söyleyeceğiz. O günden itibaren doğacak çocuklara daha fazla Metin Ali Feyyaz ismi verilecek. Belki bir çocuğa üçünün birden adı verilecek. İşte biz o gün romantik futbol çılgınları olarak, sevgilimize aşkımızı ilan ettiğimiz gibi koca koca adamlar olarak, o koca koca adamlara aşkımızı ilan edeceğiz. Futbol bu yüzden erkek işi değil, romantik insan işidir. **Metin Ali Feyyaz'ı izlerken gözleri dolmayan adam, futbolu ya yanlış anlayan, ya da futboldan yeterince anlamayan adamdır. Metin Ali Feyyaz'ı sevmemek, bir hatadan da öte, hayatı ıskalamaktır.**

Sahiden "Feyyaz şimdi n'apıyordur acaba?" Feyyaz ne yapıyor bilinmez ama, bunca kelimedir istatistikten, gol rekorlarından, rekabetten söz etmeden futboldan söz ediyoruz ya, Metin Ali Feyyaz, futbol demeden futboldan söz etmenin en şairane yoludur.

Metin Ali Feyyaz denince gözleri uzaklara dalanlar, futbolu "fitbol" diye yazanlar, hala Fenerbahçe'ye gittiği için Feyyaz'a inceden uyuz olanlar, abiler, kardeşler, ablalar; duvarlara tebeşirle yazdığı en protest slogan 'M.A.F.' olan çocuklar... Hep beraber; "1,2,3 gol yetmez... 4,5,6 olsun... Metin Ali Feyyaz koysun... Beşiktaş'ım şampiyon olsun..." **O stadın bir tribünün adını da "Metin Ali Feyyaz" koyun!**

Erhan Karadağ

radio tiyatrosu

duruyorsa o sinek, ekranın bu tarafında mı yoksa o tarafında mı diye tahammül edemeyip şöyle bir cama müdahale eder, belki de silersin, kovalarsın. **Ama radyo öyle mi? İnsanı sivri sineğe hayran bırakıyor. Hatta bırakın programcıyı, güzel sesli adamı ya da ıhlamur gibi sesi-üslubu olan kadın sunucuyu, "Sivri Sinek"le bile arkadaş olmak istiyorsun.**

Radyo bu. Bu kadar büyük,

sen ne kadarsan, nasıl hissedersen öyle. Seni de katar içine...

Geçenlerde TRT müzesine gittim, gramofonlar, dev makaralar, Türkiye'nin tek televizyon dönemine ait ne varsa her şey oradaydı. Ama benim için en etkileyici yer Radyo Tiyatrosu'nun seslendirildiği stüdyoydu. Radyo Tiyatrosu dinlediyseniz zaten o sesleri biliyorsunuzdur, yazanı, radyoya uyarlayanı, yöneteni kimse hatırlamaz ama ya efekt... Efekt: Korkmaz Çakar. İşte o efektlerin hepsinin ortasında bir stüdyo. Biz dinlerken kara bir derinlik içinde kendi kendimize bir dünya hayal ederken o tiyatroyu bize o sesleri taşıyan bir stüdyo var.

Ortada bir masa, masanın ortasına tavandan sarkıtılmış bir mikrofon var ki bütün oyuncular ona konuşuyor. Ama atların ayak sesi, hışırtı, kapı açılması, kahve pişirilmesi, hepsi orada kaydediliyor. Küçük bir oda aslında radyo piyesinin oynandığı yer. Üç adet klavye var. Kocaman birer org ya da piyano gibi. O klavyelerin her tuşu ayrı bir ses. Kimi rüzgar sesi, kimi dalga ya da otomobilin kalkışı. Bir başka tuş bir arabanın acı freni. Ama oyuna göre kapı çalması, çakıl ya da beton bir zeminde yürünmesi kayıtlı değil. Onlar o sırada kaydediliyor, yani oyun oynanırken. Bir kapı var orada; masanın etrafındaki dört oyuncudan biri kalkıyor o kapıyı çalıyor, yağsız kapı gıcırdayarak açılıyor. Dört basamak var, dört kere inip çıkarsan 16 basamaklı bir kavuşma hikayesinin ayak seslerini yansıtıyor.

Fotoğrafta gördüğünüz yerden bahsediyorum. O kadar etkilendim ki, radyo kafamda televizyondan daha da büyüdü gözümde.

O gün bu fotoğrafı arkadaşlarıma göstermek için çekmiştim; neyse ki bugün arkadaşlarıma gösterdim.

Umarım anlatabildim.

Sabah saat 7'de okul radyosu vardı, saat 10.00 'da da 'Arkası Yarın.' Daha okula gitmiyordum belki ama hala aklımdan çıkmıyor o sesler o şarkılar. Annemin kahvaltı hazırlamadan önceki işi radyoyu açmaktı; orta dalga, kısa dalga veya uzun dalgalar arasında o programı eliyle koymuş gibi bulurdu.

Diyeceğim; radyo sadece radyo değil, elbette çok fazlası... Arkadaş, öğretmen, ses, nefes, hayal gücü, hatta ilk öğretmenlerden biriydi mesela Yaşar Abi... Radyolar şimdi çok güzel ama o zaman daha çok önemliydi, dünyaydı sanki; eve girip sihirli şeyler söyleyen ve peşin peşin inandığımızı konuşan kitap gibiydi. 'Okul Radyosu' okul anlatmazdı, küçük küçük piyeslerle, dağları, kırları, kırgınlıkları, çocuk olmayı, doğayı anlatırdı. Sabahçılar kaçırıyor diye öğleden sonra tekrarı vardı. 'Arkası Yarın' köşesindeki radyo piyesi de saat 17:00 gibi tekrarlanırdı. Böyle anlatırken, kendimi de ele vermiş gibi olmayayım da; hayal meyal hatırlıyorum işte. Pal sokağı çocuklarını, kırmızı ceketlileri, Nemeçek'i sanki kendi sokağımdan tanıyor gibiydim. Üç abim var, Yaşar Abi dördüncüsüydü; en çok onu dinlerdim. Evden uzaklaştıkça tehlikeli bir dünyanın başladığını, aç kalıp böğürtlen yiyerek karın doyurduklarını biliyorum. Yemek niyetine yedikleri böğürtleni yıllar sonra tanıdım; meğer bizi yemişler. Neyse radyonun bir sihri var, Bugün bile o sihir bozulmadı; hatta televizyonun tüketen, çabuk eskiten, 'peşin satan esnaf' halinin yanında radyocular hâla veresiye vermeye devam ediyor.

Radyonun televizyondan farkını anlatmak için izin verse keşke Pablo Neruda da sözüne takla attırıp, "Televizyon patronundur, radyo ise ne patronun ne konuşanın, ihtiyacı olanındır" diyebilsek...

Televizyonda sinek görsen ve eğer

Yaşar Günaçgün

*Şiirin işine yaramayan şair,
zamanla hiçbir işe yaramaz.*

nia nia

Şehir tatilde
Meydanlar sana kaldı
Çık sor
Bu deniz niye dalgalı

Bu kayığa niye
Bile bile adını koymuşlar onun
Her gün gidip oturduğun burundaki kayığa

Niye simit alacak paran yokken
Martılar pike yapar üstüne
Niye üstüne üstüne kapanır şehir
Ve niye akmaz Maverahünnehir
bir kez olsun tersine

Ve ne demektir mihat sarnıcı
Niye sancılar trenlerden hızlı geçer

Söyle
İsyan bayrağı diye
kendini taşıdığını ayaklarının üstünde
ve bayrağa saygıyı öğrettiklerinden
atmadığını kendini denize

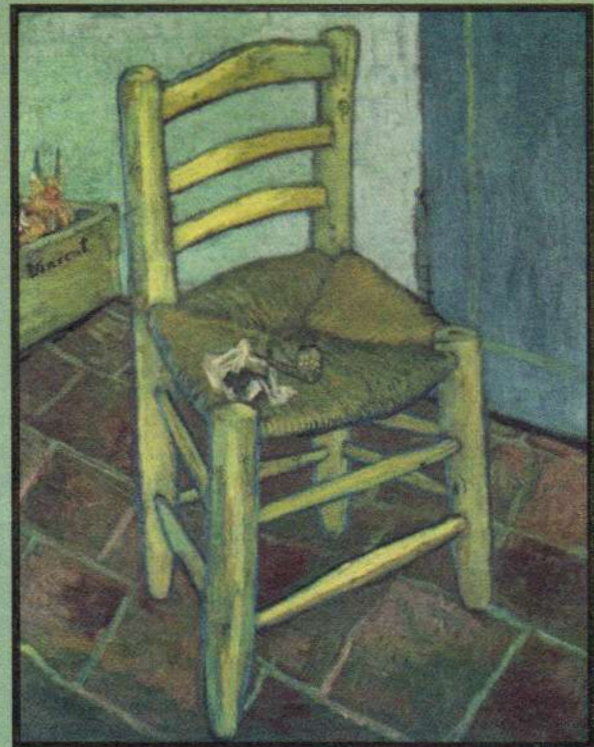
Yine sor
Niye o yüklü bulut peşini bırakmıyor
ama yağmıyor da

Sabahlar selamını almıyor
Öğleler meşgul
Akşamüstleri batıveriyor

Ve niye gece zifir
Seni mumla arayıp bulamıyorlar

Çık söyle
Açık açık şöyle

Niye hayrı yok sana ekmeğin tuzun
Hem tabure de gerekmez boyun uzun

Can Durukan

metin ali feyyaz

Metin Ali Feyyaz'dan söz etmek için Beşiktaşlı olmaya, futbolu sevmeye gerek yoktur. Metin Ali Feyyaz, futbol demeden futboldan söz etmenin en şairane yoludur.

Bu bir futbol yazısı değil, aşk yazısıdır. Mazhar, Fuat, Özkan... Rakı, balık, roka... Karpuz, peynir ekmek... Simit, karper, çay... İnsanda üç çocuk yapma hissi uyandıran o muhteşem üçlü, bu üçlülerin hepsinden daha güzel geliyor kulağa; Metin, Ali, Feyyaz... Bir halı saha maçında seri çalımlarla rakiplerini ekarte eden 20'li yaşlarının başındaki çocuğa tellerin arkasından bağırarak amca'yı asla unutamam; Metin Ali Feyyaz mısın be mübarek! Amcanın yanında olmamdan mütevellit sormadan edemedim: Amca, Metin Ali Feyyaz 3 ayrı kişi, biliyorsun değil mi? "Bilmez miyim evlat. Ama öyle uyumlu oynarlardı ki, tek vücut gibi. Biz de tribünden onları izlerken tek parça görürdük. Onlar 3 ayrı kişi olabilir ama bizim gözümüzde hep tek kişiydiler. Birleştikleri zaman karşılarında kimse duramazdı... Bu çocuğu izleyince aklıma Metin - Ali - Feyyaz geldi." Amcanın hayatımda duyduğum en güzel iltifatı ettiği o çocuk ben değildim, ama en az o çocuk kadar göğsüm kabarmıştı. Bana ne oluyorsa?.. Öyle bir şeydi Metin Ali Feyyaz bizim için. Adlarını duyduğumuz anda sanki övgüye mazhar olan bizmişiz gibi sevinir, gururlanırdık. Akıllara zarar bir sahiplenme hissi, hiç tanışmamamıza rağmen bir samimiyet. **Bir gün eve geldiğinde salonunda bu üçlüyü görse hiç yadırgamayacak yüzlerce insan tanıyorum.**

Amca haklıydı. Metin Ali Feyyaz en güzel masal kahramanı gibi bir şeydi. Birleşince Voltran'ı oluşturan kusursuz bir makine gibi. Her dişlisi, her parçası birbirini tamamlayan ve ısıldayan, hatasız çalışan bir makine... tek vücut, tek kişi gibi... Metin Ali Feyyaz...

80'li yıllarda yolu futbolla kesişmiş, herhangi bir statta maç seyretmiş ya da oynamış hemen herkesin Metin - Ali - Feyyaz'la ilgili bir anısının olması tesadüf mü sizce? Bence değil. O çocuk halimle sıkı Galatasaraylı babamın her Beşiktaş maçında gerim gerim gerilmesini, Fenerbahçeli dedemin en çok Metin - Ali - Feyyaz'dan çekinmesini, Heybeliada'daki evde duvarda hatırladığım tek renkli posterin Cevad Prekazi'ye ait olmasına rağmen, o evde her futbol muhabbetinde o efsane üçlünün adının da anılmasını hatırlıyorum.

Metin Ali Feyyaz'dan söz etmek için Beşiktaşlı olmaya gerek yoktu. Onları sevmek için de öyle. Hatta futbol izlemeye bile gerek yoktu. Dolmuşta, okulda, vapurda, nerede olursanız olun rastgele bir Metin Ali Feyyaz sohbetinin tam ortasına düşebilirdiniz. Hala da düşebilirsiniz...

Beşiktaş'ın daha bir Beşiktaş olduğu zamanlar, üniversite diplomalı, kolej ruhlu gencecik çocuklar... Üzerlerine siyah beyaz formayı geçirdikleri anda kocaman oluveren adamlar...

Ne rakip, ne hakem, ne de saha şartları; hiçbir şey tanımayan, Kibar Feyzo, Sarı Fırtına ve Beyefendi Ali... Kocaeli'nden, Avcılar'dan ve Bakırköy'den gelip, Serpil Hamdi Tüzün ve Gordon Milne ile buluşan bu üç genç adam Beşiktaş'ta tarih yazdı. Attıkları goller, uyumları, yetenekleri ve bunların hepsinden daha önemli bir neden vardı efsane olmalarında; adamlıkları! 21 Kasım 1987'de oynanan bir Fenerbahçe maçı sonrası, 3 gol atan Feyyaz Uçar, kamera karşısına geçip, sanki bir suç işlemiş gibi şu sözleri söylemişti: **Ben aslında Ali'nin gol kralı olmasını istiyorum ama bu maçta pozisyonlar biraz farklı gelişti ve golleri ben attım!**

İşte bu güzel adamlar, Beşiktaş'ın ve ülkenin futbol tarihine adlarını silinmez harflerle yazdırdılar. Hangi Beşiktaşlı'ya sorarsanız sorun; bir gün takımın başına bu üçlü geçecek deseler, bin Bilic kuvveti bile engel olamaz, nice sözleşmeler fesh olunur, nice kaprisli yıldız takımdan gönderilir... Nice randevu iptal edilir, nice sınavdan kalınır, nice dersler asılır, okullar kırılır, Beşiktaş'ın maçının olduğu gün 'Ya ben, ya

maç' deme gafletinde bulunan nice genç kızımız Facebook'ta ilişki durumunu değiştirmek zorunda kalır...

Elbet bir gün sahada tarih yazan o üç kartal, saha kenarında bir araya gelecek. Beşiktaş'ın yan yana gelip Kartal'ı oluşturan üç efsanesi, yeni başarılarla koşacak. İşte biz o gün tribünde olacağız. Ne olursa olsun, neye bedel olursa olsun... İşte biz o gün şampiyon olmasak da, zafer şarkıları söyleyeceğiz. O günden itibaren doğacak çocuklara daha fazla Metin Ali Feyyaz ismi verilecek. Belki bir çocuğa üçünün birden adı verilecek. İşte biz o gün romantik futbol çılgınları olarak, sevgilimize aşkımızı ilan ettiğimiz gibi koca koca adamlar olarak, o koca koca adamlara aşkımızı ilan edeceğiz. Futbol bu yüzden erkek işi değil, romantik insan işidir. **Metin Ali Feyyaz'ı izlerken gözleri dolmayan adam, futbolu ya yanlış anlayan, ya da futboldan yeterince anlamayan adamdır. Metin Ali Feyyaz'ı sevmemek, bir hatadan da öte, hayatı iskalamaktır.**

Sahiden "Feyyaz şimdi n'apıyordur acaba?" Feyyaz ne yapıyor bilinmez ama, bunca kelimedir istatistikten, gol rekorlarından, rekabetten söz etmeden futboldan söz ediyoruz ya, Metin Ali Feyyaz, futbol demeden futboldan söz etmenin en şairane yoludur.

Metin Ali Feyyaz denince gözleri uzaklara dalanlar, futbolu "fitbol" diye yazanlar, hala Fenerbahçe'ye gittiği için Feyyaz'a inceden uyuz olanlar, abiler, kardeşler, ablalar; duvarlara tebeşirle yazdığı en protest slogan 'M.A.F.' olan çocuklar... Hep beraber; "1,2,3 gol yetmez... 4,5,6 olsun... Metin Ali Feyyaz koysun... Beşiktaş'ım şampiyon olsun..." **O stadin bir tribünün adını da "Metin Ali Feyyaz" koyun!**

Bu şehri nasıl yapmışlar böyle üstüste,
ne gökyüzü koymuşlar, ne günaydın, ne buldularsa getirmişler
dağların ovaların dışında, hele o sabahların akşamların bungalığı,
o eski kışlalarda güz öğleleri...

Turgut Uyar

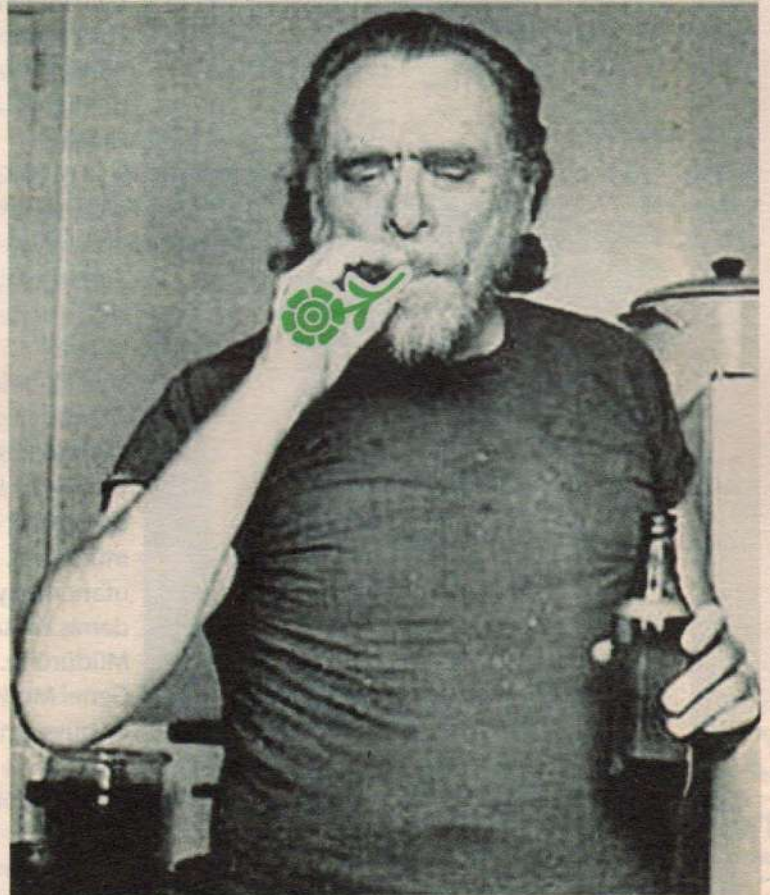
30 Ocak 2015 / Kobani

benim dayım bir kraldı!

Ben 45 günlükken...
Dayımın (Metin Oktay) kucağında...
Herkesin kral dayısı vardır ama benimki
gerçek kraldı...

E. Burak Mutçaloğlu

Sevdiğin şeyi bul
ve onun seni öldürmesine izin ver.

Charles Bukowski

Melda Özer Urhan

ayakta kalmaktan başka yol yok

"Kadınlar iş aradığı için işsizlik artıyor" diyen Maliye Bakanı gibilerin yaşadığı, hele de yönettiği ülkede dayanmak zor, iyi biliyorum.

Bir Yaysat bayi toplantısında tanıştım Gemlik bayisiyle. Yaysat'ı bilir misiniz bilmem. Bazılarınız hiç duymamıştır adını. Hatta belki de çoğunuz duymamıştır ama elinizdeki KAFA dergisini size ulaştıran Yaysat'tır. Her gün 28.000 noktaya, yaklaşık 135.000 kilometre yol kat ederek ulaşır. Türkiye'deki gazete ve dergilerin neredeyse %70'ini dağıtan bu şirketin bir çok bayileri vardır. Yaysat bayisi olmak ise meşakkatli iştir, zor iştir ve tabiri caizse erkek işidir.

Bu yüzden, genellikle erkektir Yaysat bayileri. Gazete, bedeli ne olursa olsun, tam vaktinde elinde olmalıdır okurun. İşte bu yüzden gazeteler basılır, kamyonlar kar, kış, hastalık dinlemeden yola düzülür. Sabah erkenden bizim elimizde olsun diye gazeteler, koca bir emekçi ordusu arı gibi çalışır, yüzbinlerce kilometre yol yaparak. Yaysat ekibi, bayileri, nakliyecileri uyanıktır geceleri. Hatta işlerini o kadar ciddiye alırlar ki, 1996 yılında Mardin'e milletvekilleri geldiği için şehir içinde bulunan yollar trafiğe kapatıldığında da dağıtım yapmaktan vazgeçmemiş ve dağıtımı eşeklerle yapmışlar. 2011'deki Van depreminde halka yardım ulaştıran öncü ekiplerden biri yine Yaysat ekipleriymiş. İşte bu Yaysat bayilerden biriydi Gemlik bayisi.

Adı Necla. Evet Necla Hanım bir kadın hem de çok cesur bir kadın. Sohbet etme fırsatını bulduk ve anlattı Necla Hanım... 4 yıl önce Gemlik bayisi olan eşini kaybetmiş. Rıza bey henüz 50 yaşındaymış. Oğlu lisede ve borçlar var. Bayiliği devralmak istemiş ama demiştik ya bayilik zor zanaat, yani erkek işi. "Bayrağı devralmak istiyorum, müdürüm, sizi utandırmayacağım" demiş Yaysat Genel Müdürüne. Genel Müdür inanmış ve güvenmiş Necla Hanım'a ve bütün ekibiyle başarılı olması için maksimum desteği vermiş bu yürekli kadına. **Necla Hanım bunu bana anlatırken de şöyle ifade etti kendisini; "Benim ayakta kalmaktan başka yolum yoktu."**

Sahne billur sesli Vildan vardı. Vildan Demir.

İşine aşık, müziğe aşık Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği konservatuvarı mezunu bir genç kadın. İzmir'de yaşayan ailesinden ayrılıp İstanbul'a gelmiş.

Sahneye çıkıyor Büyük Kulüp'te. Yanı sıra yüksek lisans yapıyor. **Hem okuyor hem de şarkılarını söyleyerek ayakta kalıyor. Onun da hayata bakışı aynı; "Hayat bir mücadele ve ben burada varım."**

Vildan, güzel ve duygu dolu şarkıları yorumlarken, Necla hanım kulağıma eğildi ve sordu; "Kocamın en sevdiği türkü Sarı Gelin türküsüydü. Acaba rica etsek söyler mi Vildan Hanım bu türküyü?" Tabii ki söyledi Vildan Sarı Gelin türküsünü, gözlerine dolan yaşları tutmaya çalışarak.

Necla Hanım ağladı, bazılarımızın da gözleri dolu dolu oldu ama baskın duygu dayanışma ve umuttu.

Bizim ihtiyacımız olan da bu galiba aslında; UMUT.

Hepimizi derinden yaralayan bir cinayetle sarsıldık Şubat ortasında. Öfke, isyan, çaresizlik, endişe, üzüntü, duyguları içinde çalkalandık. Onun yaşadıklarını hissettik, korkusunu, acısını... Yeter artık dedik.

Umudumuzu yitirdik kimi zaman. "Bu ülkeyi terk etmek lazım" diyenler mi istersiniz yoksa idam cezası geri gelsin diyenler mi? Bardağı taşıran son damlaydı bu belki de.

"Özgürlüğün bedeli sürekli tetikte olmaktır" demiş Thomas Jefferson. Zor mu? Evet, tetikte olmak çok zor ama kaçınılmaz.

Dünyamızda iyi ve kötü her şey var ve kötülük bazen dayanılmaz geliyor hepimize biliyorum. Sözcükler ağır geliyor biliyorum. Kötülük, bağnazlık sadece kadın ve çocukları tehdit etmiyor. Herkesi ama herkesi tehdit ediyor.

Hele de "Kadınlar iş aradığı için işsizlik artıyor" diyen Maliye Bakanı gibi, kendisinden iş isteyen kadına "Evdeki işler yetmiyor mu?" diyen Orman ve Su İşleri Bakanı gibi, "Tecavüzcü, kürtaj yaptıran tecavüz kurbanından daha masumdur" diyen İnsan Hakları(????) Komisyonu Başkanı-AKP milletvekili gibilerin yaşadığı, hele de yönettiği ülkede dayanmak zor çok iyi biliyorum.

Ama her şeye rağmen ayakta kalan, mücadele eden, direnen insanlar da var. İmza toplayanlar, Nihat Doğan'a haddini bildiren, yasaların değişmesi ve cezaların revize edilmesi için çalışanlar var. Berlin'de kadınlar bu cinayeti protesto için yürüyorlar, ABD Ankara Büyükelçiliği kadına yönelik şiddeti kınayan bir bildiri yayınladı tepkilerin boyutu nedeniyle... Kadınlar yaşadıkları taciz hikayelerini paylaşıyorlar artık utanmadan, utanması gerekenin kendileri olmadığını bilincine vararak...

İnsanlar var en önemli gerçek insanlar... **Başkasının acısını hisseden insanlar, empati gücü olan insanlar, STK'larda çalışan, beyni ve duyguları olan insanlar, bu erkek işi demeyip, kadına fırsat veren insanlar. Bunların cinsiyeti değil insanlığı öne çıkacaktır her zaman.**

Kadınlar hayatın içinde olacak ve çalışacak kimse kusura bakmasın. Hayatını kazanacak, üretecek ve biz varız diyecek.

Aynı Necla hanım gibi, Vildan gibi, senin gibi, benim gibi...

Madem ki bitaraf olan bertaraf olur, biz de taraf olalım

insandan yana...

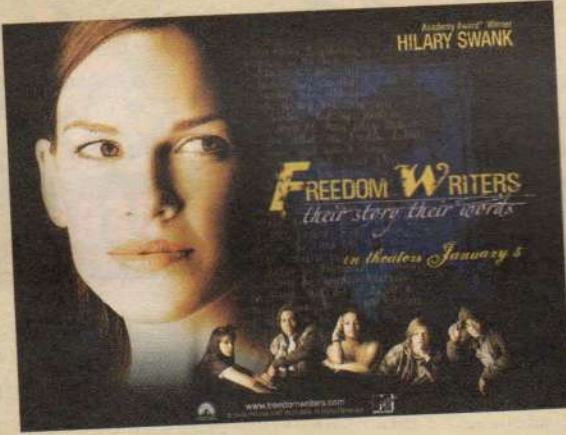
F. Hakkı Penbe

özgürlük yazarları adına!

(Freedom Writers)

...mahkemede bir çocuğu savunuyorsam,
o savaş zaten kaybedilmiş demektir...

Yapacak daha önemli bir işiniz yoksa cevap vermenizi istediğim ilginç ve bir o kadar da zor bir sorum var. Üstelik sadece üç kelimelik bir cevabı varken. Ama sorudan önce gelin hep birlikte bir şehir hayal edelim!

Zengin finans pınarlarıyla beslenen, devasa gökdelenlerin göğü yardığı, geniş ve yokuşlu caddelerinden son model arabaların aktığı ışıltılı, post-modern bir şehir hem de. Bu şehrimizin batısı da, yani sahil semti, altın sarısı kumların taçlandığı sıra sıra gösterişli binalarla bezeli olsun. Şimdi, bu şatafatlı villaların berrak havuzlarında yüzen bikiyeni kızlardan, kaslı delikanlılardan başımızı çevirmeden göz ucuyla tahta ve duvar paravanların ardına usulca bakalım. Hani her şey aksiyle bilinir sözünü doğrularcasına, onca ihtişam ve zenginliğin hemen yanı başında, çete savaşlarında her gün birkaç kişinin faili meçhul sayıldığı, sokakları pislikten geçilmeyen, polis hem savcı, hem avukat hem de yargıç vazifesine büründüğü varoş semte yani. İşte orada, banliyönün hemen kıyısında bir lise var gördünüz mü? Lise dediğime bakmayın canım, etrafı yüksek tel örgülerle çevrili olan şu irice binayı kastediyorum. Hah bulduysanız eğer aşağıya, okulun bahçesine doğru bir dalış yapalım o zaman...

Hayli bakımsız bu okul bahçesindeki tek sağlam bankın çevresine konuşlanmış Uzakdoğulu bir grup öğrenci az ötedeki bir başka grubu çekik gözlerindeki kinle izliyor, fark ettiniz mi? Elllerinde itinayla çevirdikleri zincirli çakılarıyla üzerlerindeki nefret dolu bakışlara karşılık veren siyahlardan oluşmuş bu öğrenci grubu ise sırtlarını ağaca vererek, ıslahevinden kaçmamaları için birçoğunun ayak bileğinde yer belirleyici takılı olan Latin gruba karşı da kendilerini emniyete almışlar. Artık, ders saatinin geldiğini haber veren zilin akordu bozuk çınlayışını duymanın zamanı geldi. Baksanıza, öğrenciler güvenlik görevlileri eşliğinde sınıfa doluşmaya başladılar. Siz yüzlerindeki yara berelere takılmışken onlar bahçedeki gruplaşmalarına en ufak bir halel getirmeyecek şekilde sıralarına yerleştiler bile. Sahi, bu öğrenciler için gerçeklikten epey bir koparak, hayal gücümüzü biraz daha zorlamaya ne dersiniz? Yaşları 13-14 arası olan bu aileleri dağılmış çocuklar, birkaç kez gözaltına alınmış belki de hapis yatmış, defalarca her türlü uyuşturucu maddeyi kullanmış, 11 yaşından bu yana birçok kez cinsel ilişkiye girmiş ve hamile kalmış, arkadaşlarından en az birinin öldürüldüğünü de bizzat görmüş olsunlar. Hatta hırsızlığın onlardan

beklenebilecek en masum suç olduğu bu genç-yaşlılar birkaç kez de silahlı saldırıya maruz kalsınlar. Ve şimdi, bu zoraki, varoş öğrencilerin tam karşısında, o küf yeşili tahtanın hemen önünde, burjuva hamuruyla yoğrulmuş, yeni mezun, genç ve güzel bir kadın öğretmen ellerini önüne kavuşturmuş ürkek ama heyecan dolu bakışlarla önündeki iki sene boyunca İngiliz Dili ve Edebiyatı dersini vereceği sınıfını süzüyor olsun. Biliyorum, bu biraz da Anthony Burgess'in senaryosunu yazdığı bir Alfred Hitchcock filmine benzedi sanki. Ama ne kadar absürt olursa olsun düşlerde her şey serbest değil midir zaten?

Her neyse, tam şu anda hayalinizde canlandırdığınız bu sahneyi gözünüzün önünde sabitlemenizi isteyeceğim sizden.

Tebrikler! Şimdi, bu resmin kadrajından içeri doğru süzülerek o öğretmenin bedeninde vücut bulduysanız eğer sorumu soruyorum, **"Bu çocukların, eski İngiliz edebî diliyle yazılmış Homeros'un İlyada'sını sofistike bir bakış açısıyla okumalarını ve anlamalarını sağlayabilir misiniz?"**

Hmm... Haklısınız. Çok saçma bir soru oldu bu. Tabii ki de biliyorum, ülkenin gelecek vaat eden, başarılı bir avukatı

olabilecekken gençleri suç işledikten sonra kurtarma fikrini saçma bularak işe çekirdekten başlamaya karar verip öğretmenliğe geçen Erin Gruwell'in bu sorunun cevabını ta 1994 yılında, Los Angeles şehrinin Long Beach semtindeki Wilson Lisesi'nde üç sene boyunca, ileride

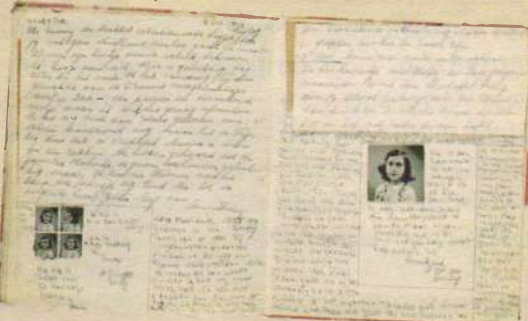
bir çoğunun üniversiteye gideceği bu çocuklarla ders işleyerek verdiğini. Tamamıyla benim hatam cevabı belli bir soruyu sormak, kusura bakmayın lütfen. O zaman izninizle sorumda ufak bir değişiklik yapıyorum, "Peki, Erin Gruwell bunu nasıl başardı?"

Maalesef bu sorunun cevabı için hayal gücümüz artık bir işe yaramaz. Çünkü her şey kurgudan çıkıp gerçekliğin soğuk katılığına dönüştü bile. Bu yüzden hikâyenin geri kalanını kahramanlarının gözünden ekranda izlemek lazım.

Ama ufak bir ipucu verebilirim size, kalıpları olmayan, ödev havası yerine arzu havası verilmiş olabildiğince sade ve basit yazılar yazdırmıştı Erin. Tabii buna bir de Anne Frank'in ruhani katkısını da eklemeliyiz.

Bu arada affınıza sığınarak kafama takılan bir soruyu daha sormak istiyorum, neden acaba güzel ülkemizde, hem herkes için eğitimi mecburi kılıp hem de kazananlar ve kazanamayanlar şeklindeki bir başarı

ayracıyla sınıflandırmalara kalkışıyoruz? Ben de biliyorum kâğıt üstündeki mantıklı onlarca açıklamayı. Benim sorum vicdanlara...

Ezgi Cankurtaran

aşk bir direniştir

Bu bir direniş hikayesi, belki de bir aşk hikayesi... Aşk ve direniş de diyebiliriz. Ne de olsa aşk direnişin, direniş de aşkın fitratında var.

Manuşyan'ı anlatacağım size. Bu toprakların defalarca ezilmiş, sürülmüş, katledilmiş, kimliği yok edilmiş halkından olan Misak Manuşyan'ı. Onu, aşkını ve omuz omuza çarpıştığı 22 arkadaşını.

Ermeni'ydi Manuşyan. Ermeni kökenli Fransız bir şair. 1906 yılında Adıyaman'da doğdu. Üç kardeşin en küçüğüydü. 1915'te ailesi öldürüldü. Bir kendi bir de ağabeyi kaldı. Önce Suriye'de bir yetimhaneye gönderildiler. 10 yıl sonra adresleri Marsilya idi. Ardından da Paris... Artık Avrupa'nın merkezindeydiler. Ağabeyi dayanamadı ama. Bedeni yaşadıklarını kaldıramadı. Öldü. Şimdiye kadar yüzüne pek de gülmeyen hayatla baş başaydı artık. Edebiyata meraklıydı. Şiirler yazıyordu. Emekçiymi de. Fabrikada işe girdi. Ama büyük kriz sırasında işinden oldu. Edebiyat vazgeçilmeziydi, dergiler çıkardı, yazılar yayınladı, şiirler yazdı. Bir taraftan da Sorbonne'da edebiyat, siyaset, felsefe ve ekonomi politik derslerini izliyordu.

Fransız Komünist Partisi'ne üye oldu. Ne de olsa ezilmişti yıllarca, haksızlığa karşı da pekala savaşırdı. O sırada yıllarca acı çekmiş yüreği ona kırmızı bir karanfil hediye etmişti; Melinee'yi. O da kendi gibi Ermeni bir yetimdi. O kadar aşık olmuştu ki Manuşyan, o cengaver adam Melinee'nin karşısına geçtiğinde konuşamıyordu. Aşkını bir türlü ilan edemedi. **Bir gün sordu ona "Ben bir kızı seviyorum, sevdiğimi görmek ister misin?" Heyecanlı kadın belki de anlam veremeden, belki de içinde bir buruklukla "Tamam" dedi. Manuşyan çıkardı cebinden aynasını ve ona verdi, yüzüne tuttu. Bu bir aşk ilanıydı, iki yetim evlendi. Melinee artık Manuşyan'ın yoldaşı, sırdaşıydı...**

O süreçte hem şiirler yazdı hem de Fransız sanatçıları ve aydınlarıyla sağlam ilişkiler kurdu. Konuştu, tartıştı. İşçi hareketi yükselişteydi o da bu harekete tepkisiz kalmadı.

Bir yandan da Ermenistan'a Yardım Komitesi'nde yer aldı. Faşizm kol geziyordu. İspanya iç savaşı başladığında katılmak istedi. Fabrikada tornacı olarak çalıştı. Bir süre sonra tekrar Paris'e döndü. İkinci Dünya Savaşı tüm ağırlığıyla çökmüştü üstlerine. Fransa, Nazilerin işgaline uğradığında Partizanlara katıldı. İşgale karşı mücadele edilmeliydi. Ama çalışmaları devam ederken yakalandı. Antikomünist bir operasyonda alındı. Komünist olduğuna ilişkin bir delil bulunamayınca serbest kaldı. Bundan sonra her şey daha farklı olacaktı.

Fransızların büyük kısmı teslim olmuştu, hatta işbirliğine girmişlerdi. Vichy rejimi Yahudileri Nazi kamplarına yollamaya başlamıştı bile. Alman işgali tüm baskısını Fransa üzerinde kurmuştu. Harekete geçilmeliydi. **Fransa'da doğmamıştı belki ama ülkesi orasıydı Manuşyan'ın.** 'Göçmen işgücü' kolunun başına geçti. Fransa'da yaşayan yabancı işçiler örgütlenecekti. Emekçilerden başlardı mücadele. Fransa'da da çok göçmen vardı. Manuşyan gibi 1915'ten kaçan Ermeniler, Orta Avrupa'dan kaçan Yahudiler, Polonyalılar, Romanyalılar, İspanya İç Savaşı'nda, İtalya'da komünist mücadele vermiş olanlar Fransa'ya gelmişti.

Nazizm'e karşı mücadelede bir oldular. Manuşyan ve grubu eylemlerine başladı. Öyle profesyonel eylemciler gelmesin aklınıza ama. İnşaat işçisi, tornacı, tesviyeciler... İşçiydiler işte.

Arka arkaya çok sayıda eylem yaptılar. En ses getireni ise SS generali

Julius Ritter'in öldürülmesiydi. Fransa halkının

canı olarak gördüğü generalin ölümü alkışlarla karşılandı. **Artık direniş onların çevresinde dönüyordu. Vatan bildikleri o toprağı savunmaları gerekiyordu.**

Peki aşk? Melinee? Aşkta olduğu gibi direnişte de el elelerdi. Genç kadın kimi zaman silahları sakladı, taşıdı, kimi zaman metinleri yazdı, bildirileri dağıttı. Sırtlarını birbirlerine dayadılar. Yıllar sonra Melinee o günleri anlatırken "Her hayat ayrı bir kavgadır. Bizimki, Manuş'la benim hayatımız, belli bir kavganın parçasıydı. Bu kavganın çehresi değişmiş olabilir, daha çok ve sık sık da değişecektir. Fakat kavga daima sürecektir. Hayatı hayat yapan da budur işte." diyecekti.

'Stalingard Müfrezesi' yani Manuşyan Grubu'nun eylemleri Alman birliklerinin ve işbirlikçi Fransız polisinin sabrını tüketmişti. Her yerde onları arıyorlardı. İşgale direnenlere "terörist" diyorlardı.

Ve Kasım 1943'te bir Fransız'ın ihbarıyla yakalandılar. Grup üyelerinin hepsi tutuklandı. O andan sonrası yoğun işkenceler demekti. Naziler ve 'kukla' Vichy hükümeti bu davayla 'özel' olarak ilgilendi.

23 kişiydiler. Aralarında tek kadın vardı. Olga Bancic. 23'ler diye anıldı sonra. İki Ermeni, ikisi Romanyalı, ikisi Macar, biri İspanyol, beşi İtalyan, sekizi Polonyalı, üçü Fransız.

23'ünden hiçbirisi o ağır işkencelerde konuşmadı. Tek söyledikleri eylemleri niye yaptıklarınıydı. Her birinin de kendine göre söyleyecekleri vardı. Yahudiler Nazilere karşı kendini savunduğunu söyledi, Ermeniler Birinci Dünya Savaşı'nda Almanların onayıyla katledildiklerini, Polonyalıları ülkelerini Hitler'in yok ettiğini ve Naziler'in saldırısından sonra yeni vatan belledikleri Fransa'yı bu sefer bırakmayacaklarını... Hiç "pişmanım" demediler. Fransa'ya karşı görevleriydi bu onların. Kararı önceden verilmiş yargılama da devam ediyordu.

Hitler yakından takip ediyordu davayı. İşgal mahkemesine çıkartıldılar. Misak Manuşyan'a gelmişti konuşma sırası. Önce Almanlara döndü: "Size söyleyecek hiçbir şeyim yok. Ben size karşı koyup savaşarak görevimi yaptım. Yaptığım hiçbir şeyden pişman değilim. Şimdi, rolünü oynama sırası sizde: Elinizdeyim!" dedi ve ardından Fransızlara döndü: **Fakat size gelince, sizler Fransız'sınız. Biz Fransa için, bu ülkenin kurtuluşu için savaştık. Sizze vicdanınızı ve ruhunuzu düşmana sattınız. Siz Fransız uyruğunu miras aldınız, bizse bu uyruğu hak ettik!" Bir uyruk hak edilir mi? Edilir işte! Mahkeme başkanı "Af diliyor musunuz?" diye sordu. Hepsini Manuşyan'a baktı, hiçbirisi af dilemedi. Göze aldıkları son gelmişti.**

Ve güneşli bir günde 21 yoldaşıyla 21 Şubat 1944'de Paris'in batısında Mont-Valerien Kalesi'nde kurşuna dizildi.

Grubun tek kadın üyesi olan Olga Bancic ise Almanya'da giyotinle öldürüldü.

23'ler halkın da desteğini almıştı. Onların yakalanması, öldürülmesi tepkiye neden olmuştu. Hükümet ve Nazi Propaganda Servisi afişler hazırlamıştı. Kan rengini hatırlatsın diye kırmızı fon üzerinde 23 kişiden 10'unun fotoğrafı vardı, fotoğrafların üstlerinde de nereli oldukları ve haklarındaki suçlamalar yazılıyordu. Manuşyan Ermeni, Alfonso İspanyol, Elek Macar... Yapılan eylemlerin fotoğrafları da vardı... Üst kısımda "Kurtarıcılar mı?" altta ise "Suç Ordusu Tarafından Kurtarılmak!" yazılıyordu. Afiş bir yandan sizi bu suçlular mı kurtaracak derken bir yandan da direnişin "dış mihraklar" tarafından yapıldığını söylüyordu. Tüm sokaklar afişlenmişti. Ama beklemedikleri bir karşılık aldılar. Gündüz asılan afişler gece olunca yüz değiştiriyor ve sabah ortaya çıkıyordu o sürpriz. Hazırlanan afişlerin üzerleri geceleri "evet Fransa'yı bunlar kurtaracak", "Fransa için öldüler" yazılarıyla donatılmıştı. Halkı korkutmak için yapılan plan ters tepti, "Kızıl Afiş" direnişin sembolü oldu. Özgürlük uğruna ölmenin simgesi haline geldi... Kızıl afiş şiir de oldu. Savaş karşıtı olan şair Louis Aragon bilinen belki de tek direniş şiirini onlara yazdı.

Manuşyan ölmeden hemen önce hem hayata hem de biricik yoldaşı, sevdiği Melinee'ye veda etmek için kağıdı kalemi eline aldı. Son mektubu aşkına, karısına oldu.

"Sevgili Melinee, benim sevgili küçük yetimim, Birkaç saat sonra bu dünyada olmayacağım. Öğleden sonra saat üçte kurşuna dizileceğim. Bu bana, yaşamımdaki herhangi bir kaza gibi geliyor; inanmıyorum, ama gene de seni bir daha hiç göremeyeceğim.

... Sadece seni yeterince mutlu edememiş olmaktan ötürü derin bir üzüntü duyuyorum; senin de her zaman arzu ettiğin gibi sana bir çocuk verebilmeyi o denli isterdim ki. Bu yüzden, savaştan sonra mutlaka evlenmeni ve benim mutluluğum için bir çocuk sahibi olmanı ve benim son isteğimi yerine

getirmek üzere, seni mutlu edecek biriyle evlenmeni istiyorum."

Ve Melinee bir kez daha yetim kalmıştı. Ama dönmedi, sevdiği adam uğruna kaybettiği yoldan geri adım atmadı. Savaş süresince "Jacqueline Albertini" takma adıyla direniş saflarında mücadeleye devam etti. Savaş bitince Ermenistan'a döndü, öğretmenlik yaptı. Melinee yıllar sonra kocası Manuşyan'ı: "Manuş'un eylemleri, eyleme geçmenin karşılıksız olmadığı bir dünyada gerçekleşti; bedellerin hayatlarla ödendiği bir dünyada... Manuşyan bu yüzden öldü fakat istediği yaşamaktı, konuşmaktı, sevmekti, dünyayı değiştirmek ve kendisini de onunla birlikte değiştirmekti, ondan ayrılmak değil..." diye anlattı.

Ermenistan'a gittikten 17 yıl sonra Fransa'ya geri döndü.

İşgal yıllarının "terörist"lerinden ama sonra Fransa özgürlük mücadelesine katkılarından dolayı François Mitterand tarafından verilen Légion d'honneur nişanıyla ödüllendirildi. 74 yaşında da Fransız vatandaşlığına alındı.

Ve hiç evlenmedi...

Çocuğu olmadı...

Son nefesine kadar Manuşyan'ı yaşattı.

Fransız vatandaşı olduktan iki yıl sonra Paris'te öldü. Son adresi sevdiğinin, yoldaşının yamacıydı, yanına gömüldü.

Resmi tarih kitapları onları yazmadı, yazsaydı da kitabın "terörist" kısmında olurlardı büyük ihtimalle.

Gerçekle kitaplar uymaz çoğu zaman.

Nasıl başlamıştık?

Bu bir direniş hikayesi, belki de bir aşk hikayesi...

Aşk ve direniş de diyebiliriz. Ne de olsa aşk direnişin, direniş de aşkın fitratında var...

Güçlü Mete

eskiden...

Eskiden davul tozu vardı, minare gölgesi... Abilerimiz bizi bakkala gönderir, "bulmadan gelme" derdi. Bir görev almış olmanın heyecanı sokak sokak arardık. Bakkal amcaların yüzümüze boş bakışlarını anlamazdık. Bazıları muziplik yapıp başka bir mahallede bulabileceğimizi söylerdi. Tabii şimdi ne o bakkallar var ne de böyle muziplikler. Büyük şehirlerde mahalle kavramı kalmadı ki. Bırak sokağında yaşayanları, apartmanında oturanları bile tanıımıyorsun. Eskiden, önünde oturduğumuz iki üç katlı ahşap evler vardı.

Kapısında çekirdek çitlediğimiz komşularımız, acıktığımızda bize domates-peynir-ekmek verirdi. Top oynarken susarsak mahallenin çeşmesinden su içerdik. Bazen de bir komşu teyze su verirdi bize.

Orta-KAFA-gol oynarken ya o ahşap evlerin kapılarını kale yapardık ya da bakkalın kepengini. Gol olan bir top bakkalın kepengine veya camına vururdu. En fazla, "Bak bir daha gelirse topunuzu keserim" diyen abiler vardı. Bırak kartopunu, camına futbol topu gelse bir mahalleliyi bıçaklayıp öldürmezdi esnaf...

Daha da eskiden sadece radyo vardı. Aile ve komşular, radyosu olan evde toplanır 'ajansı' veya 'Arkası Yarın'ı beklerdi. Samimi sohbetler vardı. **Hayat 'twitter' hızında akmaz, sohbet ederken sizi 'dürten' olmazdı.** Tamamıyla sohbete konsantre olup

karşındakinin gözlerine bakardın.

Çocuktuk eskiden... Benim arkadaşlarımla en büyük seyahatim yürüyerek Beşiktaş Köyiçi'ne inmek olurdu. Bazen Balık Pazarı'ndan Kazan yönüne, bazen de -değişiklik olsun diye- tam tersi yöne yürüdük. Büyük Esmâ Sultan İlkokulu'na yürüyerek gidip gelirdik. Ortaköy'deki Gazi Osman Paşa Ortaokulu'na (ki Boğaziçi Köprüsü'nün altında, denize sıfır okulumuzu 2002'de yaktilar) bazen otobüs veya trolleybüsle, bazen de yürüyerek ulaşırdık. Müdürümüz Atilla Küner eğer o gün kovalamamışsa, okul çıkışında macuncudan rengarenk macunlar alırdık. Ailelerimizin ve öğretmenlerimizin en büyük korkusu dışarıda satılan yiyeceklerdi.

Çocuklar kaçırılır mı, dilendirilir mi, tecavüze uğrar mı gibi endişeler yoktu eskiden. Eskiden Taş Devri vardı, Heidi, Vikingler, Tom ve Jerry, Temel Reis ve Safinaz izlerdik. Sevgiler masum olur, kavgalar ölümle bitmezdi. Şimdinin bazı çizgi filmlerine şiddet nedeniyle +18 koysan yetmez. Benden bir iki kuşak büyükler, yedikleri meyvenin, sebzenin, tavuğun lezzetini anlatıp dururlardı.

Şimdi aynı noktaya biz gelmedik mi? Meğer onların beğenmediği o tatlar bile iyiymiş, bugüne bakılırsa... Domates kendi gibi kokmuyor, tavuğu kendi suyunda pişirsen tadı olmuyor.

Eskiden, saklambaç, yakar top, istop oynardık. Yakalandın mı sobelenir, yandın mı oyundan çıkardın. Şimdiki gibi 'Jailbreak' yoktu. Oyna oyna sabaha kadar yanmayacağın, rekor üstüne rekor kıracağın dijital oyunlar dünyasında yaşıyoruz şimdi.

Sanal dünyalarda sürüyoruz hayatımızı. Kızgınlıklarımız anlık, sevinçlerimiz 'Emoji'.

Çok eskiden 'kaşarlı tost' vardı mesela. (Sanayide yapılan kaşarlı tosta bayılırım, ekmeğin arası, salçalı, gerçek tost makinasında. **Yağ tosta, bir kalıp tereyağına saplanmış bıçakla sürülürdü**) **Sonra o kaşarlar o kadar ince bir hal alıp transparan oldu ki 'Çift kaşarlı tost' diye bir kavram girdi hayatımıza.**

Her şeyin ucuzuna, sahtesine kaçmaya başladık.

Biz de Cin Ali okuyarak büyüdük ama şu an gördüğümüz cinliklerin hiçbirini okumadık.

"Eski güzeldir, yeniye sevmiyorum" diyenlerden değilim.

Yeniliklere bu kadar hızlı adapte olurken eskinin tadını da es geçmeyelim istiyorum. Sevgisizlik, saygısızlık, seviyesizlik arttıkça eskiye bakıyor, geçen günleri özleyorum. Twitter'ı dilediğince kullan ama seviyesizleşmeden... Facebook'a dilediğini yaz ama saygısızlaşmadan... Baktın kullanamıyorsun VPN'e geç...

Kerimcan Kamal

bir mini etek uğruna ya Rab!

Yıllardır devlet büyüklerinin hoşuna gidip, iş alabilmek için televizyonlarda ucuz ahlak tüccarlığı yaparken kimse bir şey demiyordu da şimdi bir mini eteğe laf etti diye niye linçe uğruyordu?

Makbule Hanım çayı demledi, bisküvileri tabaklara koydu, acele ediyordu.

İçerdekiler tatlı telaşını adeta hissetmişti.

- Makbule çabuk öl başlıyor.

Erkekler işe gittikten sonra komşu kadınlarla toplanıp kızların birbiriyle kavga ettiği programı seyrediyorlardı.

Keyifliydi ama

garip bir durum vardı.

Program aslında kılık kıyafet programıydı ama

gencecik kızlar birbirlerine ağıza alınmayacak

şeyler söylüyorlar, programı sunanlarsa

önce kızların birbirine hakaret etmesine izin

veriyor sonra da onları böyle konuştukları için

azarlıyorlardı. Daha sonra en acayibi oluyor, müzik çalıyor

ve kızlar ve sunucular hep beraber oynuyordu. İşin daha da

garibi Makbule Hanım'ın evinde toplanan kadınların hepsinin

genç oğlu, kızı vardı ve bunlar onların çocukları olsa yerin

dibine girerlerdi ama televizyonda olunca çok eğleniliyordu.

Program çok izleniyordu.

Ne kadar hakaret varsa o kadar gülünüyordu.

Cemal Bey gece uyuklarken çevirdiği kanaldaki curcunaya

takıldı. İşte şu adam sürekli devlet büyüklerini tanıyorum

diyordu. Herhalde o yüzden, en çok da o bağırıyordu. Diğerleri

de ondan aşağı kalmıyor, ona yetişmeye çalışıyordu.

Keyifliydi ama

garip bir durum vardı.

Aslında program futbol programıydı ama

adamlar birbirlerine hakaret ediyorlardı.

Arada biri devlet büyüklerinden bahsi açıyor, bir anda hepsi

ülkede her şeyin ne kadar iyi olduğunda anlaşıyor, devlet

büyüklerine hepsi ayrı ayrı saygılarını sunuyor sonra o konu

geçince yine birbirlerine giriyorlardı. İşin daha da garibi Cemal

Bey'in durumu ülkeninki kadar iyi gitmiyordu, acaba Cemal

Bey başka bir ülkede mi yaşıyordu? Ötesi; şu hakaretlerden

birini sokakta biri başka birine etse cinayet işlenirdi ama

televizyonda olunca çok eğleniliyordu.

Program çok izleniyordu.

Ne kadar kavga varsa reyting o kadar artıyordu.

Hüsniye Teyze eşini kaybedeli çok olmuştu. Bir kızı, bir oğlu, üç

de torunu vardı. Ona göre aile çok önemli kurumdu. Hüsniye

Teyze bu yüzden en çok evlenme programlarını izliyordu.

Keyifliydi ama

garip bir durum vardı.

Yaşını başını almış, el öptüren torun sahibi

insanlar televizyonda bu hafta o talibiyle, olmadı

öbür hafta şu talibiyle buluşuyordu. Bazen kavgalar

çıkıyor, herkes birbirine giriyordu. Karısını öldürüp gelen

adamlar mı istersin, ev, araba, maaş derdine düşen kadınlar mı

istersin bir arsızlık, bir garabet gidiyordu. İşin daha da garibi

bazı katılımcıların bildiğin cins birkaç tahtası eksikti. Sunucular

özellikle onları konuşturuyor, herkes onlarla açıktan, gizliden

dalga geçiyordu. Sonra yine müzik çalıyor onlar da yine hep

beraber oynuyordu. Böyle evlilikten hayır mı gelirdi? Hüsniye

Teyze normal hayatta olsa bunların hepsini sopayla kovalardı

ama televizyonda olunca çok eğleniliyordu.

Program çok izleniyordu.

Ne kadar dibe vurulursa

o kadar

seviliyordu.

O ülkede

sorarsan

herkes gerçek

hayatında çok

mutaassıp

ve ağırbaşlıydı.

Ama garip bir

durum vardı.

Onlar gerçek

hayatta neyi

yapmayız

diyorlarsa onu

izliyor ve çok keyif

alıyorlardı.

Yapmayacaklarını

seyrettikleri

programlar bir numara çıkıyordu.

Bu ikiyüzlülük her yeri sarmıştı.

Mesela, cennet anaların ayağının dibinde deniyor

ama kadınlar her gün şiddet görüyordu.

Anasına küfür edilince kaplan kesilen adamlar

çocuklarının analarını sokak ortasında kesiyordu.

Kız kardeşine laf atılınca katil olan erkekler başkalarının kız

kardeşlerine, kızlarına tecavüz ediyordu.

Kelli felli, ağırbaşlı, mutaassıp, evli barklı adamlar küçük

kızların topluca ırzına geçiyor, hakim suçu kızda buluyor,

adamlar ceza almadan kurtuluyordu.

Öğrenci kızları, yaşlıları erkek öğrencilerden korumak için

çıktıkları merdivenler bile ayrılmak isteniyordu ama her gün

çocuk gelinler dedeleri yaşında adamlarla evlendiriliyordu.

Son olanlara en çok bir türkücü şaşıırıyordu.

Yıllardır devlet büyüklerinin hoşuna gidip, iş alabilmek için

televizyonlarda ucuz ahlak tüccarlığı yaparken kimse

bir şey demiyordu da şimdi bir mini eteğe laf etti diye

niye linçe uğruyordu?

Tamam zamanlaması kötüydü ama işin biraz suyunu çıkardı

diye neden herkes bu kadar abartıyordu?

Bunca yıldır kuvvet elindeyken kılını kıpırdatmayanlar,

kadınlar her türlü şiddete maruz kalırken sadece bakanlar,

bir günde kadın hakları savunucusu olmuş,

bir o mu tufaya geliyordu?

İkiyüzlülük bu sefer kendi adamını mı satıyordu?

Akrep ateşi görünce kendi kendini mi sokuyordu?

Offf değer miydi?

Bir mini etek uğruna ya Rab sörvayvıra gidemiyordu.

"gerçek ikiyüzlü, yalancılığının farkına bile

varmadan içtenlikle yalan söyleyen kişidir."

andré gide

Hami Karslı

(1894-1973)

*Ölümünün 42. Yılında Türk Halk Şiirinin Büyük Temsilcisi

âşık veyysel

İlk kez 1950'li yıllarda görmüştüm. Ortaokul öğrencisiydim. Oğlu Ahmet'le okulumuza gelmiş, saz çalmış, türkü söylemiş; okul müdürümüzün isteği üzerine kalemle ilgili doğaçlama bir şiir okumuştur.

Nazım, ölümü şöyle anlatır:

"Paydos..." diyecek bir gün bize tabiat anamız,
"Gülmek, ağlamak bitti çocuğum..."
Ve tekrar uçsuz bucaksız başlayacak:
Görmeyen, konuşmayan, düşünmeyen hayat...
Ben, koca şairin aksine, yeryüzünde
iken nitelikli ve üretken bir yaşam
sürenlerin, yeryüzünden ayrıldıktan
sonra da "gördüklerine, konuştuklarına,
düşündüklerine" inanırım.
Gölgesinde oturduğumuz ağaç, bize,
kendisini yetiştiren insan adına bir şeyler
söylemez mi? Dinlediğimiz müzik "bestekârı"
adına konuşmaz mı? Okuduğumuz bir kitap,
yazarı adına bizi düşündürmez mi?
42 yıl önce sonsuzluğa uğurladığımız, Âşık
Veyssel bugün hâlâ yazılı ve görsel basında
yer alıyor, okunuyor, beğeniliyor, şiirleri
besteleniyorsa ona "ölü" diyebilir miyiz?

Veyssel'i ilk kez 1950'li yıllarda görmüştüm. Ortaokul öğrencisiydim. Oğlu Ahmet'le okulumuza gelmiş, saz çalmış, türkü söylemiş; okul müdürümüzün isteği üzerine kalemle ilgili doğaçlama bir şiir okumuştur. 1966 yılında, Veyssel'in köyü Sivrialan'ın da bağlı olduğu Ortabucak'ta yeni açılan bir ortaokulun müdürlüğüne atanmışım. Bana okul olarak verilen bina eski bir Alevi tekkesiydi. Sonraları, Veyssel'in babası Karaca Ahmet'in kör olan oğluna ilk sazı bu tekleden alıp götürdüğünü öğrenmişim. Ortabucak'ta kaldığım evin sahibi Yusuf Başara, Veyssel'in yakın dostuydu. Veyssel sık

sık bu eve geliyordu. Onu ikinci kez bu evde bir yemekte görmüş ve arkadaş olmuştuk. O gün yemekten sonra Veyssel: **"Biz doyduk, saz acından ölüyor. Getirin sazı onu da doyuralım"** diyerek, çalıp söylemişti. 1968 yılı başına kadar Ortabucak'ta, Sivrialan'da, Şarkışla ve bazen de Sivas'ta Veyssel'le dostluğumuz devam etti. Onu en son 1969 yılında, İstanbul'da Spor Sergi Sarayı'nda yapılan bir etkinlikte gördüm. Beni sesimden hemen tanıdı. Yanında yine oğlu Ahmet vardı. Kuliste oturup sohbet ettik.

13. yüzyılda Yunus Emre; 15. yüzyılda Kaygusuz Abdal; 16. yüzyılda Pir Sultan Abdal, Köroğlu; 17. yüzyılda Karacaoğlu, Gevheri, Âşık Ömer; 19. yüzyılda Dertli, Erzurumlu Emrah, Dadaloğlu, Bayburtlu Zihni, Seyrani ne iseler, 20. yüzyılda da Veyssel birçok yönden onların bir benzeri idi. Veyssel, bir çok kez söyleşilerimizde "Eğer Ahmet Kutsi Tecer olmasaydı, ben olmazdım" demişti. O'nu Sivrialan Köyü'nden çıkarıp tanınmasını sağlayan, o dönemde Sivas Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olan Ahmet Kutsi Tecer olmuştu. Daha sonra da ona hep kol kanat geren Ahmet Kutsi, 23 Temmuz 1967'de öldüğünde, Veyssel benim yanımda hüngür hüngür ağlamıştı. Kutsi Bey kendisinden yedi yaş küçük olmasına karşın, Veyssel ona "babam" derdi.

Yine Cumhuriyet döneminin, bence en büyük devrimi olan "Köy Enstitüleri" olmasaydı, Ozan Veyssel bu denli ünlenemezdi. Çünkü o yılların ilerici eğitim-öğretim anlayışı içerisinde Veyssel sırasıyla Arifiye, Hasanoğlu, Çifteler, Kastamonu, Yıldızeli ve Akpınar köy enstitülerinde saz ve türkü öğretmenliği yapmış, bir taraftan öğretirken öte yandan da, oralarda öğretmenlik yapan Cumhuriyet'in ünlü aydınlarından çok şey öğrenmiştir. Veyssel'in Türk kamuoyuna tanıtılmasında o enstitülerde okuyan ve sayıları yirmi bin civarında olan öğretmen, eğitmen ve sağlık memurlarının büyük rolü olmuştur.

Veyssel çağdaş bir dünya görüşüne sahipti. O ulusunun yararına olan her yeniliği benimser, saziyla – sözüyle överdi. Birçok aydın etiketli köy enstitüleri uygulamasına karşı çıkarken, o enstitülerin önemini kavramış ve şiirlerinde övgüyle dile getirmişti. Veyssel için kalıcı olmak, ulus yararına güzel işler yapmakla olasıydı. Hatta bu nedenle ölümünden sonra bir mezarı olsun bile istemiyordu. Bunu bir şiirinde şöyle dile getirmişti: **"Mezarım yapılmasın toprak olsun / Yağmur yağsın ot olsun / Koyun kuzu yesin süt olsun / Memlekete hizmet olsun."** Bu kalıtyazısına (vasiyetine) karşın ona yine de bir gömüt yapıldı. Veyssel Baba'yı sevgi ve saygıyla anıyor, ışıklar içerisinde yatmasını diliyorum.

Yaprak Döner

kitap ayracı

"Sen sevgiline ne verebilirsin sanki? Kalbini mi?
Pekala, ikincisine? Gene mi o?
Üçüncü ve dördüncüye de mi o?
Atma be adaşım, kaç tane kalbin var senin?"
Sabahattin Ali / Değirmen

"Biz bu toprağın insanlarını, neden hep çok
dövülmüş çocukları sever gibi severiz?"
Ece Temelkuran / 'Ağrı'nın Derinliği

"Ona âşık olmam sadece bir ayımı aldı,
çekip gidişini seyretmem bir yıldan fazla."
Tess Gerritsen

"Şiddetle başlayan hazlar, şiddetle son bulurlar;
ölümleri olur zaferleri, öpüşürken yok olan ateşle
barut gibi"
William Shakespeare / Romeo ve Juliet

"-Yollar hep yılanı benzetilir değil mi?
+Evet.
-Neden? Kıvrıldıkları için mi?
+Hayır. Ayrılık zehirleyebilir insanı."
Ali Ural / Tek Kelimelik Sözlük

"Sen bir bıçaksın, ben de durmadan içimi
deşiyorum o bıçakla."
Franz Kafka / Milena'ya Mektuplar

"Böyle bir dünyaya çocuk nasıl getirilir?
Acıyı ne hakla besleyebiliriz?
Uzun süreli sevgilerden yoksun küçük duyguların
ardına takılıp şuraya buraya sürüklenen
bu zevk düşkünü hayvanların soyunu
ne hakla sürdürebiliriz?"
Virginia Woolf / Mrs. Dalloway

"Bir şeyi kaybetmek için önce ona sahip olmam
gerekliyordu, yani kaybetmiş sayılmazdım."
Dostoyevski / Kumarbaz

"Anlamak için, kendimi yok ettim. Anlamak,
sevmeyi unutmaktır. Leonardo da Vinci,
insan bir şeye ancak anladıktan sonra nefret ya da
sevgi duyabilir, demiş. Bundan daha yanlış,
aynı zamanda da daha manalı bir söz bilmiyorum."
Fernando Pessoa / Huzursuzluğun Kitabı

"Böyle konuşmakta haklısınız ama içinizin
derinliğinde ne hissediyorsunuz?"
Amin Maalouf / Ölümçül Kimlikler

"Biri beni dövdüğü zaman, ona karşı kendimi
kolaylıkla savunabilirim; ancak, biri beni övdüğü
zaman, ona karşı tamamen savunmasızım."
Freud / Mutlu Olma İhtimalimiz

"Yağmur için dua edersen çamurla da uğraşırsın"
The Equalizer

"Her insanın ömrü boyunca payına,
ölürken çılgınlığında ismini haykırabileceği
sadece bir kişi düşer."
Magda Szabo / Katalin Sokağı

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

➔ #kafamagöre

Mart 2015 - Sayı: 7 - Aylık Edebiyat Mizah Dergisi

Aylık Yaygın Süreli Yayın - Yayıncı: Gökcan Yapım Ltd. Şti.

İmtiyaz Sahibi: Mert Çanga

Sorumlu Müdür ve Yayın Koordinatörü: Ayça Derin Karbulut

Görsel Yönetmen: Begüm Semerci Kapak: Hakan Arslan

Reklam: Deniz Güldal - deniz.guldal@kafadergi.com

Adres: Koşuyolu mah. İsmailpaşa sok. No:44 Kadıköy/İstanbul

www.kafadergi.com - bizyazin@kafadergi.com - reklam@kafadergi.com

Tel: (0216) 428 9 888/ Baskı: A4 Grafik Matbaacılık Yayıncılık Reklam ve Bilgisayar

Hizmetleri Ltd. Şti. (0212) 452 40 99 Mahmutbey Cad. Meriç Sk. No:26 Şirinevler/İst.

Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22

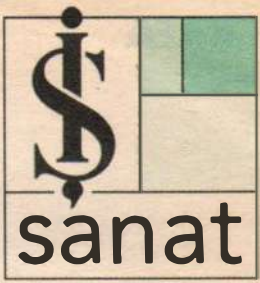
Kafa Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, esri, karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayın evi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görsel yayın organında ve sanal ortamında kullanılamaz.

mart'ta n'apsak?

kafası

İş Sanat
Kültür Merkezi
İş Kuleleri 34330
Levent / İSTANBUL
Tel: 0212 316 10 83
facebook/issanat
twitter/issana t

3

83 yıllık köklü orkestra, efsane şef ve genç yıldız solist ile bir araya geliyor

İş Sanat, baharı sezonun merakla beklenen konserlerinden biri ile karşılıyor. Üçüncü albümünde işbirliği yaptığı Efsane şef Christoph Eschenbach yönetimindeki Londra Filarmoni Orkestrası ve yeni kuşağın nefes kesen keman virtüözlerinden Ray Chen klasik müzik sevenlerin hafızalarından silinmeyecek bir konsere imza atacak. 2009 Kraliçe Elizabeth ve 2008 Yehudi Menuhin yarışmalarındaki birincilikleriyle adından söz ettiren Ray Chen övgü toplayan yeteneğini Türkiye'de ilk kez İş Sanat'ta sergileyecek. Ray Chen, biletleri satışa çıktığı gün tükenen konserte 2014 çıkışlı ünlü Alman şef ve piyanist Christoph Eschenbach yönetimindeki Londra Filarmoni Orkestrası eşliğinde sahne alacak. Beethoven, Schumann ve Mendelssohn'dan eserlerin seslendirileceği müzik ziyafeti İş Sanat'ta gerçekleşecek. 3 Mart 2015 Salı, Saat: 20.00

Ümit Yaşar Oğuzcan şiirleriyle aşka dair bir gece

İş Sanat'ın şiir tutkunları tarafından ilgiyle takip edilen dinletileri, İstanbul şairi Ümit Yaşar Oğuzcan'ın şiirleriyle devam ediyor. "Benim hayatım roman değil, baştanbaşa şiirdir, aşktır." diyen şairin dizeleri Önce Aşk Vardı isimli dinletide duayan oyuncular Metin Belgin, Tilbe Saran, Hakan Gerçek ve Bülent Emin Yarar'ın sesinde hayat bulacak. Atilla Birkiye'nin hazırladığı, Mehmet Birkiye'nin sahneye uyguladığı dinletiyeye usta müzisyen Vedat Sakman da gitarı ve besteleriyle eşlik edecek. Şiirleriyle geniş kitlelerin beğenisini kazanan Ümit Yaşar Oğuzcan'ın dokunaklı dizelerinden derlenen dinleti İş Sanat'ta. 9 Mart 2015 Pazartesi, Saat: 20.00 - Ücretsiz

6

Retrospektif Sergi - MUZAFFER AKYOL

İş Sanat Kibele Galerisi, Türk resminin önde gelen isimlerinden Muzaffer Akyol'un 50 yılı aşan sanat yaşamını gözler önüne seren İrkildim Uyandım Bir Daha Uyumadım sergisine ev sahipliği yapıyor. Anadolu coğrafyasını konu edinen, toplumsal sorumluluğu sanatının merkezine alan, doğaya ve insana sonsuz sevgi besleyen Muzaffer Akyol'un 1960'lardan bu yana uzanan sanat serüvenine bakıldığında, Anadolu insanının mitolojik hikâyeleri ile beslenen ve bu hikâyeleri günümüz sorunları ile eşleştiren bir yanı olduğu fark ediliyor. Eserlerinde yer alan tanrıçalar, dilek ağaçları, şahmeranlar sadece geçmiş zamana ait izleri değil, bugünü de yansıtıyor. Şair Atıl Behramoğlu'nun "Bedri Rahmilerden günümüze Karadenizimizin ılık ve renk dünyasının sanatımıza kazandırdığı seçkin ressamlardan" olarak bahsettiği Muzaffer Akyol'un retrospektif sergisi İş Sanat Kibele Galerisi'nde ziyaret edilebilir. 06 Mart - 18 Nisan 2015 24 art

20

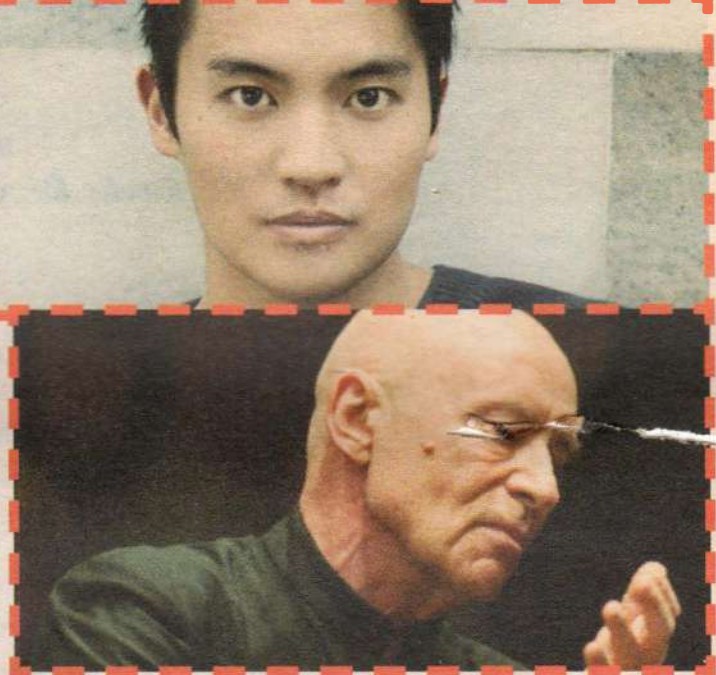
Türk Rock Antolojisi

Türk Rock Antolojisi ile zamanda yolculuk... İş Sanat geçmişten günümüze Türkçe rock müzik tarihini gözler önüne serecek özel bir

projeye ev sahipliği yapıyor. Türkiye'nin müzik dünyasına kazandırdığı önemli isimlerden, piyanist ve besteci Sabri Tuluğ Tırpan'ın müzik direktörlüğünde hayata geçirilen proje, geçmişten günümüze keyifli bir yolculuğa çıkaracağı dinleyicilerin anılarını canlandırırken yüreklere de dokunacak. Gazeteci ve müzik yazarı Murat Beşer'in sunumu ve geniş bir rock tarihi arşivine sahip olan Güven Erkin Erkal'ın görselleriyle zenginleşecek projenin vokalleri ise günümüz popüler müziğinin iki başarılı ismi Can Bonomo ve Fatma Turgut olacak. Projede yer alan isimlere ilham kaynağı olan müzisyenlere bir saygı duruşu niteliği de taşıyacak konserte Moğollar, Silüetler, Erkin Koray, Cem Karaca, Barış Manço, Fikret Kızılok ve daha nice ismin şarkıları seslendirilecek. 20 Mart 2015 Cuma, Saat: 20.00

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

9

Serkan Keskin minikleri Keloğlan ile güldürüyor

İş Sanat'ın bu sene ilk kez ocak ayında miniklerle buluşturduğu yeni müzikali Keloğlan hem çocuklara hem de büyüklere eşine az rastlanır bir hikaye vadediyor. Keskin zekası, şansı ve hazır cevaplılığıyla yediden yetmiş herkesin kalbinde taht kurmuş Keloğlan, Bir Varmış Hiç Yokmuş isimli müzikal ile kendini yine bir dizi maceranın içinde buluyor. Meddah, orta oyunu, gibi geleneksel Türk tiyatrosu öğeleri ile Anadolu'nun zengin tekerleme ve masal karakterlerinin bir araya geldiği oyunu deneyimli yönetmen

İşıl Kasapoğlu yazdı ve sahneye uyarladı. Başrollerini Pamela Spence ve Serkan Keskin'in paylaştığı oyunun

Sahne Denilen Büyülü Kutu İş Sanat'ta açılıyor

İş Sanat'ta ilk kez aralık ayında minik izleyicilerin karşısına çıkan, 7'den 70'e her yaşta büyük ilgi gören Sahne Denilen Büyülü

22

müzikleri Alper Maral'a, kostüm ve kukla tasarımları ise Karina Cheres'e ait.

15 Mart 2015 Pazar, Saat: 15.00

Kutu mart ayında bir kez daha sahneleniyor. Çocukların sahne arkasında verilen büyük emeği anlayacakları ve perde arkasındaki görünmez kahramanları tanıyacakları bu özel gösteride, şarkıların ve dansların yanı sıra sahnedeki büyülü kutudan çıkan sürprizler de yer alıyor. Bu büyülü serüvenin kahramanlarına ise oyuncu Gökçen Gökçebağ, Zeynep Kızıltan, Hicran Akin, Didem Atasoy, Ahmet Baykara, Can Sıkıldır hayat veriyor. 22 Mart 2015 Pazar, Saat: 15.00

*Biletler Biletix ve İş Sanat Ana Gişesinde...

akrep gibisin kardeşim

Akrep gibisin kardeşim,
 korkak bir karanlık içindesin akrep gibi.
 Serçe gibisin kardeşim,
 serçenin telaşı içindesin.
 Midye gibisin kardeşim,
 midye gibi kapalı, rahat.
 Ve sönmüş bir yanardağ ağzı gibi korkunçsun, kardeşim.
 Bir değil,
 beş değil,
 yüz milyonlarlasın maalesef.
 Koyun gibisin kardeşim,
 gocuklu celep kaldırıncı sopasını
 sürüye katlıverirsin hemen
 ve âdeta mağrur, koşarsın salhaneye.
 Dünyanın en tuhaf mahlukusun yani,
 hani şu derya içre olup
 deryayı bilmeyen balıktan da tuhaf.
 Ve bu dünyada, bu zulüm
 senin sayende.
 Ve açsak, yorgunsak, alkan içindeyssek eğer
 ve hâlâ şarabımızı vermek için üzüm gibi eziliyorsak
 kabahat senin,
 – demeğe de dilim varmıyor ama –
 kabahatın çoğu senin, canım kardeşim!

Nazım Hikmet - 1947

